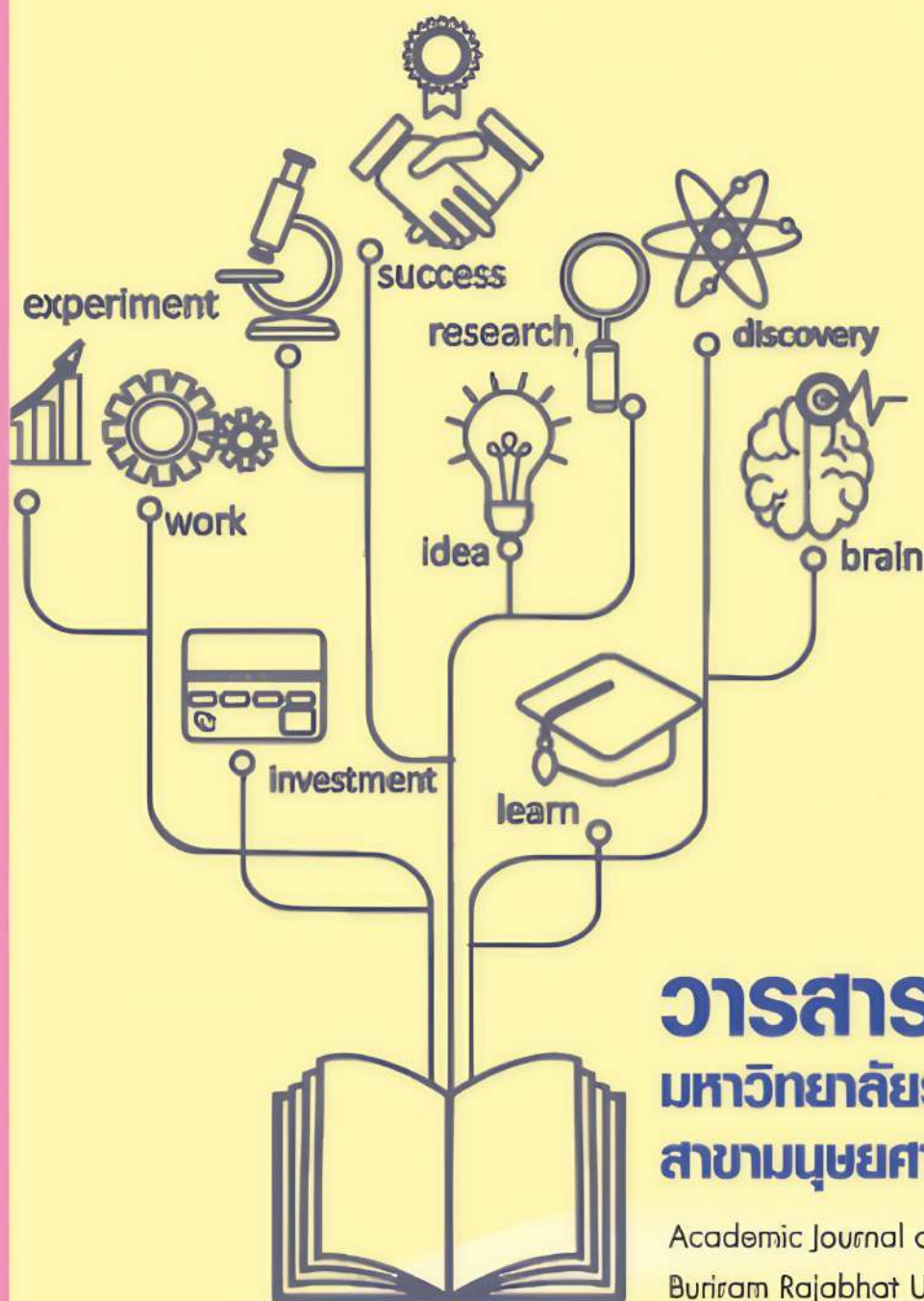

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Academic Journal of Humanities and Social Sciences
Buriram Rajabhat University

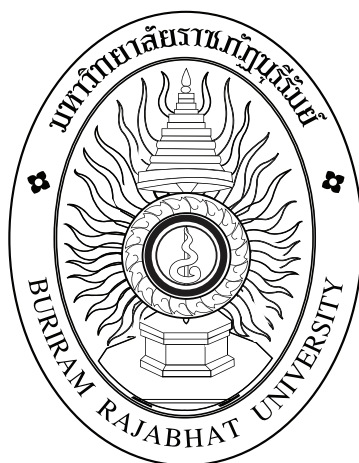
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ISSN (Print) 1906 - 7062

Vol. 14 No. 1 January - June 2022

ISSN (Online) 2697 - 4894

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/bruj>

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Academic Journal of Humanities and Social Sciences
Buriram Rajabhat University

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ISSN (Print) 1906 - 7062 ISSN (Online) 2697 - 4894

Vol. 14 No. 1 January - June 2022

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประจำปี พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปีที่ 14 ฉบับที่ 1 โดยวัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์เพื่อรองรับการเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการที่มีสาระเกี่ยวข้องกับด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เนื้อหาภายในวารสารฉบับนี้ ยังคงประกอบด้วย บทความวิชาการ และบทความวิจัยที่ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรอง จำนวน 3 ท่าน หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา การวิจัย การบริหารจัดการ ของผู้ที่สนใจทุกระดับ ในการนำความรู้ไปพัฒนาหน่วยงานและพัฒนาตนเองต่อไป

บรรณาธิการ

Editorial Notes

The Buriram Rajabhat University's Academic Journal Year 2022, Volume 14 Issue 1 aims to promote research articles and academic articles related to the Humanities and Social Sciences. The content in this issue still includes academic articles and research articles that have been reviewed by three peer reviewers. The journal committee strongly hopes that this journal will be beneficial in education, research, and management for those who are interested in applying their knowledge to develop their organizations and themselves at all levels.

Editor

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

นโยบาย

- สนับสนุนผลงานวิชาการของมหาวิทยาลัย
- สร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้อง ส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย (Research Paper) บทความวิชาการ (Academic Paper) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) บทความปริทัศน์ (Review Article) ที่มีคุณภาพของอาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักศึกษา ซึ่งเป็นผลงานวิชาการในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย บริหารธุรกิจ ศึกษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ บัญชี เศรษฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง
- เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการแก่สังคมทั่วไป โดยสนับสนุนให้อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักศึกษา ที่มีผลงานวิชาการในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้นำเสนอผลงานวิชาการ

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ มาลีณี จุฑาปะมา อธิการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา รักการศิลป์

กองบรรณาธิการ

รศ. ดร.สุพัตน์ สุขมลสันต์

รศ. ดร.อัญชลี สารรัตน์

รศ. ดร.รักชนก แสงภักดีจิต

รศ. ดร.ยาใจ พงษ์บริบูรณ์

ผู้เชี่ยวชาญประจำศูนย์ภาษามหาวิทยาลัยแม่โจ้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ออกเฉียงเหนือ

รศ. ดร.นารินทร์ รักวิจิตรกุล

รศ.ดร.บุญชม ศรีสะอาด

รศ.สมนึก ภัททิยานี

รศ.มัลลวีร์ อุดุลพัฒนศิริ

รศ.ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์

รศ.ประชัน คะเนวัน

ผศ.ประคอง กาญจนการุณ

ผศ. ดร.กรุณา เขิดจิระพงษ์

ผู้ประเมินอิสระ ตรวจสอบประจำฉบับ

รศ. ดร.ยาใจ พงษ์บริบูรณ์

รศ. ดร.มนสิข สิริสมบุญ

รศ. ดร.อุเทน เลาน้ำทา

รศ. สมนึก ภัททิยานี

ผศ. ดร.คมกริช การินทร์

ผศ. ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารรัมย์

ผศ. ดร.จันทนา คชประเสริฐ

ผศ. ดร.เอกราช เจริญนิตย

ผศ. ดร. ดลยา ไชยวงศ์

ดร.สมเกียรติ เพ็ชรมาก

ผศ. ดร.เสริมศักดิ์ กิตติपालวรรค์

ผศ. ดร.สมปอง สุวรรณภุมมา

ผศ. ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง

ผศ. ดร.มานิตย์ อาษานอก

ผศ. ดร.ประวิทย์ สิมมาทัน

ข้าราชการบำนาญ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยนเรศวร

คณะกรรมการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ข้าราชการบำนาญ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผศ. ดร.ปัญญาพร ศรีชนะพันธ์

คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

ฝ่ายตรวจสอบภาษา

อาจารย์พุทธชาติ ลิ้มศิริเรืองไร

Mr.Michael A. Rickman

สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

นักวิชาการ

ฝ่ายจัดการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทิศา โขงรัมย์

ฝ่ายการเงินและธุรการ

นางจุฑารัตน์ จัตกุล

ฝ่ายศิลปกรรมวารสาร

นายสุพิศ กองชัย

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

ข้อกำหนดของวารสาร

1. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นบทความสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์
เนื้อหาของบทความต้องเกี่ยวข้องกับประเด็นดังต่อไปนี้

- ประวัติศาสตร์
- เศรษฐกิจ
- สังคมและวัฒนธรรม
- ชาติพันธุ์
- ภาษา
- วรรณกรรม
- สารสนเทศ
- การสื่อสาร
- ศิลปกรรม
- สิ่งแวดล้อม
- การศึกษา
- จิตวิทยา

2. บทความที่ลงตีพิมพ์ทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการโดยผู้ประเมินอิสระ
3. ข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นี้เป็นของผู้เขียน คณะผู้จัดทำวารสารไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
4. กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอกแต่ขอต้องอ้างอิงแสดงที่มา
5. เป็นบทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ในกรณีเป็นบทความภาษาอังกฤษต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาก่อนส่งบทความมายังกองบรรณาธิการ

สำนักงาน

หน่วยงานวารสารวิชาการอาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษามหาชริราลงกรณ ชั้น 7 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เว็บไซต์วารสารวิชาการ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

www.tci-thaijo.org/index.php/bruj/index

จัดพิมพ์

โรงพิมพ์ วินัย (บุรีรัมย์) 433/6-9 ถนนเสด็จนิวัฒน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000 โทรศัพท์ : 0-4461-1392

Academic Journal of Humanities and Social Sciences Buriram Rajabhat University

Policies

1. Promote and enhance the university's academic works
2. Establish the correct body of knowledge, and promote and develop local wisdom to the international

Objectives

1. To disseminate good quality academic works such as research papers, academic papers, and book reviews of lecturers, experts, and students in the following subfields of Humanities and Social Sciences discipline: business administration, education, history, accounting, economics, humanities, communication arts, laws, social sciences, and related fields.
2. To promote and encourage general people in society to increase their knowledge by supporting the lecturers, experts, and students to present their academic works under Humanities and Social Sciences discipline to the public.

Advisor

Assoc. Prof. Malinee Juthopama

President of Buriram Rajabhat University

Editor

Asst. Prof. Dr. Supattra Rakkarnsil

Editorial Board

Assoc. Prof. Dr. Supat Sukamolson

Language Center's Expert, Maejo University

Assoc. Prof. Dr. Unchalee Sanrattana

Faculty of Education, Khon Kaen University

Assoc. Prof. Dr. Rakchanok Saengpakdeejit

Faculty of Liberal Arts, KhonKaen University

Assoc. Prof. Dr. Yachai Pongboriboon

Research and Development Office, North Eastern

Assoc. Prof. Dr. Nareerat Lakvijitkul

Faculty of Education, Mahasarakham University

Assoc. Prof. Dr. Boonchom Srisa-ard

Faculty of Education, Mahasarakham University

Assoc. Prof. Somnuek Patthiyathane

Faculty of Education, Mahasarakham University

Assoc. Prof.Mullawee Adulvathanadiri
Assoc. Prof.Prasit Suwannarak
Assoc. Prof.Prachan Kanawan
Asst. Prof.Prakong Kanjanakarun
Asst. Prof. Dr.Karuna Cherdjirapong

Retired Government Official, Educational Psychology
Pensioner (Measurement and Evaluation)
Graduate School, BuriramRajabhat University
Pensioner (Curriculum and Instruction)
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Nakhonrachasima Rajabhat University

Peer Review Board

Assoc.Prof. Dr.Yachai Pongboriboon
Assoc.Prof. Dr.Monasit Sittisomboon
Assoc.Prof. Dr.Uthen Laonamtha

Research and Development Office, North Eastern
Pensioner, Naresuan University
Mahasarakham Business School,
Mahasarakham University

Assoc.Prof.Somnuek Patthiyathanee

Pensioner, Faculty of Education,
Mahasarakham University

Asst.Prof. Dr. Khomkrich Karin

College of Music, Mahasarakham University

Asst.Prof. Dr. Pansak Polsaram

Pensioner, Chulalongkorn Universitypensioner,

Asst.Prof. Dr. Jantana Khochprasert

Faculty of Music and Performing Arts,
Burapha University

Asst.Prof. Dr.Ek-karach Charoennit

Faculty of Music, Silpakorn University

Asst.Prof. Dr. Donlaya Chaiwong

Faculty of Business Administration, Maejo University

Dr. Somkiet Petmark

Faculty of Education, Surindra Rajabhat University

Asst.Prof. Dr.Sermsak Kittipalawath

Faculty of Humanities and Social Sciences,
Kamphaeng Phet Rajabhat University

Asst.Prof. Dr.Sompong Suwanphuma

Faculty of Political Science, Chaiyaphum
Rajabhat University

Asst.Prof. Dr.Sanyasorn Swasthaisong

Faculty of Management Science,
Sakon Nakhon Rajabhat University

Asst.Prof. Dr.Manit Asanok

Faculty of Education, Mahasarakham University

Asst.Prof. Dr.Prawit Simmatun

Faculty of Education, Rajabhat Mahasarakham
University

Asst.Prof. Dr.Punchaporn Srichanapun

Faculty of Business Administration and Liberal
Arts, Rajamangala University of Technology Lanna

English Editors

Puttachart Limsiriruengrai
Mr. Michael A. Rickman

Language Institute, Buriram Rajabhat University
Academician

Management Personnel

Asst.Prof. Suthisa Khongram

Accounting Officer/Administration

Jutarat Jattulul

Graphic Designer

Supit Kongchai

Journal Publishing Two volumes per year

Volume 1 January – June

Volume 2 July – December

BRU Journal Terms and Conditions

1. BRU Journal is and academic journal in the field of humanities and social sciences.

The contents of the article must relate to humanities and social sciences in the following areas

- History
- Economy
- Society and Culture
- Ethnicity
- Language
- Literature
- Information
- Communication
- Arts
- Environment
- Education
- Psychology

2. Every article to be published must be screened by peer reviews.

3. Views and opinions expressed in the BRU journal (in the field of humanities and social sciences) by individual authors do not represent the official views of the Editorial Board of

BRU Journal.

4. The Editorial Boards do not reserve the copyrights, but proper citations need to be made.

5. The articles can be written in Thai or English. In case, the articles are written in English; the correctness must be checked by language experts before submitting to the Editorial Board.

Office of BRU Journal

Journal section, the 50th Royal Birthday Anniversary of HRH Crown Prince
MahaVajiralongkorn Building (7th floor), BuriramRajabhat University

Website of Buriram Rajabhat University Journal, Humanities and Social Sciences

[www. tci-thaijo.org/index.php/bruj/index](http://www.tci-thaijo.org/index.php/bruj/index)

Published at : Vinai (Buriram) Co.,Ltd.

433/8-9 Niwat Road, Naimuang sub-district, Muang district,
Buriram province 31000 **Telephone :** 0-4461-1392

Contents

สารบัญ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Academic Journal of Humanities and Social Sciences Buriram Rajabhat University

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ISSN (Print) 1906 - 7062 ISSN (Online) 2697 - 4894

Vol. 14 No. 1 January - June 2022

บทความวิชาการ

Academic Articles

หน้า

Page

1. จริยธรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์

Ethics in Human Resource Management

สถาพร วิชัยรัมย์

Sathaporn Wichairam

1

บทความวิจัย

Research Articles

2. บทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมดนตรีจาเป็ย ในราชอาณาจักรกัมพูชา

The Roles and Responsibilities of Culture Music Ja-Pey

in the Kingdom of Cambodia

ธัญญา สายหมี / เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี / สุรพล เนสุสินธุ์

Thanya Saimee / Chalernsak Pikulsri / Surapol Nesusin

17

บทความวิจัย

Research Articles

หน้า

Page

3. การพัฒนาชุดวิชาภาษาและวัฒนธรรมลาวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามแบบ
T5 Model สำหรับผู้เรียนชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดนครราชสีมา

A T5 Model Development of the E-Learning Course on Lao Language
and Culture for Thai and Foreign Students in Nakhon Ratchasima Province,
Thailand

ทิพย์วารี สงนอก / เลอสันต์ ฤทธิขันธุ์

Thipwari Songnok / Lerson Litthikun

31

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีกับความสำเร็จในการ
ปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

The Roles and Responsibilities of Culture Music Ja-Pey
in the Kingdom of Cambodia

สายฝน อูไร

Sayfon Urai

49

5. ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

Effects of Learning Management of Principle of Fundamental State Policy
by Using Innovation Process to Enhance Problem Solving Abilities for Upper
Secondary School Students

ประสิทธิ์ จิงสุขสมสวัสดิ์ / ธารารัตน์ เสนารินทร์ / สุภาพร ชนะมารู / ชัยรัตน์ โตศิลา

Prasit Jungsuksomsawat / Thararut Senarin / Supaporn Chanaman / Chairat Tosila

69

Contents

สารบัญ

บทความวิจัย

Research Articles

หน้า

Page

6. การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

ผ่านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษ

Developing Program for Enhancing the 21st Century Learning

Skills in Life & Career Skills through English Camp Management Course

อโณทัย พลเยี่ยม เพชรแสง / Yonayad Yadecha Gurmu

Anothai Ponyeam Pachsang / Yonayad Yadecha Gurmu

83

บทความวิชาการ

Academic Articles

7. ระนาดเอกในฐานะผู้นำวงดนตรีไทย

Ranat Ek as a Leading Instrument in the Traditional Thai Music Ensemble

เอกสิทธิ์ สุณีมิตร / บุญสืบ บุญเกิด

Ekasit Sunimit / Boonsubd Boonkerd

97

จริยธรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์

สถาพร วิชัยรัมย์

ผศ. ดร. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

E-mail: sathaporn.wc@bru.ac.th

รับต้นฉบับ 3 มีนาคม 2565 ; ปรับแก้ไข 25 พฤษภาคม 2565 ; รับผิดชอบ 3 พฤษภาคม 2565

บทคัดย่อ

บทความเรื่องจริยธรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้อธิบายหลักการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในลักษณะที่เหมือนกันในองค์การทั้งภาครัฐและเอกชน 2) เพื่อวิเคราะห์หลักจริยธรรมที่สอดคล้องในการประยุกต์ใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการในการบริหารทรัพยากรมนุษย์จะประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญได้แก่ การสรรหาและการคัดเลือก การใช้ประโยชน์ การดำรงรักษา และการพัฒนา สำหรับจริยธรรมที่สอดคล้องกับการสรรหาและการคัดเลือกจะเกี่ยวข้องกับการใช้หลักการคัดเลือกคนตามระดับสติปัญญาของมนุษย์ซึ่งเปรียบได้กับบัวสี่เหล่า การใช้ประโยชน์จะสอดคล้องกับการพิจารณามอบหมายงานที่เหมาะสมกับจริยธรรมของแต่ละบุคคล การดำรงรักษาจะสอดคล้องกับการใช้หลักพรหมวิหารในการครองใจคน และการบริหารโดยปราศจากอคติ เป็นต้น รวมทั้งเมื่อมีการพิจารณาลงโทษก็จะใช้หลักอารยวิธี เช่น หลักนิคคหวิธี ปคคหวิธี ปวารณวิธี เป็นต้น สำหรับหลักการพัฒนาจะสอดคล้องกับการพัฒนาโดยสมบัติต้นทุน และกระบวนการไตรสิกขา เป็นต้น

คำสำคัญ

จริยธรรม การบริหารทรัพยากรมนุษย์

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

Ethics in Human Resource Management

Sathaporn Wichairam

Asst.Prof. Dr., Department of Public Administration, Buriram Rajabhat University

E-mail: sathaporn.wc@bru.ac.th

Received 3 March 2022 ; Accepted 25 May 2022 ; Published 3 May 2022

Abstract

This article on ethics in human resource management aimed 1) to review the concepts and theories used to explain the similar principles of human resource management in public and private organizations and 2) to analyze the ethical principles that were consistent with the application of human resource management. The results of this study revealed that human resource management processes consisted of four main principles: recruitment and selection, utilization, maintenance, and development. In terms of ethics in recruitment and selection, it was consistent with the human intelligence recruiting principles that were compared to the four kinds of lotus. For the utilization, it was consistent with the appropriate assignment consideration for the individual's manners. For the maintenance, it was consistent with using the Brahmavihara principle of winning people's hearts and management without bias, etc. Moreover, civilization principles were utilized when determining punishment, such as reciprocation or Nikkha method, punishment or Packha method, devotion or Pravana method, etc. The development principle was consistent with the development by cost properties, the Threefold Training (Tri-Sikkha), etc.

Keywords:

Ethics, Human Resource Management

บทนำ

องค์กรใด ๆ ก็ตาม จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มักขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น การวางแผน การจัดการ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยการหรือการสั่งการ การรายงาน การบริหารด้านการเงิน การควบคุม ฯลฯ ในปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ “คน” เป็นสิ่งที่จะทำให้ปัจจัยดังกล่าวดำเนินไปได้ด้วยดี และบรรลุเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะปัจจุบันที่องค์กรต่าง ๆ จะต้องดำเนินงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความกดดันและการแข่งขันที่สูง การที่จะทำให้องค์กรอยู่ได้และมีการพัฒนาให้มีความเจริญเติบโตก้าวหน้าต่อไปนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพึ่งพาและอาศัยคนซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันที่แต่ละองค์กรต่างก็ให้ความสำคัญกับงานทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากได้ตระหนักถึงความสำคัญว่า งานเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์จะต้องแทรกอยู่ในทุกกิจกรรมขององค์กร เพื่อส่งเสริมและเป็นหลักประกันว่า ทุกกิจกรรมขององค์กรจะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อทรัพยากรมนุษย์ นอกจากนี้ในกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละขั้นตอน ผู้บริหารในหน่วยงานจะสามารถประยุกต์จริยธรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ได้ด้วยเพื่อให้เกิดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ในการบริหารงานเกี่ยวกับบุคคล

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบจริยธรรมที่เหมาะสมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ (Documentary Research) ที่ประกอบด้วยหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการ ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นแนวทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยใช้หลักจริยธรรมที่เหมาะสม

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ นับเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นส่วนของหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนก็ตาม เพราะทรัพยากรมนุษย์ นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดต่อผลสำเร็จขององค์กร ดังนั้น การบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นการกำหนดระบบการบริหารกำลังคนในองค์กร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้คนในองค์กรสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์

หน่วยงานต่าง ๆ ที่จะสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นได้ จะต้องกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเหมาะสม นับตั้งแต่การวางแผนบุคลากรเข้าสู่องค์กรจนกระทั่งบุคลากรออกไปจากองค์กร สำหรับวัตถุประสงค์ของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ (เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์, 2559, น. 17)

1. เพื่อดึงดูดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้าสู่องค์กร (Recruitment) การดึงดูดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาสู่องค์กรถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมากสำหรับองค์กรในปัจจุบัน การได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถสูง (High Performance person) เข้าสู่องค์กรจะช่วยให้องค์กรได้ประโยชน์จากการนำความรู้ความสามารถของบุคลากรเหล่านี้มาใช้ในการทำงานในองค์กรได้มากกว่านั้น

2. การนำศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Utilization) การใช้ประโยชน์

จากทรัพยากรมนุษย์ นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ประการหนึ่ง กล่าวคือ หลังจากที่ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาสู่องค์กรแล้ว องค์กรหรือผู้บริหารจะต้องแสวงหาแนวทางในการใช้สมรรถนะที่เหมาะสมต่อการทำงาน โดยสมรรถนะเป็นผลรวมความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคลที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานในองค์กร ดังนั้น หน้าที่ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรจึงเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารทุกหน่วยงานจะต้องพยายามดึงสมรรถนะของบุคคลออกมาใช้ในการทำงานให้มากที่สุด

3. การธำรงรักษาและพัฒนาบุคลากร (Retention) เป็นธรรมดาทั่วไปที่องค์กรต่างๆ มักจะมุ่งความสำเร็จของงาน ขณะเดียวกันความต้องการของบุคคลที่ได้ทำงานในองค์กรก็ย่อมมีเป้าหมายทั้งในด้านกายภาพและในด้านจิตใจ เช่น ความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการด้านร่างกาย ความมั่นคงในการทำงาน ความต้องการได้รับการยอมรับ ความต้องการมีชื่อเสียง ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตฯ นักบริหารทรัพยากรมนุษย์จะต้องสร้างความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ขององค์กรกับวัตถุประสงค์ของบุคลากร ด้วยการธำรงรักษาบุคลากรที่นอกเหนือจากการช่วยตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของบุคลากรที่มีความต้องการด้านต่าง ๆ แล้ว จะต้องสร้างระบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงานให้เกิดขึ้น เช่น การกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสม เป็นธรรม การสร้างระบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงานให้เกิดขึ้น การสร้างความผูกพันและความพึงพอใจในการทำงานในองค์กรให้เกิดขึ้น

กล่าวได้ว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ จะเป็นภารกิจด้านการบริหารที่องค์กรจะต้องให้ความสำคัญ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดีจะช่วยให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ได้แก่ การดึงดูดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาสู่องค์กร การดึงสมรรถนะของบุคลากรมาใช้ประโยชน์ในการทำงานให้มากที่สุด ตลอดจนการธำรงรักษาและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้พนักงานพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้วยการสร้างบรรยากาศให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีโอกาสเติบโตก้าวหน้าในหน้าที่การงานด้านตำแหน่งและมีรายได้พอเพียงกับความเป็นอยู่ รวมทั้งมีการเพิ่มศักยภาพให้เหมาะสมกับภารกิจงานที่รับผิดชอบ รวมถึงการปรับปรุงหรือพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรที่ชนะในการแข่งขันได้

ระบบที่ใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์

โดยทั่วไปการบริหารงานบุคคลมักยึดหลักระบบที่สำคัญ 2 ระบบ คือ ระบบคุณธรรม และระบบอุปถัมภ์ ซึ่งทั้ง 2 ระบบมีหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ระบบคุณธรรม (Merit System) ระบบคุณธรรม เป็นวิธีการบริหารงานบุคคลโดยให้ความสำคัญกับความรู้ความสามารถ เป็นหลักที่ระบบบริหารราชการได้นำมาใช้ในการบริหารงานบุคคลในปัจจุบัน เป็นระบบการบริหารที่เน้นความเสมอภาคในโอกาส ความรู้ความสามารถ ความมั่นคงในหน้าที่การงาน และความเป็นกลางทางการเมือง (ดิน ปรัชญพฤทธิ, 2542, น. 251) เป็นระบบเพื่อใช้ประเมินความรู้ความสามารถของบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามต้องการ โดยไม่มีเหตุผลทางการเมืองและความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง (สุนันทา เลาหพันธ์, 2556, น. 12)

ดังนั้น ระบบคุณธรรมจึงเป็นระบบการบริหารบุคคล โดยตัดความสัมพันธ์ส่วนตัว การนำระบบนี้มาใช้จึงเป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยเลือกสรรผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้คนทั่วไปมีโอกาสที่จะเข้ามาปฏิบัติงานได้เท่าเทียมกัน ให้ความคุ้มครองและความมั่นคงในการทำงาน เพื่อสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานมีแผนการชีวิตและอาชีพได้ตามสมควร นอกจากนั้นยังเป็นระบบที่นำไป

สู่ระบบบริหารที่ดี ส่งเสริมให้มีความเสมอภาคในโอกาส เป็นการดำรงไว้ซึ่งความเป็นประชาธิปไตย รวมถึงคนทำงาน มีเกียรติมีศักดิ์ศรี เพราะเข้ามาทำงานด้วยความรู้ความสามารถนับเป็นสมรรถนะเฉพาะที่เป็นพื้นฐานสำคัญ มีความเข้มงวดที่ต้องนำไปสู่การปฏิบัติจริงในการดำเนินกิจกรรม และกระบวนการบริหารงานบุคคลภาครัฐมากกว่าภาคเอกชน ซึ่งมีผลทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพ

2. ระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) ระบบอุปถัมภ์เป็นระบบที่ไม่ยึดถือหลักเกณฑ์ของระบบคุณธรรม แต่จะยึดถือความพอใจของบุคคลที่ใช้ระบบเป็นสำคัญ ระบบอุปถัมภ์ เป็นระบบที่ไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร บางครั้งระบบนี้ก็ยังใช้ได้กับการสรรหาบางลักษณะ เช่น การสรรหาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งบางตำแหน่งที่ต้องการความไว้วางใจ หรือตำแหน่งที่เกี่ยวกับความลับซึ่งอาจส่งผลดีก็ได้ (ธาดา วิทยาพูล, 2540, น. 12) ระบบ “อุปถัมภ์” หรือ “Spoils System” ว่าเป็นระบบเล่นพรรคเล่นพวกและระบบการบริหารงานบุคคลที่มีพื้นฐานอยู่บนการอุปถัมภ์ความดีความชอบโดยการให้งานทำแก่สมาชิกพรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้ง ระบบเล่นพรรคเล่นพวกนี้มีที่มาจากคำขวัญของชาวโรมันที่ว่า “เชลยเป็นสมบัติของผู้ชนะ” (ติน ปรัชญพทุทธิ, 2542, น. 373)

สรุปได้ว่า ระบบอุปถัมภ์ เป็นระบบเล่นพรรคเล่นพวก มีพื้นฐานอยู่บนการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้สนับสนุน และคุ้นเคยเป็นการส่วนตัว การพิจารณาในเรื่องการดำรงตำแหน่ง หรือพ้นตำแหน่ง พิจารณาตามที่มีอำนาจจะเห็นสมควร โดยไม่มีระเบียบใด ๆ มารองรับ ซึ่งอาจทำให้ผู้ปฏิบัติงานขาดความมั่นคงในการปฏิบัติงาน

จะเห็นได้ว่า ทั้งระบบอุปถัมภ์และระบบคุณธรรม จะเป็นระบบการบริหารงานบุคคลซึ่ง ต่างก็มีวัตถุประสงค์จะหาคนมาทำงาน และมอบหมายให้ทำงานเพื่อหวังผลด้านประสิทธิภาพของงานเช่นเดียวกัน และระบบคุณธรรมมีหลักเกณฑ์ในการทดสอบความรู้ความสามารถของคน และเปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีคุณสมบัติได้แข่งขันกัน ส่วนระบบอุปถัมภ์มิได้ใช้กฎเกณฑ์ใดมากนัก ใช้เพียงพิจารณาญาณ และความพอใจของผู้ใช้ระบบเป็นสำคัญ จึงอาจขาดเหตุผลที่จะทำให้เชื่อได้ว่าการเลือกสรรคนตามระบบอุปถัมภ์ จะได้คนดีมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง เพราะมิได้มีการทดสอบและการวัดความรู้ใด

กระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์

การบริหารทรัพยากรมนุษย์เกี่ยวพันโดยตรงกับงานฝ่ายบุคคลส่วนต่าง ๆ ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับกำลังคนหรือการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ การสรรหาบุคลากร การคัดเลือกบุคลากร การบรรจุหรือแต่งตั้งบุคลากร การโยกย้ายบุคลากร การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง การฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเลิกจ้างและการยุบตำแหน่ง การจัดการบริหารค่าตอบแทน สวัสดิการและผลประโยชน์ที่พนักงานพึงได้ การสร้างแรงจูงใจด้วยการให้ขึ้นเงินเดือน การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร (เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์, 2559, น. 19)

ดังนั้นผู้เขียนจึงได้สรุปขั้นตอนของกิจกรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยจะมีหลักสำคัญอยู่ 4 ประการได้แก่ หลักการสรรหาและการคัดเลือก หลักการใช้ประโยชน์ หลักการดำรงรักษา และหลักการพัฒนา

จริยธรรมที่เหมาะสมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์

การนำหลักจริยธรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์มาใช้ในองค์กร จะส่งผลให้การบริหารงานบุคคลในองค์กรบรรลุความสำเร็จ เพราะจะเป็นการได้มาซึ่งคนที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ และนำศักยภาพของเขามาใช้ในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการดูแลรักษาให้อยู่ในองค์กรได้อย่างยาวนานและพัฒนาศักยภาพให้เหมาะสมกับหน้าที่ ๆ รับผิดชอบ การบริหารด้านต่างๆ เหล่านี้จำเป็นต้องนำหลักจริยธรรมที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ ผู้เขียนได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ได้ ดังนี้

1. จริยธรรมที่ใช้สำหรับการสรรหาและการคัดเลือก

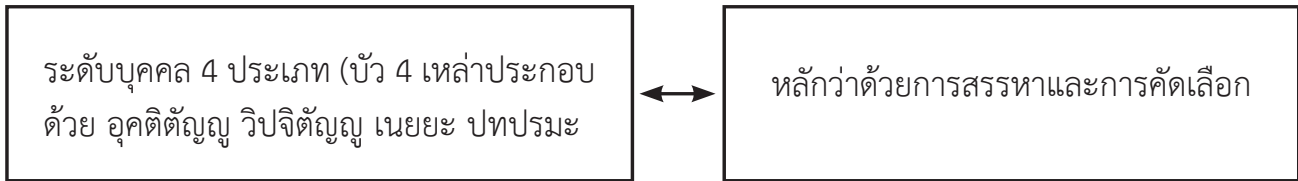
หลักการสำคัญของการสรรหาและการคัดเลือก คือ การทำให้ได้คนดีและมีความสามารถเข้ามาทำงานในองค์กร โดยผ่านการวางแผนความต้องการมนุษย์ในอนาคตทั้งในด้านจำนวนและทักษะความสามารถ เพราะการวางแผนที่ดีจะทำให้บุคลากรที่มีอยู่ก่อนแล้วและบุคลากรใหม่ที่จะเข้ามา มีความสมดุลระหว่างงานและคน การวางแผนกำลังคน การกำหนดคุณสมบัติหลักที่ควรคำนึงที่เกี่ยวกับบุคคล 4 ประเภท คือ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2554, น. 120)

1.1 อุดมคติได้แก่ ผู้รู้เข้าใจได้ฉับพลัน คือผู้มีอุปนิสัย สามารถรู้ธรรมได้ทันทีเมื่อฟังคำสอน เหมือนบัวที่โผล่พ้นน้ำพร้อมที่จะบานรับแสงอาทิตย์

1.2 วิปจิตัญญได้แก่ ผู้จะรู้ได้ต่อเมื่อขยายความ คือจะสามารถรู้ธรรมได้ต่อเมื่อได้อธิบาย ในรายละเอียด เหมือนบัวที่อยู่ระดับเสมอน้ำซึ่งจะบานในวันรุ่งขึ้น

1.3 เนยยะได้แก่ ผู้ที่พอจะค่อยๆ ชี้แจงแนะนำให้เข้าใจได้ โดยต้องอธิบายให้ได้รับฟังอย่างสม่ำเสมอโดยไม่ละทิ้ง จึงจะบรรลุธรรม เปรียบเหมือนดอกบัวที่ยังไม่โผล่ขึ้นเหนือจากน้ำ แต่จะโผล่และบานในวันต่อ ๆ ไป

1.4 ปทปรมะได้แก่ ผู้แก้ปัญหา คือสอนให้รู้ได้แต่ตัวบทหรือพยัญชนะ หรือถ้อยคำ แม้ไม่เข้าใจถึง ความหมาย ก็ไม่อาจบรรลุธรรมได้ เปรียบเหมือนดอกบัวที่อยู่ใต้น้ำ ติดเปลือกตมมักเป็นอาหารของปลาแสนต่ำ การสรรหาและคัดเลือกคนเพื่อเข้ามาทำงานร่วมกันนั้น หากนักบริหารได้นำหลักธรรมเกี่ยวกับการจำแนกบุคคลเข้ามาใช้ในการพิจารณาประยุกต์ใช้ร่วมกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์แล้ว จะทำให้องค์กรได้บุคคลที่มีความรู้ มีสติปัญญาและมีทักษะความสามารถที่องค์กรต้องการให้ได้เข้ามาร่วมงาน โดยที่มนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหาร การคัดเลือกบุคคลหรือการใช้คนให้เหมาะกับงานนั้นมีหลักการพิจารณาระดับของสติปัญญาและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับงาน โดยเฉพาะบุคคลประเภทที่หนึ่ง คือ บุคคลที่มีประสิทธิภาพสูง มีสมรรถนะที่พร้อมจะปฏิบัติงานได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องให้คำแนะนำเรื่องงานมากนัก นับได้ว่าเป็นระดับหัวกะทิขององค์กร ส่วนบุคคลประเภทที่สอง ถ้าได้รับการแนะนำ ฝึกฝน อบรมไปได้สักระยะก็สามารถปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จได้ บุคคลประเภทที่สามนั้น จะต้องได้รับการอบรม ฝึกฝน พอสมควรจึงจะเรียนรู้งานได้ บุคคลประเภทนี้เหมาะกับงานที่ไม่ต้องใช้ความรู้ที่ลึกซึ้งหรือดุลพินิจมากนัก กล่าวคือ เหมาะกับงานที่ใช้แรงกายมากกว่าการใช้ความสามารถทางความคิด ส่วนบุคคลประเภทสุดท้ายคือ มีระดับสติปัญญาที่ไม่เฉลียวฉลาดแม้จะขยันเพียงไร ก็อาจจะทำให้งานผิดพลาดได้ เหมาะกับงานที่ไม่มีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายควรให้รับผิดชอบกับงานเล็ก ๆ อยู่ในฝ่ายปฏิบัติการโดยใช้พลังกำลังเป็นหลักแต่ต้องมีผู้บังคับบัญชาคอยควบคุมอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน ในการสรรหาและการคัดเลือกนี้สามารถสังเคราะห์จริยธรรมที่เหมาะสมได้ ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมที่เหมาะสมกับการสรรหาและการคัดเลือก

2. จริยธรรมที่ใช้สำหรับหลักการใช้ประโยชน์

หลักการสำคัญของการใช้คนให้เกิดประโยชน์ คือ การใช้คนให้ตรงกับงานให้ความเป็นอิสระและมีส่วนร่วม ให้ทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้องค์กรได้รับประโยชน์สูงสุดจากบุคลากร หลักธรรมที่ประยุกต์ใช้ในเรื่องการ用人ให้เกิดประโยชน์สูงสุดคือ จริต 6

จริต หรือ จริยา หมายถึง ความประพฤติปกติ ความประพฤติซึ่งหนักไปทางใดทางหนึ่งอันเป็นปกติประจำอยู่ในสันดาน เป็นพื้นเพของจิต อุปนิสัย พื้นนิสัยแห่งพฤติกรรมของคนซึ่งพระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต) (2541, น. 17-18) ได้อธิบายไว้มี 6 ประเภท คือ

2.1 รากจริต คือ ผู้มีรากะเป็นความประพฤติปกติ ประพฤติหนักไปทางรักสวยรักงาม

2.2 โทสจริต คือ ผู้มีโทสะเป็นความประพฤติปกติ ประพฤติหนักไปทางใจร้อนหงุดหงิด

2.3 โมหจริต คือ ผู้มีโมหะเป็นความประพฤติปกติ ประพฤติหนักไปทางเขลา เหมา ซึม เงื่องง งามาย

2.4 สัทธาจริต คือ ผู้มีศรัทธาเป็นความประพฤติปกติ ประพฤติหนักไปทางจิตซาบซึ้งขึ้นบาน น้อมใจเลื่อมใสง่าย

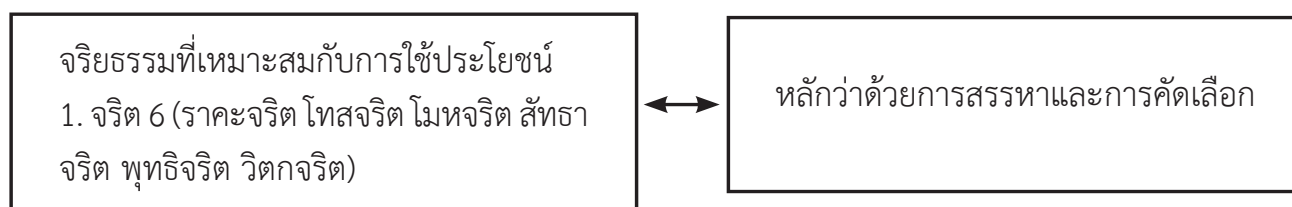
2.5 พุทธิจริต หรือ ญาณจริต คือ ผู้มีความรู้เป็นความประพฤติปกติ ประพฤติหนักไปทางใช้ความคิดพิจารณา

2.6 วิตกจริต คือ ผู้มีความวิตกเป็นความประพฤติปกติ ประพฤติหนักไปทางนึกคิด จับจด ฟุ้งซ่าน

สำหรับวิธีการทำงานกับคนที่มีจริตต่าง ๆ แต่ละประเภทนั้นมีแนวทางคือ 1) การจะทำงานกับคนที่มีรากะจริตต้องสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมการทำงานที่ดูสะอาด สวยงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย 2) การทำงานกับคนที่มีโทสจริต ต้องมีความรวดเร็วทันใจ ถึงลูกถึงคน เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องมีความรอบคอบด้วย 3) การทำงานกับคนที่มีโมหจริตจะต้องสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้น 4) การทำงานกับคนที่มีศรัทธาจริต ต้องจงใจให้เห็นดีเห็นงามหรือสร้างบรรยากาศให้มีความน่าเชื่อถือหรือมีความรู้สึกปลอดภัย 5) การทำงานกับคนที่มีพุทธิจริต ต้องมีความแม่นยำในหลักการในการทำงานรวมทั้งมีเป้าหมายที่ชัดเจน ไม่เลื่อนลอยไร้สาระ 6) การทำงานกับคนที่มีวิตกจริต ต้องให้หลักประกันและให้ความหวังให้กำลังใจ และทำตนให้เหมาะสมกับการเป็นที่พึ่งได้

การที่นักบริหารจะใช้คนให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน จะต้องพิจารณาถึงอุปนิสัย พฤติกรรมของตนว่าบุคลากรที่จะใช้ให้รับผิดชอบงานใด ๆ นั้น โดยพื้นฐานแล้วเขาเป็นคนอย่างไรมีอุปนิสัยอย่างไร เพราะการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับจริตของตนแล้ว ย่อมทำให้เขาได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในการทำงานอย่างเต็มที่ เพราะการบริหารคือการปฏิบัติงานโดยอาศัยคนอื่น หรือความสำเร็จของงานใด ๆ จะต้องอาศัยผู้อื่นเป็นส่วนประกอบด้วยอยู่เสมอ

เมื่อพิจารณาหลักการใช้ประโยชน์โดยเลือกบุคคลที่เหมาะสมกับการทำงานในลักษณะต่าง ๆ แล้วสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมที่เหมาะสมกับหลักการใช้ประโยชน์

3. จริยธรรมที่ใช้สำหรับหลักการรักษาทรัพยากรมนุษย์

หลักการสำคัญของการดำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์ คือ การรักษาคนที่ดี มีความรู้ความสามารถ มีทักษะการทำงาน มีประสิทธิภาพไว้กับองค์กรเป็นเวลานาน เพื่อที่องค์กรก็จะได้รับประโยชน์จากคน การจะรักษาคนไว้ในองค์กรเป็นระยะเวลานานได้ต้องสร้างความพึงพอใจ ความปลอดภัย สวัสดิการและอื่น ๆ ที่จะเป็นการจูงใจให้บุคลากรอยู่กับองค์กรไปตลอดระยะเวลาที่กำหนดไว้

3.1 พรหมวิหาร 4: จริยธรรมในการครองคน

พรหมวิหาร เป็นธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติตลอดจนหลักปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน ซึ่งสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน, 2543, น. 195-203) ทรงเรียบเรียงหนังสือขุมรวมธรรมะ ตอนที่ว่าด้วยพรหมวิหาร 4 คือ 1) เมตตา 2) กรุณา 3) มุทิตา และ 4) อุเบกขา อันเป็นข้อสรุปความได้ว่า พรหมวิหาร 4 เป็นคุณธรรมสำหรับผู้มีจิตแห่งพรหม คือ ผู้ใหญ่หรือผู้ประเสริฐ เป็นธรรมเป็นที่ยู่ซึ่งมีทั้งความดีและความสุข โดยให้ผู้ปฏิบัตินำไปใช้ ดังนี้ ขั้นแรก ให้ปฏิบัติด้วยจิตคิดเกื้อกูลแผ่ออกไปในสัตว์บุคคลทั้งหลาย คือ เมตตา ซึ่งมีอาการเป็นความคิดเกื้อกูล ต่อจากนั้นเมื่อได้เห็น หรือได้ยิน หรือได้คิดว่า เขามีความทุกข์เดือดร้อนก็ปฏิบัติช่วยบำบัดทุกข์ให้ คือ กรุณา ซึ่งมีอาการลักษณะช่วยบำบัดทุกข์ จากนั้นครั้นได้เห็นเขามีความสุขไม่ทุกข์ก็พลอยยินดีบันเทิงใจ คือ มุทิตา ซึ่งมีอาการลักษณะพลอยยินดี และเมื่อไม่มีกิจที่ควรจะทำต่อไปก็ อุเบกขา คือ ใช้สติพิจารณาเฝ้าดูอย่างใกล้ชิด

อาจกล่าวได้ว่า นักบริหารต้องมีพรหมวิหาร คือ ธรรมสำหรับผู้ใหญ่ 4 ประการ เพราะเมตตาจะทำให้ นักบริหารรู้จักมองแง่ดีของเพื่อนร่วมงานและจดจำไว้ เพื่อจะได้ใช้คนให้เหมาะสมกับลักษณะที่ดีของเขา กรุณา จะทำให้นักบริหารเปิดใจกว้างรับฟังปัญหาของคนอื่น มุทิตาทำให้นักบริหารส่งเสริมให้คนทำงานมีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถจนได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น และอุเบกขาจะทำให้นักบริหารมีความยุติธรรมในการให้รางวัลและโทษ โดยรู้เท่าทันคนร่วมงานทุกคน

3.2 อคติ : จริยธรรมในการพิจารณาความดีความชอบ

หลักการพิจารณาความดีความชอบ คือ การใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาในการให้คุณให้โทษแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อประโยชน์ในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือน ตลอดจนให้รางวัลตอบแทนความดี

สำหรับหน่วยงานภาครัฐได้มีระเบียบกฎเกณฑ์ในการเป็นแนวทางปฏิบัติให้ผู้บังคับบัญชาได้ใช้เป็นเครื่องมือปฏิบัติ ส่วนภาคเอกชนก็จะขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของหน่วยงานนั้น ๆ แต่สำหรับการตัดสินใจในการให้ความดีความชอบก็ขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจของนักบริหาร หลักการจริยธรรมสำคัญต่อไปนี้จะจึงเป็นหลักที่นักบริหารใช้ในการควบคุมตนเองในการใช้อำนาจอย่างสุจริตยุติธรรมซึ่งประกอบด้วยหลักการเว้นจากอคติ 4 ประการ คือ (สถาพร วิชัยรัมย์, 2559, น. 161)

1. ฉันทาคติ ความลำเอียงเพราะชอบ
2. โทสาคติ ลำเอียงเพราะชัง
3. โมหาคติ ลำเอียงเพราะหลง
4. ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว

ดังนั้น นักบริหารเป็นผู้นำที่มีทั้งพระเดชและพระคุณ มีอำนาจให้คุณให้โทษแก่บุคลากรในหน่วยงาน สิ่งสำคัญคือต้องมีจริยธรรมที่เกิดในใจ ในเบื้องต้นคือนักบริหารจะต้องหลีกเลี่ยงให้ห่างจากอคติ 4 ประการ อันจะทำให้เกิดความสูญเสียความเที่ยงธรรม ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ไว้วางใจ และองค์การจะเต็มไปด้วยความขัดแย้งมีการชิงดีชิงเด่นกัน บุคลากรไม่ให้ความร่วมมือ และอาจนำไปสู่ความล้มเหลวขององค์การเป็นลำดับต่อไป

3.3 จริยธรรมที่เกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย

องค์การหรือหน่วยงานที่มีความเจริญเติบโตมีความเข้มแข็งและยั่งยืน จะมีระเบียบวินัยเป็นเครื่องควบคุมพฤติกรรมของบุคลากรของหน่วยงาน เมื่อจะทำอะไรก็ทำตามระเบียบ ไม่ล่วงละเมิดระเบียบ แต่ละคนก็จะทำตามหน้าที่ของตน ไม่ละเว้นไม่เพิกเฉย ไม่นิ่งดูตาย ไม่ก้าวก่ายงานของกันและกัน ดังนั้นความมีระเบียบวินัยมีอยู่ในองค์การใด เราจะพบแต่ความสวยงามเรียบร้อยในองค์การนั้น ความมีวินัยนี้ไม่เพียงแต่ระดับคนให้เป็นระเบียบสวยงามเท่านั้น แต่ยังยกบุคคลผู้ที่มีระเบียบวินัยให้เป็นอารยชนที่มีความเจริญรุ่งเรืองอีกด้วย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2559, ออนไลน์) ได้อธิบายว่า ในการส่งเสริมวินัยและการรักษาวินัยที่ดีนั้น นอกจากจะเกิดจากการที่บุคลากรจะต้องเรียนรู้ สำนึก และตระหนักในหน้าที่แล้ว ผู้บังคับบัญชาต้องทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ดูแล ส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรในหน่วยงานมีวินัยด้วย โดยบทบาทของผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวกับการรักษาวินัยจะประกอบด้วย 1) การเสริมสร้างและพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีวินัย 2) ป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย และ 3) ดำเนินการทางวินัยผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย สำหรับจริยธรรมที่เกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัยซึ่งเป็นหลักการที่นักบริหารสามารถนำมาประยุกต์ใช้ จริยธรรมที่เกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย มีดังนี้

3.3.1 หลักจริยธรรมในการพิจารณาความผิด

1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การพิจารณาโดยยึดหลักกฎหมายเป็นหลัก การกระทำใดจะเป็นความผิดทางวินัย กรณีใดต้องมีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดทางวินัย หากไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดทางวินัย ก็ไม่ถือว่าเป็นการกระทำความผิดวินัย ในการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิดวินัย กรณีใด ต้องพิจารณาให้เข้าองค์ประกอบของการกระทำความผิดกรณีนั้นด้วย ถ้าข้อเท็จจริงบ่งชี้

ว่าเข้าองค์ประกอบความผิดมาตราใด ก็ปรับบทความผิดไปตามมาตรานั้น และลงโทษไปตามความผิดนั้น

แต่อย่างไรก็ตามการพิจารณาความผิดโดยคำนึงถึงหลักนิติธรรมแต่เพียงอย่างเดียวอาจไม่ถูกต้องเหมาะสมตามความเป็นจริง หรือตามเหตุผลที่ควรจะเป็นจึงต้องนำหลักมนธรรมมาประกอบการพิจารณาด้วย

2) หลักมนธรรม ได้แก่ การพิจารณาความผิด ไม่ควรคำนึงถึงแต่ความถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงความยุติธรรมด้วย โดยจะต้องคำนึงถึงสภาพตามความเป็นจริงของเรื่องนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร แล้วพิจารณาความผิดไปตามสภาพความเป็นจริง โดยมีเหตุผลในการประกอบการพิจารณา เช่น ลักษณะของการกระทำความผิด ผลแห่งการกระทำคุณงามความดีที่เคยได้กระทำให้มา เจตนาแห่งการกระทำ รวมถึงการให้โอกาสในการแก้ไขความประพฤติ

ในกรณีที่พิจารณาความผิดต้องอาศัยหลักนิติธรรมและหลักมนธรรมประกอบกันจึงจะเกิดความถูกต้องและเป็นธรรม เป็นการใช้กฎหมายให้เกิดความยุติธรรม

3) หลักความเป็นธรรม ได้แก่ การวางโทษจะต้องมีความเสมอภาคกันกล่าวคือ ผู้ใดกระทำความผิดก็ต้องถูกลงโทษโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชังหรือมีอคติ และกรณีความผิดอย่างเดียวกันควรกำหนดโทษเท่ากัน หรือใกล้เคียงกัน

นอกจากนี้พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต) (2539, น. 76) ได้กล่าวถึงหลักการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา โดยวิธีการ 3 วิธี คือ

1) นิคคหวิธี คือ การข่มคนที่ควรข่ม หรือตำหนิคนที่ควรตำหนิ

2) ปัคคหวิธี คือ การยกย่องคนที่ควรยกย่อง

3) ปวารณวิธี คือ เปิดโอกาสให้ผู้อื่นว่ากล่าวตักเตือนสั่งสอนต้องแยกได้ คือให้ตักเตือนซึ่งกันและกันได้โดยเครื่องมือ 3 ประการ คือ

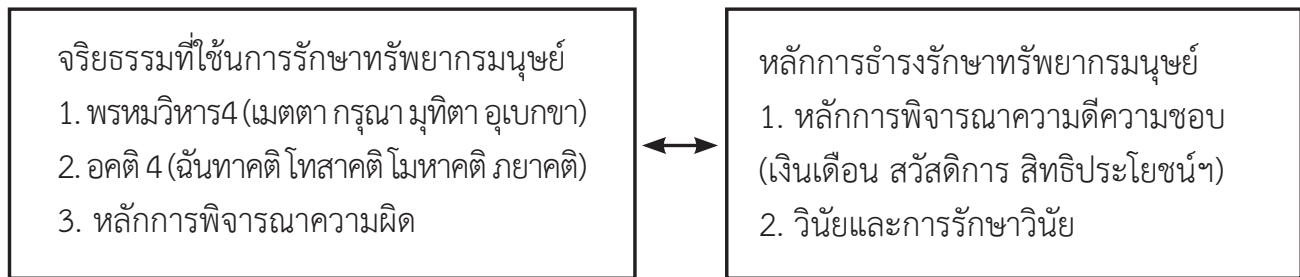
3.1) หลักคุณธรรมจริยธรรม หรือวินัยทางศาสนา

3.2) หลักกฎหมายบ้านเมือง

3.3) หลักขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีที่ดั่งงาม หรือวัฒนธรรมองค์การที่เคยปฏิบัติกันมา

ทั้ง 3 วิธีนี้เป็นวิธีการใช้อำนาจที่ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้ามีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นลักษณะ ทั้งที่เป็นพระเดช (สถานหนัก) และพระคุณ (สถานเบา) ทั้งที่เป็นการป้องปรามและการส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานเป็นผู้มีระเบียบวินัย ผู้บริหารที่มีความเที่ยงธรรมย่อมมีศิลปะในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาโดยการให้รางวัลหรือการลงโทษด้วยความรอบคอบแล้วจึงวินิจฉัยตัดสินว่าควรให้รางวัลหรือการลงโทษอย่างไร ซึ่งต่างจากผู้ไม่เที่ยงธรรมที่มักฟังเพียงความข้างเดียวแล้วปักใจเชื่อตามข้อมูลที่ได้รับมา

เมื่อพิจารณาหลักการธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์แล้วสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมที่เหมาะสมกับหลักการดำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์

4. จริยธรรมที่ใช้สำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ด้วยมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุด เพราะเป็นกลไกให้เกิดการทำงาน งานที่มีคุณภาพก็จะเกิดจากคนที่มีคุณภาพ การพัฒนาคนในองค์กรมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีการปรับปรุงผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์การใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ เป็นการพัฒนาหรือการฝึกฝนให้มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพเพียงพอตามเป้าหมายของการพัฒนาตน ในกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น หลักจริยธรรมที่จะสามารถนำมาใช้เพื่อฝึกฝนและพัฒนาตนเองนั้น มีดังนี้

4.1 คุณสมบัติต้นทุน 7 ประการ

ต้นทุน 7 ประการ เป็นหลักประกันของชีวิตที่จะทำให้มนุษย์มีความเป็นสัตว์ประเสริฐ คือเป็นผู้ที่สามารถฝึกฝนอบรมได้ และพัฒนาศักยภาพของตนให้เหมาะสมกับหน้าที่การทำงานในหน่วยงาน คุณสมบัติที่เป็นต้นทุนนี้ เรียกว่าแสงเงินแสงทองของชีวิตที่ดั่งงาม หรือรุ่งอรุณแห่งการศึกษาและพัฒนา มี 7 ประการซึ่งพระพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต, 2543 น. 66-67) ได้อธิบายไว้มีสาระสำคัญดังนี้

(1) กัลยาณมิตตตา การรู้จักเลือกหาแหล่งความรู้ และแบบอย่างที่ดี โดยจะต้องเป็นคนที่มีรู้จักเลือกหาแหล่งความรู้ และแบบอย่างที่ดี คือ รู้จักคบคน รู้จักรับเอาตัวอย่างที่ดีด้วยตนเอง

(2) สีสัมปทา การรู้จักจัดระเบียบชีวิต และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมหรือหน่วยงาน กล่าวคือ ความมีวินัยหรือการรู้จักจัดระเบียบชีวิตของตนและรู้จักจัดระเบียบความสัมพันธ์กับผู้อื่น ชีวิตที่จัดระเบียบได้ดีแล้ว เป็นชีวิตซึ่งพร้อมที่จะรับการพัฒนา สำหรับบุคลากรในองค์กรแล้วข้อนี้จะนำไปสู่การป้องกันการกระทำผิดวินัยหรือจรรยาบรรณขององค์กร

(3) ฉันทสัมปทา การมีแรงจูงใจที่ถูกต้อง คือใฝ่รู้และใฝ่สร้างสรรค์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่เหมาะสมกับการทำงาน

(4) อัตตสัมปทา การพัฒนาศักยภาพของตนให้เต็มที่ พระพุทธศาสนาถือว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่ฝึกได้ คือพัฒนาได้ ภาษาสมัยใหม่เรียกว่า มีศักยภาพ มนุษย์แต่ละคนมีศักยภาพที่สามารถพัฒนาให้สมบูรณ์ การพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สมบูรณ์นี้ นอกจากทำให้มีการศึกษาตามหลักการทั่วไปแล้ว ก็ทำให้ต้องค้นหาว่าตนเองมีความถนัด มีความสามารถด้านไหน แล้วก็พัฒนาตนขึ้นไปให้เต็มที่แห่งศักยภาพนั้น

(5) ทิฐิสัมปทา การมีทัศนคติ และค่านิยมที่ดี การจะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเรื่องใดก็ตามจะต้องสร้างความเห็นที่ดีให้ถึงพร้อมเสียก่อน เมื่อความเห็นที่ดีเกิดขึ้นในสมาชิกขององค์การแล้วการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ก็ได้รับการยอมรับไปด้วย

(6) อัมปมาทสัมปทา การมีความกระตือรือร้นขวนขวาย ไม่ประมาท หลักการศึกษาข้อนี้ เป็นการปลุกจิตสำนึกให้เกิดความตื่นรู้อยู่เสมอเพราะสภาพแวดล้อมทั่วไป เป็นสภาพแวดล้อมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บุคลากรจะต้องมีจิตสำนึกต่อความเปลี่ยนแปลง จึงจะนำไปสู่ความไม่ประมาท คือ ความกระตือรือร้นขวนขวายไม่อยู่นิ่งเฉย ไม่ปล่อยเวลาให้ล่วงไปเปล่า รับผิดชอบ นอกจากนี้หลักข้อนี้จะเป็นการสร้างแนวทางป้องกันการดำเนินงานให้มีความรอบคอบ ป้องกันความผิดพลาดลดการสูญเสียทรัพยากรโดยไม่จำเป็นอีกด้วย

(7) โยนิโสมนสิการสัมปทา การรู้จักคิดพิจารณาให้เกิดปัญญาที่จะรู้และเข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง เมื่อรู้สิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง เราจึงจะปฏิบัติต่อสิ่งนั้นได้ถูกต้อง หลักการข้อนี้เป็นการสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นว่าความเจริญของหน่วยงานนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องเรียนรู้และพัฒนาทักษะในเรื่องใดบ้าง ที่เหมาะสมกับการทำงาน

หลักต้นทุนทั้ง 7 ประการดังกล่าว นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ การจะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในกิจการงานที่รับผิดชอบ จำเป็นต้องมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่สำคัญดังกล่าว ผู้บริหารที่จะเสริมสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้สำหรับบุคลากรในหน่วยงาน จำเป็นต้องพิจารณาในแง่หลักคุณสมบัติต้นทุนหรืออรุณแห่งการศึกษาและการพัฒนา ซึ่งเป็นแนวทางที่จะกำหนดรูปแบบการพัฒนาบุคลากรอย่างเหมาะสม

4.2 ไตรสิกขา 3

ไตรสิกขา คือ ข้อที่จะต้องศึกษา ข้อปฏิบัติที่เป็นหลักสำหรับฝึกหัด กาย วาจา จิตใจ และปัญญาให้ดียิ่งขึ้นไป จนสามารถบรรลุจุดหมายสูงสุด การพัฒนาอบรมทรัพยากรมนุษย์โดยกระบวนการใช้หลักจริยธรรมนั้นมีขั้นตอนการฝึก 3 ด้าน คือ 1) ฝึกฝนด้านปัญญา คือ พัฒนาความรู้ ความเข้าใจให้ถูกต้อง มีเจตคติ ค่านิยม มีแนวคิดที่ถูกต้อง สอดคล้องกับกระบวนการฝึกอบรม 2) ฝึกฝนด้านศีล ควบคุมพฤติกรรม กาย วาจา ให้สอดคล้องเหมาะสมกับความรู้ความเข้าใจนั้น และ 3) ฝึกฝนด้านจิต จิตจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ สมรรถภาพและสุขภาพที่ดี

กล่าวได้ว่า การทำงานใด ๆ ในองค์การ บุคลากรจะต้องทำงานโดยอยู่ภายใต้ระเบียบวินัยขององค์การ มีความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายและหมั่นพัฒนาปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีที่เหมาะสมกับการทำงาน กระบวนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นี้มีความสอดคล้องกับกระบวนการในการพัฒนาด้านไตรสิกขา 3 ประการ คือ

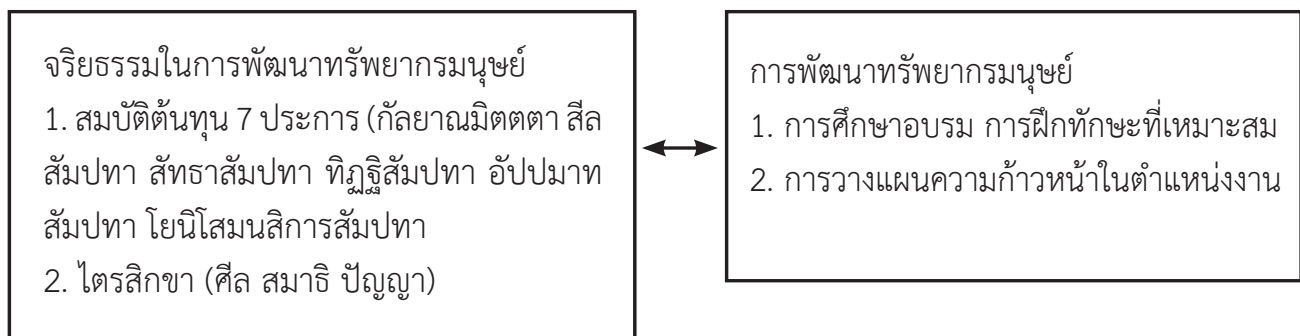
(1) อธิศีลสิกขา คือ ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมในความประพฤติอย่างสูง ได้แก่ ศีลหรือวินัยของหน่วยงาน อันเป็นข้อปฏิบัติ

(2) อธิจิตตสิกขา คือ ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมจิตเพื่อให้เกิดคุณธรรม เช่น สมาธิอย่างสูง เกิดความตั้งใจในการทำงาน

(3) อธิปัญญาสิกขา คือ ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมปัญญาเพื่อให้เกิดความรู้แจ้งเกิดทักษะขั้นสูงในงาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรนั้น จะต้องมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพภายใน คือ การพัฒนา อุปนิสัยใจคอ ด้านความรู้สึนึกคิดและด้านอารมณ์ที่เหมาะสม โดยการใช้กระบวนการทางจริยธรรมที่เหมาะสม ต่อบุคคล อุปนิสัย และกาลเทศะเป็นสำคัญ หลักจริยธรรมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยใช้หลักคุณสมบัติ ทุนและหลักไตรสิกขาดังกล่าวข้างต้นนั้น นักบริหารสามารถกำหนดเป็นรูปแบบการพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้ ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ เพราะมนุษย์เมื่อได้รับการฝึกฝน พัฒนาอย่างเหมาะสมแล้ว จะทำให้เป็นทุน มนุษย์ที่มีคุณค่าต่อองค์กร เป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบผลสำเร็จ ลดความเสี่ยงอันเกิดจาก ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งจะก่อให้เกิดสมรรถนะที่แข็งแกร่งขององค์กร ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และความยั่งยืนในอนาคต

เมื่อพิจารณาหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แล้ว สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้ดังแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมที่เหมาะสมกับหลักการพัฒนา

สรุป

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ นับว่าเป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งในศาสตร์ที่เกี่ยวกับองค์กรและการจัดการรวมทั้งรัฐประศาสนศาสตร์ เพราะเป็นกระบวนการที่เป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จหรือแม้กระทั่งความล้มเหลว การบริหารทรัพยากรมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับหลักการสำคัญคือ หลักการได้มา ได้แก่ กระบวนสรรหาและการคัดเลือก หลักการใช้ประโยชน์ ได้แก่ การบรรจุ แต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง การโอน การรับโอน การย้าย หลักการธำรงรักษา ได้แก่ การกำหนดเงินเดือน สวัสดิการ สิทธิประโยชน์ รวมทั้งวินัยและการรักษาวินัย และหลักการพัฒนา ได้แก่ การศึกษาต่อ การเข้ารับการฝึกอบรม การพัฒนาความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

หลักการดังกล่าว เมื่อผู้บริหารจะนำหลักจริยธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์แล้วก็จะพบว่า หลักการได้มาซึ่งทรัพยากรมนุษย์นั้น จะเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถที่หน่วยงานจะคัดเลือกบุคคลตามระดับสติปัญญาเป็นหลักซึ่งจะสอดคล้องกับดอกบัวสี่เหล่า หลักการใช้ประโยชน์ซึ่งก็จะเกี่ยวข้องกับลักษณะจริตหรือนิสัยของคนที่ผู้บริหารจะพิจารณามอบหมายงานให้รับผิดชอบ หลักการธำรงรักษาก็จะสอดคล้องกับ

การครองตนผู้บริหารต้องมีหลักพรหมวิหาร บริหารโดยปราศจากอคติ มีการสงเคราะห์ผู้ได้บังคับบัญชาและมีจริยธรรมที่เหมาะสมในการพิจารณาความผิด และหลักการพัฒนาจะเกี่ยวกับคุณสมบัติเกี่ยวกับต้นทุนในการพัฒนาและกระบวนการพัฒนาโดยใช้หลักไตรสิกขา ทั้งนี้เมื่อกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยใช้จริยธรรมที่เหมาะสมและเอื้อต่อกันแล้ว การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานก็จะส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดี อันจะส่งผลให้องค์กรเกิดความเข้มแข็งและมีความยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ธาดา วิทยาพูล. (2540). การประยุกต์ใช้หลักพุทธศาสนในการบริหารทรัพยากรมนุษย์.
ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2559). แนวคิดเกี่ยวกับองค์การ การจัดการ และการจัดการ
ทรัพยากรมนุษย์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ติน ปรัชญพทุทธ์. (2542). ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาพร วิชัยรัมย์. (2559). จริยธรรมสำหรับนักบริหาร. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุนันทา เลานันท์. (2556). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: ธนการพิมพ์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2543). ถึงเวลามารื้อปรับระบบพัฒนาคนกันใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2554).). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 34).
นนทบุรี : เอส.อาร์.พรินติ้งแมสโปรดักส์.
- พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2539). การปกครองคณะสงฆ์ไทย. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- _____. (2541). คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน). (2543). รวมธรรมะ.
กรุงเทพฯ : อมรินทร์พรินติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2559). วินัยและการรักษาวินัย.
สืบค้น 18 เมษายน 2564, จาก <http://www.otepc.go.th/otepc06/files/law 53-05.pdf>

บทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมดนตรีจาเป๋ ในราชอาณาจักรกัมพูชา

ธัญญา สายหมี^{1/} เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี^{2/} สุรพล เนสุสินธุ์³

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ศ. ดร., อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผศ. ดร., อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อีเมล : thanyasaimee@gmail.com

รับต้นฉบับ 24 มกราคม 2565 ; ปรับแก้ไข 21 พฤษภาคม 2565 ; รับผิดชอบ 9 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมดนตรีจาเป๋ ในราชอาณาจักรกัมพูชา” ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งในวัตถุประสงค์ของการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาเอก สาขาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยผู้วิจัยสนใจเนื้อหาด้านวัฒนธรรมทางดนตรีจาเป๋ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 2 ประเด็น คือ 1) บทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมดนตรีจาเป๋ ในราชอาณาจักรกัมพูชาในพิธีกรรมต่าง ๆ 2) บทบาทหน้าที่ของจาเป๋ในวัฒนธรรมการเจริญในราชอาณาจักรกัมพูชา ผลการศึกษาพบว่า

1. บทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมดนตรีจาเป๋ ในราชอาณาจักรกัมพูชาในพิธีกรรมต่าง ๆ ใช้บรรเลงประกอบในวงดนตรีต่าง ๆ โดยปรากฏ 4 วง คือ (1) วงเพลงการ์กุล คือ วงดนตรีอารักข์เพื่อใช้ประกอบการเลี้ยงเทวดา หรือเรียกอีกอย่างว่าพิธีเข้าทรงอารักข์เป็นพิธีบวงสรวง (2) วงเพลงการ์โบราณ โดยชื่อของวงเพลงการ์โบราณ เป็นพิธีมงคลสมรสของชาวเขมร (3) วงเพลงมโหรี เป็นวงที่ใช้บรรเลงในงานมงคลทั่วไป เช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานบวช งานเลี้ยงต้อนรับที่เน้นการบรรเลงคลอภายในงาน และ (4) วงพระบิทร หรือ วงเพลงปี่แก้ว เป็นชื่อเพลงที่มีความสำคัญเพลงหนึ่งในพิธีอัญเชิญพระวิญญาณในพระราชวังสวนงศ์ของเจ้าฟ้ามหากษัตริย์

2. บทบาทหน้าที่ของจาเป๋ในวัฒนธรรมประกอบการร้องเจริญ ซึ่งการร้องเจริญคือการร้องเล่าเรื่องราวต่าง ๆ เป็นทำนองด้วยภาษาเขมรควบคู่หรือสลับการตีดาเป๋ โดยเนื้อหาของการร้องเจริญเป็นการเล่าเรื่องบรรยายให้ผู้ฟังจินตนาภาพตามเนื้อหานั้น ๆ โดยอาศัยเสียงของเครื่องดนตรีจาเป๋สร้างอารมณ์ให้กับเนื้อหา เช่น หากเนื้อหาในตอนใดกล่าวถึงความตื่นเต้นน่ากลัวนักดนตรีจะบรรเลงเร็ว ๆ และตีเน้นจังหวะของจาเป๋ให้เร็วและดังขึ้น ส่วนเนื้อหาในตอนใดต้องการสื่อถึงความโศกเศร้าจะบรรเลงให้ช้าลงสลับกับร้องเอื้อนเสียงให้เป็นทำนอง และนิยมบรรเลงเกริ่นนำด้วยเพลงพักเฉย จากนั้นจึงเริ่มร้องเข้าเนื้อหาที่จะเล่าโดยระหว่างร้องเจริญนั้นจะสลับการตีดาเป๋ไปเรื่อย ๆ จากนั้นเมื่อเนื้อเรื่องเล่าใกล้จะจบ นักร้องจะบรรเลงทำนองเดิมอีกครั้ง โดยถือเป็นการจบกระบวนการร้องเจริญจาเป๋ในหนึ่งเรื่อง

คำสำคัญ

บทบาทหน้าที่วัฒนธรรมดนตรีจาเป๋ ราชอาณาจักรกัมพูชา

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

The Roles and Responsibilities of Culture Music Ja-Pey in the Kingdom of Cambodia

Thanya Saimee ¹ / Chalernsak Pikulsri ²/ Surapol Nesusin ³

¹ Ph.D. student, Music Program, Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University

² Prof.Dr. of Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University, Advisor

³ Asst.Prof. Dr. of Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University, Co-Advisor

E-mail: thanyasaimae@gmail.com

Received 24 January 2022 ; Accepted 21 May 2022 ; Published 9 June 2022

Abstract

The research article entitled “The roles and responsibilities of Culture Music Ja-Pey in The Kingdom of Cambodia”, was partially conducted as a part of the doctoral thesis, Department of Music, Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University. The researcher was interested in the content of music culture “Ja-Pey”. The objectives of this study were 1) to study the roles and duties of music culture called Ja-Pey in the Kingdom of Cambodia, and 2) the roles and duties of Ja-Pey in Ja-Reang culture in the Kingdom of Cambodia. The results of the research revealed that:

1. Ja-Pey has been used to play in various ensembles in each Cambodian ritual, with 4 ensembles appearing as follows: (1) R-Koon ensemble. R-Koon ensemble is considered to be a ritual for offering the banquet of angels. It is also known as the ceremony of entering the royal guard or a ceremony of worship. (2) Kran Bo Ran or a wedding ceremony for the Khmer people. (3) Mahowri or the music played in general auspicious ceremonies such as housewarming and ordination. Sometimes, it is used as background music in many auspicious ceremonies. (4) Phra Bit or an important song used in the ceremony to summon the spirit of the royal King.

2. The roles of Ja- Pey in the arrangement culture is to represent rhythmically different stories in the Khmer language along with alternating strum. Ja-Pey has been played along with the narratives and has been adjusted to match the content of the story. The musicians will play fast and loud rhythm when mentioning the excitement of the narrative. The sad content in any episode will be played at a slower pace, alternating with singing to make a melody. There will be singing along the specific type of the song called “Pak-Jaey” which is played before the narratives. Ja-Pey will be consistently performed with the Ja-Reang until the songs’ end. The singers will repeat the tune signifying the complete story of “Ja-Reang, Ja-Pey”.

Keywords:

The Roles and Responsibilities of Culture Music Ja-Pey, The Kingdom of Cambodia

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จาเป็ย เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีมีลักษณะ และวิธีการบรรเลงคล้ายกระจับปี่ของไทย พบเห็นได้ทั่วไปในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น หะสะปี กะจะปี กุลจะปี ของประเทศอินโดนีเซีย กุทยะปี ของประเทศฟิลิปปินส์ เป็นต้น (พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์, 2561, น.14) ในชมพูทวีปปรากฏพบหลักฐานเกี่ยวกับเครื่องดนตรีชนิดนี้ทั้งในรูปคำและคำอธิบายอ้างถึงเครื่องดนตรีชนิดนี้ว่ามีหลักฐานรับรองเป็นยุคสมัยอย่างต่อเนื่องทั้งในวรรณกรรมของศาสนาเชนมีอายุเท่า ๆ กับพระพุทธศาสนาระบุชื่อ “กัจฉปี” ปรากฏร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ กว่า 60 ชนิด ในด้านนาฏยศาสตร์ ซึ่งเป็นคัมภีร์ด้านการละครที่สำคัญของอินเดียก็ระบุถึงเครื่องดนตรีชื่อ “กัจฉปี” เช่นกัน หรือในวรรณกรรมภาษาเทเลกของชาวอินเดียใต้ก็ปรากฏคำนี้ เช่นกัน สุดท้ายพบในตำราสังคีตรัตนกร โดยกล่าวชัดเจนถึงสาเหตุที่เรียกเครื่องดนตรีว่า “กัจฉปี” นั้น เนื่องจากเสียงของเครื่องดนตรีชนิดนี้มีรูปร่างลักษณะคล้ายกระดองเต่า หลักฐานอื่นสอดคล้องกับข้อมูลที่ปรากฏในงานวรรณกรรมปรากฏหลักฐานภาพนูนสูงเกี่ยวกับเครื่องดนตรีชนิดนี้เช่น บรหฺมเต สาณฺญจี และอชันตะ เป็นต้น ในปัจจุบันกัจฉปีของอินเดียได้หายไปจากความนิยมแล้ว สันนิษฐานว่าได้วิวัฒนาการจนเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปทรงไปจากเดิม และเรียกเป็นชื่ออื่นแทน แต่จากภาพรวมด้านรูปทรงของเครื่องดนตรีชนิดนี้ ที่มักปรากฏพบทั่วไปในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีลักษณะคล้ายคลึงกับกระดองเต่า ประกอบกับการออกเสียงที่คล้ายคลึง เช่นกันเช่นคำว่า หะสะปี กะจะปี กุจะปี กุจะปี กุทยะปี จั๊บเปย และกระจับปี่ ล้วนมีการออกเสียงที่กลมกลืนกับคำว่า “กัจฉปี” ของอินเดียโบราณ และหลักฐานที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนที่สุดคือภาพหินสลักที่พบในถ้ำอะซันตะที่ประเทศอินโดนีเซียทำให้นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีอินโดนีเซียยังกล่าวหนักแน่น และชัดเจนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีชนิดนี้ว่ารับมาจากอินเดีย นอกเหนือจากที่ประเทศอินโดนีเซียแล้วยังพบรูปปั้นในสมัยทราวดีที่บ้านคูบัวจังหวัดราชบุรี ก็มีลักษณะคล้ายกัน ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่าพัฒนาการนี้มีรากฐานของแนวความคิดมาจากอินเดียทั้งสิ้น (เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี, 2560, น. 62)

จาเป็ย เป็นเครื่องดนตรีที่มีลักษณะเอกลักษณ์ และโดดเด่นในราชอาณาจักรกัมพูชา เพราะเป็นเครื่องดนตรีที่ยังคงมีการรักษาไว้ในหลายหลายมิติของคนเขมร ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านเผยแพร่วัฒนธรรม หรือนำไปบรรเลงประกอบพิธีกรรมของคนเขมร ซึ่งในวัฒนธรรมทางดนตรีกัมพูชานั้น มีความหลากหลายทางดนตรีเป็นอย่างมากโดยวงดนตรีที่นำมาใช้นั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของพิธีกรรม หรือกล่าวได้ว่าพิธีกรรมเป็นตัวกำหนดรูปแบบของวงดนตรีที่นำมาบรรเลง เช่น พิธีกรรมการแต่งงานจะใช้วงเพลงวงมโหรี พิธีกรรมเลี้ยงผีบรรพบุรุษ หรือพิธีเลี้ยงอารักษ์จะใช้วงเพลงการโบริม หรือแม้กระทั่งนำไปบรรเลงประกอบการร้องเจรียงของคนเขมร ซึ่งเครื่องดนตรีจาเป็ยที่บรรเลงในบริบทต่าง ๆ นั้น ล้วนเป็นการบรรเลงดำเนินทำนองผสมในวงต่าง ๆ ที่มีหลายหลายเครื่องดนตรีเท่านั้น ซึ่งบทบาทของเครื่องดนตรีจาเป็ยนั้นแตกต่างไปจากการบรรเลงเดี่ยว อย่างเช่นการนำไปประกอบการร้องเจรียงเป็นอย่างมาก

การร้องเจรียงนั้นกล่าวคือ เป็นศิลปะการเล่นอย่างหนึ่งของชาวเขมร เป็นการแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึกโดยการถ่ายทอดบทร้องที่อาศัยปฏิภาณไหวพริบของผู้ร้องเป็นอย่างมาก จากการค้นคว้าวิจัยพบ

ว่าการเจรียงนั้นเป็นเพียงการร้องด้นสดเพื่อเล่าเรื่องราวเพียงอย่างเดียว ยังไม่มีการนำเอาเครื่องดนตรีไปร่วมบรรเลงประกอบแต่อย่างใดส่วนเนื้อหาของการร้องนั้น นิยมเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมานิทาน หรือเรื่องเล่า จากประเด็นต่าง ๆ ของที่มาและความสำคัญนี้จึงเป็นมูลเหตุที่ผู้วิจัยเลือกนำมาศึกษาเพราะผู้วิจัยต้องการทราบถึงบทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมดนตรีจาเปี้ยในราชอาณาจักรกัมพูชาในเชิงลึกเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและการวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาบทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมดนตรีจาเปี้ย ในราชอาณาจักรกัมพูชาในพิธีกรรมต่าง ๆ
2. ศึกษาบทบาทหน้าที่ของจาเปี้ยในวัฒนธรรมการร้องเจรียง ในราชอาณาจักรกัมพูชา

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาด้านบทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมทางดนตรี จาเปี้ย ที่มีต่อสังคม ได้แก่ บทบาทหน้าที่ทางดนตรีด้านพิธีกรรม บทบาทหน้าที่ด้านขนบนิยมในการแสดง ความแตกต่างทางสังคมที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางดนตรีจาเปี้ย เป็นต้น
2. ศึกษาบทบาทหน้าที่ของเครื่องจาเปี้ยในวัฒนธรรมการร้องเจรียง ในราชอาณาจักรกัมพูชา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษารolesหน้าที่ของวัฒนธรรมดนตรีจาเปี้ย ในราชอาณาจักรกัมพูชา เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ โดยวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยเพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมดนตรีที่มีความสัมพันธ์หรือมีผลกระทบต่อ ผู้คนในประเทศกัมพูชาโดยผู้วิจัยได้มีวิธีการดำเนินงานวิจัยเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) การเลือกพื้นที่ในการทำวิจัย ได้เลือกพื้นที่ประเทศกัมพูชา เพราะมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ดนตรี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณี พิธีกรรม สภาพเศรษฐกิจ เหล่านี้จึงทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่าวัฒนธรรมทางดนตรีจาเปี้ย ในพื้นที่ต่าง ๆ เหล่านี้มีอัตลักษณ์ คีตลักษณ์หรือรูปแบบวงดนตรี รวมถึงการสืบทอดที่แตกต่างกัน หรือคล้ายคลึงกัน โดยมีพื้นที่ที่สำคัญคือจังหวัดพนมเปญ เนื่องจากจังหวัดพนมเปญถือได้ว่าเป็นเมืองหลวงของประเทศกัมพูชาในปัจจุบัน และเป็นเมืองที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ และการศึกษา และด้วยความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์นี้จึงทำให้จังหวัดพนมเปญมีการพัฒนาก่อนจังหวัดอื่น ๆ อย่างก้าวกระโดด และการพัฒนานี้เป็นอิทธิพลที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน รวมถึงด้านดนตรี โดยผู้วิจัยเลือกสถาบันทางการศึกษาด้านศิลปะได้แก่ มหาวิทยาลัยภูมิทรวิจิตรศิลปะ (The Royal University

of Fine Art : RUFA) และสมาคมจาเปีย (Community of Living Chapei) เป็นสนามในการเก็บข้อมูลหลักในจังหวัดพนมเปญ

2) บุคลากรผู้ให้ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มบุคลากรผู้รู้ ได้แก่ เช่น นักวิชาการทางด้านดนตรี ปราชญ์ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน หรือหัวหน้างานในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องทางด้านดนตรีต่าง ๆ และ กลุ่มที่สองคือกลุ่มบุคลากรผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ศิลปินผู้ปฏิบัติดนตรี ปราชญ์นักดนตรีท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่โดยตรงก็ทางอ้อมต่อวัฒนธรรมทางดนตรี จาเปีย กลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มที่สาม คือประชาชนทั่วไปที่สามารถเป็นผู้ให้ข้อมูลผ่านมุมมองอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากวัฒนธรรมดนตรี จาเปีย โดยมีรายละเอียดในแต่ละกลุ่ม ดังนี้ กลุ่มบุคลากรผู้รู้ (Key Informant) ได้แก่ นักวิชาการทางด้านดนตรี ปราชญ์ผู้รู้ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ

3) ระยะเวลาในการทำวิจัย โดยใช้ระยะเวลาในการทำวิจัย 1 ปี

4) เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นที่เป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อเอื้อต่อข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ แบบสำรวจภาคสนาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ชนิดคือ แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) และแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยแบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) และ แบบสัมภาษณ์ชนิดที่ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

5) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะคำนึงถึงวัตถุประสงค์เป็นตัวตั้ง โดยแบ่งขั้นตอน เช่น

5.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร จากห้องสมุดของมหาวิทยาลัย The Royal University of Fine Art (RUFA) ขึ้นการสัมภาษณ์ข้อมูล

5.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ภาคสนาม

5.3 เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากกลุ่มบุคลากรผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ

6) การจัดทำ และการวิเคราะห์ข้อมูล ประเด็นนี้ผู้วิจัยทำการเรียบเรียงข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้โดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์สามารถแยกเป็นรายละเอียด ดังนี้ เมื่อได้ข้อมูลทางภาคเอกสาร และภาคสนามเรียบร้อยแล้ว จากนั้นเป็นขั้นตอนของการนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปเป็นหมวดหมู่ เพื่อหาคำตอบให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่วางไว้ และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล 2 แบบด้วยกันคือการวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสาร และการวิเคราะห์ข้อมูลจากภาคสนาม จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลในการจำแนกเป็นทฤษฎี และแบบไม่เป็นทฤษฎี และสุดท้ายคือวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบข้อมูลตามเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ

7) การนำเสนอผลงานวิจัย โดยใช้วิธีการพรรณนาความ ในส่วนของเนื้อหาจะมีภาพประกอบเพื่อให้ผู้ศึกษาได้มองเห็นภาพ เช่น ภาพประกอบด้านเครื่องดนตรี ภาพประกอบด้านสภาพแวดล้อม สังคม ชุมชน หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสามารถอธิบาย หรือถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ได้มากที่สุด

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา “บทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมดนตรีจาเปี้ย ในราชอาณาจักรกัมพูชา” พบว่าบทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมดนตรีจาเปี้ยนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของพิธีกรรมนั้น ๆ หรืออาจกล่าวได้ว่าพิธีกรรมเป็นตัวกำหนดรูปแบบของวงดนตรีที่จักนำมาบรรเลงโดยสามารถจำแนกบทบาทหน้าที่ของ จาเปี้ย ได้เป็น 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

1. จาเปี้ย ใช้บรรเลงประกอบในวงดนตรีต่าง ๆ ที่มีพิธีกรรมเป็นตัวเชื่อมโยง เช่น พิธีกรรมที่เกี่ยวกับพระราชพิธีหรือเรียกอีกอย่างว่า “พิธีหลวง” และพิธีกรรมเกี่ยวกับราษฎร์ทั่วไป โดยแต่ละพิธีนั้นก็แยกย่อยออกไปอีก เช่น เป็นพิธีที่เกี่ยวข้องกับความมงคล หรือเป็นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานอวมงคล ซึ่งวงต่าง ๆ แต่หากกล่าวถึงเครื่องดนตรีอย่าง เช่น จาเปี้ยแล้ว ในวัฒนธรรมการละเล่นหรือนำมาเพื่อใช้ผสมในการบรรเลงยังวงต่าง ๆ ของชาวกัมพูชานั้นปรากฏ 4 วงคือ

(1) วงเพลงการกูด คือ วงดนตรีอรัญญ์เพื่อใช้ประกอบการเลี้ยงเทวดา หรือเรียกอีกอย่างว่าพิธีเข้าทรงอรัญญ์เป็นพิธีบวงสรวงอีกรูปแบบหนึ่งที่พบได้ในกัมพูชา เพื่อเป็นการรักษาโรคภัยไข้เจ็บตามความเชื่อของชาวเขมรชาวเขมรมีความเชื่อเรื่องขวัญว่า เมื่อบรรพบุรุษที่ได้ล่วงลับไปแล้วหรืออรัญญ์ขวัญของบรรพบุรุษเหล่านี้จะยังคงคอยปกป้องคุ้มครองลูกหลานอยู่รวมทั้งวิญญาณต่าง ๆ ที่เป็นที่เคารพ เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในวงเพลงการกูดนั้นมีด้วยกันอยู่ 6 ประเภทได้แก่ สครฐี (โตน) จำนวน 4 ใบ ทรวขเมร์ (ซอสามสาย) 1 คัน ปี่พอก 1 เล้า ปี่อ้อ 1 เล้า กระแซมูย (พิณสายเดียว) 1 เครื่อง และจาเปี้ย 1 เครื่อง และบทบาทหน้าที่ของเครื่องดนตรีจาเปี้ยในวงเพลงการกูดมีลักษณะเป็นการทำหน้าที่ในการดำเนินทำนอง เพื่อเป็นโครงสร้างหลักของเพลง โดยมีทั้งการเคลื่อนที่ขึ้น (Ascending) และการเคลื่อนที่ลง (Descending) มีการติดเก็บทำนอง สลับการติดกรอทำนอง และมีการตกแต่งทำนองหรือแปลทำนองเพื่อให้เหมาะกับลักษณะการติดเพื่อเอื้ออำนวยต่อการวางนิ้ว จึงทำให้มีบางจังหวะทำนองอาจดูแตกต่างจากเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ ลักษณะเช่นนี้คือสีสันของเครื่องดนตรีจาเปี้ยในวงเพลงการโบราณ เนื่องจากเพลงที่ใช้บรรเลงในวงเพลงการโบราณนั้นมีอยู่มาก ผู้วิจัยจึงยกตัวอย่างบทบาทและหน้าที่ของเครื่องดนตรีจาเปี้ย เพลงตรันเตรีย คำโมเชธา โบราณ (ត្រង់ត្រង់ត្រង់) ซึ่งเพลงนี้หมายถึงการปกป้องรักษา สังเกตได้ว่าจาเปี้ยจะติดขึ้นลงเพื่อเป็นการดำเนินทำนอง มีการติดเก็บทำนอง สลับการติดกรอทำนอง และมีการตกแต่งทำนองหรือแปลทำนองโดยไม่ติดกระหนาบสองสายเหมือนลักษณะการติดประกอบการร้องเจริญโดยบรรเลงเลยเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนจบ จากตัวอย่างในเพลงตรันเตรีย คำโมเชธา โบราณ (ត្រង់ត្រង់ត្រង់) จัดอยู่ในบันไดเสียง อี ไมเนอร์ (E minor) โดยมีอัตราจังหวะอยู่ที่ 4/4

(2) วงเพลงการโบราณ โดยชื่อของวงเพลงการโบราณ นั้นเป็นเพียงชื่ออีกรูปแบบหนึ่งของประเภทวงดนตรีที่ใช้บรรเลงในพิธีแต่งงาน ซึ่งพิธีแต่งงานของชาวเขมรนั้นเรียกว่าพิธี “อาเปี้ยปีเปี้ย” เป็นพิธีมงคลสมรสของชาวเขมร ก็มีรูปแบบขั้นตอนที่สืบทอดกันมายาวนาน แม้จะเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามยุคสมัย เพื่อให้สอดคล้องกับความสะดวก และทัศนคติ

ที่ปรับเปลี่ยนไป แต่ก็สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อดั้งเดิม แนวคิด ที่ถูกปลูกฝังกันมาตั้งแต่โบราณ และยังคงรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมอันดีงาม ที่สอดแทรกแนวคิด คำสั่งสอนในการครองเรือนการใช้ชีวิตคู่ของบ่าวสาวไว้อย่างครบถ้วน

บทบาทหน้าที่ของเครื่องดนตรีจาเปี้ยในวง วงเพลงการโโบราณ เนื่องจากวงเพลงการโโบราณของเขมรนั้นมีหลายรูปแบบในการจัดวงที่เน้นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีด เครื่องสี และเครื่องเป่าเป็นหลักเพื่อให้เหมาะกับงานที่ไม่ต้องการเสียงที่อึกทึบครึกโครมมากนัก เน้นเพื่อฟังสบาย ของเครื่องดนตรีจาเปี้ยในวงเพลงการโโบราณ ประกอบด้วย 1) ทรวดเขมร หรือซอสามสาย 1 คัน 2) จาเปี้ย 1 ตัว 3) ปี่อ้อ 1 เล้า 4) โทน 1 ใบ 5) รำมะนา 1 ใบ 6) ฉิ่ง 1 คู่ 7) กระแซมวอย (พินสายเดี่ยว) มักนิยมบรรเลงเพื่อความรื่นเริง เช่นงานมงคลสมรส งานบุญขึ้นบ้านและเพลงส่วนใหญ่เป็นเพลงที่มีลักษณะท่วงทำนองสั้น ๆ ซ้ำไปมา อาจมี 1 ท่อน หรือ 2 ท่อนขึ้นอยู่กับเพลงนั้น ๆ

หน้าที่ของเครื่องดนตรีจาเปี้ยในวงเพลงการโโบราณมีลักษณะเป็นการทำหน้าที่ในการดำเนินทำนองเพื่อเป็นโครงสร้างหลักของเพลง โดยมีทั้งการเคลื่อนที่ขึ้น (Ascending) และการเคลื่อนที่ลง (Descending) มีการดีดเก็บทำนอง สลับการดีดกรอทำนอง และมีการตกแต่งทำนองหรือแปลทำนองเพื่อให้เหมาะกับลักษณะการดีดเพื่อเอื้ออำนวยต่อการวางนิ้วจึงทำให้มีบางจังหวะทำนองอาจดูแตกต่างจากเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ ลักษณะเช่นนี้คือสีสันของเครื่องดนตรีจาเปี้ยในวงเพลงการโโบราณ เนื่องจากเพลงที่ใช้บรรเลงในวงเพลงการโโบราณนั้นมีอยู่มาก ผู้วิจัยจึงยกตัวอย่างบทบาทและหน้าที่ของเครื่องดนตรีจาเปี้ย เพลงซัมโบเมีย (สัมบุรยาส) ซึ่งเพลงนี้หมายถึงการแสดงความรักของหนุ่มสาว สังเกตได้ว่าจาเปี้ยจะดีดขึ้นลงเพื่อเป็นการดำเนินทำนอง มีการดีดเก็บทำนอง สลับการดีดกรอทำนอง และมีการตกแต่งทำนองหรือแปลทำนอง โดยไม่ติดกระดบสองสายเหมือนลักษณะการดีดประกอบการร้องเจริญโดยบรรเลงเลยเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนจบ เช่น เพลงซัมโบเมีย (สัมบุรยาส) อยู่ในบันไดเสียง ดี ไมเนอร์ (D minor) โดยมีอัตราจังหวะอยู่ที่ 4/4

(3) วงเพลงมโหรี เป็นวงที่ใช้บรรเลงในงานมงคลทั่วไป เช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานบวช งานเลี้ยง ต้องรับที่เน้นการบรรเลงคลอภายในงาน หรืองานแต่ง โดยบทบาทหน้าที่ของเครื่องดนตรีจาเปี้ยในวงมโหรี ซึ่งประกอบด้วย 1) ทรวดเขมร หรือซอสามสาย 1 คัน 2) จาเปี้ย 1 ตัว 3) ขลุ่ย 1 เล้า 4) โทน 1 ใบ 5) รำมะนา 1 ใบ และ 6) ฉิ่ง 1 คู่ มักนิยมบรรเลงเพื่อความรื่นเริง และเพลงส่วนใหญ่เป็นเพลงที่มีลักษณะท่วงทำนองสั้น ๆ ซ้ำไปมา อาจมี 1 ท่อน หรือ 2 ท่อนขึ้นอยู่กับเพลงนั้น ๆ หน้าที่ของเครื่องดนตรีจาเปี้ยในวงมโหรีโบราณมีลักษณะเป็นการทำหน้าที่ในการดำเนินทำนอง เพื่อเป็นโครงสร้างหลักของเพลง โดยมีทั้งการเคลื่อนที่ขึ้น และการเคลื่อนที่ลง มีการดีดเก็บทำนองสลับการดีดกรอทำนอง และมีการตกแต่งทำนองหรือแปลทำนองเพื่อให้เหมาะกับลักษณะการดีดเพื่อเอื้ออำนวยต่อการวางนิ้วจึงทำให้มีบางจังหวะทำนองอาจดูแตกต่างจากเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ ลักษณะเช่นนี้คือสีสันของเครื่องดนตรีจาเปี้ยในวงมโหรี ยกตัวอย่าง เช่น เพลงซามพบ ทอย (สัมบุรยาส) หมายถึงซากเรืออัปปาง จาเปี้ยจะดีดขึ้นลงเพื่อเป็นการดำเนินทำนองมีการดีดเก็บทำนอง สลับการดีดกรอทำนอง และ มีการตกแต่งทำนองหรือแปลทำนอง โดยไม่ติดกระดบสองสายเหมือนลักษณะ

การตีตประกอบการร้องเจรียงโดยบรรเลงเลยเช่นนี้ไปเรื่อง ๆ จนจบเพลง

(4) วงพระบิตร หรือวงเพลงปี่แกว ซึ่งคำว่าปี่แกวหรือปี่แกวนี้ เป็นชื่อเพลงที่มีความสำคัญเพลงหนึ่งในพิธีอัญเชิญพระวิญญาณในพระราชวงศานุวงศ์ของเจ้าฟ้ามหากษัตริย์ เรียกว่าพิธีถวายพระบิตร บทบาทหน้าที่ของจาเป็ในวงเพลงพระบิตรนั้นมีลักษณะเดียวกันกับวงการกุล คือทำหน้าที่บรรเลงเพื่อดำเนินทำนองตามเครื่องดนตรีอื่น ๆ ภายในวงไม่มีลูกล่อ หรือลูกช้อยอย่างการบรรเลงในดนตรีไทย และมีการตีกรอเสียงทำนองนั้นมีทั้งการเคลื่อนที่ขึ้น และการเคลื่อนที่ลง มีการตีเก็บทำนอง สลับการตีกรอทำนอง และมีการตกแต่งทำนองหรือแปลทำนองเพื่อให้เหมาะกับลักษณะการตีแต่เน้นการตีขึ้น ลักษณะเป็นการบรรเลงไปตามทำนองของเครื่องดนตรีอื่น ๆ เช่น ท้าวเขมร (ซอสามสาย) และโรเนียด (ระนาด) ไปเรื่อย ๆ ปัจจุบันวงเพลงพระบิตรหาชมการบรรเลงได้ยากแล้ว เพราะเป็นวงที่ต้องบรรเลงเมื่อมีพิธีอัญเชิญพระวิญญาณในพระราชวงศานุวงศ์ของเจ้าฟ้ามหากษัตริย์เท่านั้น

2. บทบาทหน้าที่ของจาเป็ในวัฒนธรรมประกอบการร้องเจรียง คือการละเล่นอย่างหนึ่งของชาวเขมร เป็นการแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก โดยการถ่ายทอดบทร้องที่อาศัยปฏิภาณไหวพริบของผู้ร้องเป็นอย่างมากในอดีต และจากการค้นคว้าของผู้วิจัยพบว่าการเจรียงนั้นเป็นเพียงการร้องด้นสดเพื่อเล่าเรื่องราวเพียงอย่างเดียว ยังไม่มีการนำเอาเครื่องดนตรีไปร่วมบรรเลงประกอบแต่อย่างใดส่วนเนื้อหาของการร้องนั้นนิยมเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมา นิทาน หรือเรื่องเล่า ประเภทของการเจรียงนั้น (สิปปวิชัย กิ่งแก้ว, 2561, น. 140) มีทั้งหมด 7 ประเภทได้แก่ 1) เจรียงบำเพญน คือการขับร้องเพลงเพื่อกล่อมลูกเป็นท่วงทำนองการเจรียงบำเพญนมีท่วงทำนองการขับร้องแบบโศกเศร้า และมีวัตถุประสงค์เพื่อปลอบประโลมให้เด็กทารกนอนหลับ และหยุดร้องไห้ 2) การเจรียงล่แหการงาว คือการขับร้องการเจรียงในขณะที่ทำงานไปด้วย เช่นเกี่ยวข้าว ทำไร่นา 3) การเจรียงบรไฟณี เป็นการเจรียงเพื่อใช้ในการประกอบพิธีต่าง ๆ เช่น พิธีเลี้ยงอนกตา พิธีเลี้ยงอารกส พิธีอาพาห์พิพาห์ ซึ่งพิธีการเหล่านี้มักมีเครื่องสักการบูชาอยู่รายล้อมในการทำพิธี 4) เจรียงอนุสสาวรีย์ เป็นการเจรียงประเภทหนึ่ง และสาเหตุที่เรียกว่า “อนุสสาวรีย์” ก็เพราะเนื้อหาของเพลงสือไปในเชิงความทุกข์ที่เกิดจากการพลัดพราก การจากล่ำลึงที่รัก การพลัดถิ่นฐานบ้านเกิด หรือการพลัดพรากจากครอบครัว 5) การเจรียงแผนุญฉงลงโลม เป็นการเจรียงเพื่อใช้เกี่ยวพาราสักนระหว่างหนุ่มสาว มักมีเนื้อหาในบทร้องที่สื่อถึงการกระเช้าเข้าเหย้า สลับกับการใช้คำกลอนที่แสดงอารมณ์อ่อนหวาน 6) การเจรียงเสนหาชาติ การเจรียงเสนหาชาตินี้เป็นการนำเรื่องราวเนื้อหาที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมา หรือเรื่องราวความเป็นมาที่ทำให้รู้ถึงเหตุการณ์ในอดีต การเท่าเทียมกันของคนในสังคม และ 7) การเจรียงบทสมุตร คือการสวดธรรมซึ่งเป็นวิธีประเพณีของชาวชนบทในเขมร เหตุที่เรียกว่าการเจรียงบทสมุตรนี้ เพราะเนื้อหาและทำนองในการสวดเป็นการบรรยายชีวประวัติของพระพุทธเจ้าก่อน และหลังปรินิพพาน เช่น สมุตรมทริบาถเป็นบทที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้าเสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดร

บทบาทหน้าที่ของการเจรียงจาเป็นั้น คือการร้องเล่าเรื่องราวต่าง ๆ เป็นทำนองด้วยภาษาเขมร ควบคู่หรือสลับการตีตจาเป็ โดยเนื้อหาของาร้องเจรียงเป็นการเล่าเรื่องบรรยายให้ผู้ฟังจินตนาภาพตาม

เนื้อหานั้น ๆ โดยอาศัยเสียงของเครื่องดนตรีจาเป็ยสร้างอรรถรสให้กับเนื้อหา เช่น หากเนื้อหาในตอนใดกล่าวถึงความตื่นเต้นน่ากลัว นักดนตรีจะบรรเลงเร็ว ๆ และตีดเน้นจังหวะของจาเป็ยให้เร็วและดังขึ้น ส่วนเนื้อหาในตอนใดต้องการจะสื่อถึงความโศกเศร้าก็จักบรรเลงให้ช้าลงสลับกับร้องเอื้อนเสียงให้เป็นทำนอง ประเด็นที่สำคัญอีกอย่างคือหลักวิธีการคือบรรเลงจาเป็ยมักนิยมบรรเลงเกริ่นด้วยเพลงพักเจ๊อย ขึ้นก่อนซึ่งเพลงพักเจ๊อยคือเพลงที่แสดงถึงการบ่งบอกว่าจะมีการละเล่นเจ๊อย หรือเป็นการเรียกให้คนเข้าร่วมรับชมรับฟัง จากนั้นเมื่อบรรเลงเพลงพักเจ๊อยแล้วจึงจะเริ่มร้องเข้าเนื้อหาที่จะเล่าโดยเล่าเนื้อหานั้นสลับกับการตีจาเป็ยไปเรื่อย ๆ จากนั้นเมื่อเนื้อเรื่องเล่าใกล้จะจบ ซึ่งจักใช้เวลานานเพียงใดก็ตามถึงจะบรรเลงจาเป็ยปิดท้าย โดยถือเป็นการจบกระบวนการร้องเจ๊อยจาเป็ยในหนึ่งเรื่อง ในวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาบทเพลงที่นิยมนำมาบรรเลงสลับการร้องเจ๊อยของคนเขมรในราชอาณาจักรกัมพูชา

บทบาทหน้าที่ของจาเป็ยในวัฒนธรรมการเจ๊อย ในสังคมชาวกัมพูชา เป็นการแสดงออกถึงความคิดความรู้สึกโดยการถ่ายทอดบทร้องที่อาศัยปฏิภาณไหวพริบของผู้ร้องเป็นอย่างมาก ซึ่งในอดีตการเจ๊อยนั้นเป็นเพียงการร้องต้นสดเพื่อเล่าเรื่องราวเพียงอย่างเดียว ยังไม่มีการนำเอาเครื่องดนตรีไปร่วมบรรเลงประกอบแต่อย่างใด เช่น เจ๊อยบำเพ็ญ คือการขับร้องเพลงเพื่อกล่อมลูกเป็นท่วงทำนอง เจ๊อยลำแหกรางว คือการขับร้องการเจ๊อยในขณะทำงานไปด้วย เจ๊อยบุรพาณี เป็นการเจ๊อยเพื่อใช้ในการประกอบพิธีต่าง ๆ เช่น พิธีเลี้ยงอนกตา พิธีเลี้ยงอารกส พิธีอาพาห์พิพาห์ ต่อมาภายหลังเพื่อให้อรรถรสในการร้องเจ๊อยมีมากขึ้น นักร้องเจ๊อยจึงได้มีการนำเครื่องดนตรีมาร่วมบรรเลงด้วย นั่นคือเครื่องดนตรีจาเป็ย เพื่อแสดงถึงความสามารถของนักเจ๊อยได้เป็นอย่างดี เพราะนักร้องเจ๊อยที่ดีต้องแสดงทั้งทักษะการบรรเลงจาเป็ยควบคู่การร้องเจ๊อย และด้วยเหตุนี้จึงทำให้วัฒนธรรมการเจ๊อยจาเป็ยเป็นที่นิยมของคนในสังคมกัมพูชา

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษา บทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมดนตรีจาเป็ย ในราชอาณาจักรกัมพูชา ผู้วิจัยสรุปได้ 2 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ดังนี้คือ ประเด็นที่ 1. บทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมดนตรีจาเป็ย ในราชอาณาจักรกัมพูชาในพิธีกรรมต่าง ๆ ใช้บรรเลงประกอบในวงดนตรีต่าง ๆ โดยปรากฏ 4 วงคือ (1) วงเพลงการ์กุล คือวงดนตรีอาร์กซ์เพื่อใช้ประกอบการเลี้ยงเทวดา หรือเรียกอีกอย่างว่าพิธีเข้าทรงอาร์กซ์เป็นพิธีบวงสรวง (2) วงเพลงการโบราณ โดยชื่อของวงเพลงการโบราณ เป็นพิธีมงคลสมรสของชาวเขมร (3) วงเพลงมโหรี เป็นวงที่ใช้บรรเลงในงานมงคลทั่วไป เช่น งานขึ้นบ้านใหม่งานบวช งานเลี้ยงต้อนรับที่เน้นการบรรเลงคลอภายในงานหรืองานแต่งงาน และ (4) วงพระบิตร หรือ วงเพลงปี่แก้ว เป็นชื่อเพลงที่มีความสำคัญเพลงหนึ่งในพิธีอัญเชิญพระวิญญาณในพระราชวงศานุวงศ์ของเจ้าฟ้ามหากษัตริย์

ประเด็นที่ 2. บทบาทหน้าที่ของจาเป็ยในวัฒนธรรมประกอบการร้องเจ๊อย คือการร้องเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้เป็นทำนองด้วยภาษาเขมรควบคู่การตีบรรเลงเครื่องดนตรีจาเป็ย โดยเนื้อหาของาร้องเจ๊อย

เป็นการบรรยายให้ผู้ฟังจินตนาภาพตาม โดยอาศัยเสียงของเครื่องดนตรีจาเป็ยสร้างอารมณ์ให้กับเนื้อหา เช่น หากเนื้อหาในตอนใดกล่าวถึงความตื่นเต้นหรือน่ากลัwnักดนตรีจะบรรเลงเร็ว ๆ และตดัเน้นจังหวะของจาเป็ยให้เร็วและดัซขึ้น ส่วนเนื้อหาในตอนใดต้องการสื่อถึงความโศกเศร้าจะบรรเลงให้ช้าลงสลับกับร้องเอื้อนเสียงให้เป็นทำนอง และนิยมบรรเลงเกริ่นนำด้วยเพลงพักเจ็ย จากนั้นจึงเริ่มร้องเข้าเนื้อหาที่จะเล่าโดยระหว่างร้องเจ็ยนั้นจะสลับการตดัจาเป็ยไปเรื่อย ๆ จากนั้นเมื่อเนื้อเรื่องเล่าใกล้จะจบ นักร้องจะบรรเลงทำนองเดิมอีกครั้ง โดยถือเป็นการจบกระบวนการร้องเจ็ยจาเป็ยในหนึ่งเรื่อง

บทบาทหน้าที่ของวัฒนธรรมดนตรีจาเป็ย ในราชอาณาจักรกัมพูชา แสดงให้เห็นได้ว่าจาเป็ย เป็นเครื่องดนตรีที่เป็นสะพานในการสร้างสัสนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบรรเลงประกอบในพิธี หรือบรรเลงประกอบการร้องเจ็ย อีกนัยหนึ่งเพื่อเชื่อมระหว่างคนในสังคม ผ่านเรื่องราวที่แฝงความรู้ ความสนุกสนาน ความบันเทิง รวมถึงเพื่อการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่มีอิทธิพลต่อคนในสังคมเขมร เพราะจากอดีตนั้นเครื่องดนตรีจาเป็ยเป็นเครื่องดนตรีที่รับใช้คนในสังคมกัมพูชาอย่างยาวนานทั้งบทบาทในด้านการประกอบพิธีกรรม เช่น พิธีเลี้ยงอารักข์ พิธีมงคลอย่างพิธีแต่งงาน ซึ่งทั้งสองพิธีนี้ก็เป็ยพิธีกรรมที่มีความสำคัญต่อคนกัมพูชา แสดงให้เห็นว่าเครื่องดนตรีส่วนมากที่ใช้บรรเลงแต่ครั้งในอดีต มีจุดประสงค์เพื่อสื่อสารกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ล้วนเป็ยเครื่องดนตรีที่เป็นเครื่องสายแทบทั้งสิ้น เช่นเดียวกับวัฒนธรรมดนตรีในอินเดียก็ใช้เครื่องดนตรีที่เป็นเครื่องสายเป็ยสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกับเทพเจ้า เช่น พิณ หรือวีณาที่ปรากฏอยู่ข้างพระวรกายของพระสุรัสวดี ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่าชาวกัมพูชาได้รับอิทธิพลความเชื่อเรื่องการให้ความสำคัญกับในเครื่องดนตรีมาจากอินเดีย

นอกจากความเชื่อเรื่องความสำคัญของเครื่องดนตรีจาเป็ยในแง่ตัวแทนของสิ่งศักดิ์สิทธิ์แล้ว ชาวกัมพูชายังมีความเชื่อว่า ในพิธีแต่งงานจะต้องมีเครื่องดนตรีจาเป็ยดองแวงบรรเลงในงานเสมอ เพราะมีความเชื่อว่าเป็นสิ่งแทนสัญลักษณ์ของตัวนาค โดยกลองเสียงเปรียบเสมือนหัวของนาค ดอง หรือด้ามยาวจับ แทนลำตัวของนาค และส่วนปรอแปร หรือส่วนปลายนั้นแทนหางของนาค อีกทั้งใช้เป็นเครื่องดนตรีประกอบการเจ็ยเพื่อความสนุกสนาน และแฝงไปกับการเล่าเรื่องราวให้ผู้ฟังได้รับความรู้ด้วย จากประเด็นนี้การดำรงอยู่ของจาเป็ยดองแวงชี้ให้เห็นว่าได้ฝังรากหยั่งลึกไม่ว่าจะเป็นชนชั้นใดในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมความเป็นชนบทก็ยังนิยมในวัฒนธรรมเครื่องดนตรีชนิดนี้ อีกทั้งการสนับสนุนจากทางภาครัฐ และหน่วยงานเอกชนของกัมพูชา จึงทำให้ปัจจุบัน จาเป็ยดองแวงสามารถเข้าถึงยังทุกชนชั้นของคนกัมพูชาไปแล้ว และจะอยู่เพื่อเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาวกัมพูชาตลอดไป

อภิปรายผลการวิจัย

บทบาทหน้าที่ของจาเป็ย ในวัฒนธรรมทางดนตรีของคนกัมพูชานั้นสามารถจำแนกได้เป็ย 2 แบบ คือ 1) เพื่อบรรเลงร่วมในวงดนตรีอื่น ๆ เช่น วงเพลงการกุล วงเพลงการโบราณ วงเพลงมโหรี และวงพระปิตร วงอารักข์ที่ใช้บรรเลงสำหรับพิธีเลี้ยงอารักข์ วงเพลงการโบราณ ใช้สำหรับพิธีแต่งงาน วงมโหรีที่ใช้สำหรับ

การขับกล่อมที่เน้นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายเป็นหลักเป็นต้น ซึ่งในบทบาทนี้ จาเป็ญจะเป็ญเพียงส่วนหนึ่งของวง ที่ต้องบรรเลงไปพร้อม ๆ กับเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ ภายในวง และ 2) บรรเลงโดยการประกอบเจริ่ง ซึ่งบทบาทของจาเป็ญจะแตกต่างจากประเด็นแรกเป็นอย่างมาก เพราะจาเป็ญเปรียบเสมือนเสียงที่คอยส่งเสริมความน่าเชื่อถือความสนุกสนานในระหว่างการร้องเจริ่ง อีกทั้งยังเป็นการแสดงทักษะปฏิภาณไหวพริบของนักดนตรีได้เป็นอย่างดี ซึ่งในอดีตการเจริ่งนั้นเป็นเพียงการร้องต้นสดเพื่อเล่าเรื่องราวเพียงอย่างเดียว ยังไม่มีการนำเอาเครื่องดนตรีจาเป็ญไปร่วมบรรเลงประกอบแต่อย่างใด ส่วนเนื้อหาของการร้องนั้นนิยมเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมา นิทาน หรือเรื่องเล่า แต่เพราะเสียงที่ไพเราะ และไม่ดังจนเกินไปของจาเป็ญจึงถูกใช้เป็นเครื่องดนตรีเคียงคู่การร้องเจริ่ง และได้รับความนิยมสืบมา

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างจาเป็ญที่บรรเลงตามลักษณะนิยมทางกัมพูชานั้นมีความเชื่อมโยงกับการบรรเลงในแบบลักษณะที่พบได้ในภาคอีสานตอนใต้ ยกตัวอย่างเช่นการบรรเลงเจริ่งจาเป็ญของพ่อจุ่ม แสงจันทร์ ที่อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษก็มีการบรรเลงเกริ่นนำก่อนที่จะร้องเจริ่งเช่นเดียวกับกัมพูชา และมีการร้องเพื่อระลึกถึงบุญครูบาอาจารย์ และกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ก่อนที่จะร้องบทอื่น ๆ แต่สิ่งหนึ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือบทร้องในการเจริ่งของพ่อจุ่มนั้นไม่หลากหลายหากเปรียบเทียบกับราชอาณาจักรกัมพูชา อนึ่งด้วยความนิยมของคนในสังคมไทยนั้นมีความแตกต่างกันไม่เหมือนคนเขมร อีกทั้งความหลากหลายในแต่ละสำนักนักดนตรีก็น้อยนิด จึงทำให้พัฒนาการทางดนตรีในฝั่งไทยเป็นไปด้วยความล่าช้า หรือเรียกว่าถูกแช่แข็ง ซึ่งแตกต่างจากบริบทของคนในกัมพูชาที่ยังรักษาไว้ซึ่งความนิยมที่จะฟังการเจริ่ง ไม่ว่าจะเป็นตามงานมงคล หรืออวมงคลต่าง ๆ แต่สิ่งหนึ่งที่ถือว่าเชื่อมโยงถึงการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมการเจริ่งได้ชัดเจนคือ ชื่อของเพลง เช่น เพลงพักเจือ เพลงพักเจือดกราย เพลงรำรักครู ทั้งสองฝั่งนั้นมาเหมือนกันแทบเรียกได้ว่าเหมือนกันแบบถอดด้าม อาจจะแตกต่างในส่วนของกลวิธีพิเศษ เช่น การดัดขึ้น ดัดลง ดัดกรอ วิธีการดัดสะบัดวิธีการกล้ำเสียง วิธีการกดสาย และกลวิธีการดัดสองสายพร้อมกัน และอรรถรสในการบรรเลงเพียงเล็กน้อย ส่วนด้านความเชื่อมโยงโครงสร้างเพลงของทั้งสองฝั่ง คือกัมพูชา และไทยนั้นมีความเชื่อมโยงในลักษณะคล้ายกันคือมีลักษณะการดำเนินทำนอง เก็บทำนองกระสวนจังหวะซ้ำ มีลูกตกซ้ำติดต่อกัน และมีการปิดวรรคเพลงสำนวนเดียวกัน (อรอุมา เวชกร, 2555, น.175)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางดนตรีระหว่างวัฒนธรรม “กระຈັบปี” ของประเทศไทย และ “จาเป็ญ” ของราชอาณาจักรกัมพูชา ไม่ว่าจะเป็นด้านบทบาทและหน้าที่ ด้านอัตลักษณ์ทางดนตรี หรือเปรียบเทียบความแตกต่างวิธีการบรรเลง
2. บทความนี้เป็นบทความวิจัย ผู้ที่สนใจสามารถนำไปประกอบองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมดนตรีที่เป็นประเภทเครื่อง ในกลุ่มอุษาคเนย์ได้ เพื่อสะท้อนมุมมองด้านบทบาทและหน้าที่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการลงเก็บข้อมูลภาคสนามในประเทศกัมพูชา ผู้วิจัยพบปัญหาหลายประเด็น เช่น ประเด็นพื้นฐานทางชีวิตจำกัดด้านภาษา เพราะนักดนตรีชาวเขมรส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารทำให้ต้องมีการใช้ล่ามในการแปลภาษา และต้องเป็นล่ามที่มีความเชี่ยวชาญทั้งภาษาไทย และภาษาเขมรให้แก่ผู้วิจัย แต่ด้วยบริบททางดนตรีที่อยู่ในราชอาณาจักรกัมพูชานั้นถือได้ว่า มีทรัพยากรแหล่งความรู้ และประเด็นที่เป็นที่น่าสนใจอย่างมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอนำเสนอเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. การศึกษาวัฒนธรรมดนตรีอื่น ๆ เช่น วงพิณเพียต (วงปี่พาทย์) ของกัมพูชา เพราะจากการลงพื้นที่ภาคสนามของผู้วิจัยพบว่า ยังมีวงพิณเพียต หรือวงปี่พาทย์เขมร ที่มีหลายสำนัก ทั้งสำนักที่อยู่ตามชุมชนสังคมชนบท และสำนักที่เป็นกลุ่มลักษณะที่ได้รับความนิยมลำดับต้น ๆ ของประเทศ ซึ่งการศึกษานี้สามารถเปรียบเทียบเรื่องเพลง และบริบทการรับใช้สังคม เป็นต้น

2. การศึกษาวงดนตรี และเพลงเพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ในสังคมและวัฒนธรรมของชาวกัมพูชา เพราะจากประเด็นนี้ผู้วิจัยพบว่า มีพิธีกรรมที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของชาวกัมพูชามาก เช่น พิธีแต่งงาน พิธีเลี้ยงผีบรรพบุรุษ ซึ่งพิธีกรรมต่าง ๆ นั้น มักใช้วงดนตรี และเพลงที่แตกต่างกันไป และประเด็นนี้ในมุมมองของการเขียนวิจัยในประเทศไทยยังพบไม่มาก เป็นต้น

3. การศึกษาวิธีการเจริญ และการถ่ายทอดองค์ความรู้ของแต่ละลักษณะ (สำนัก) ในการเจริญจาเป็ยในเชิงลึก เพราะจากการที่ผู้วิจัยศึกษาลักษณะ (สำนัก) หลัก ๆ ที่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมกัมพูชาแล้ว ผลปรากฏว่ายังมีอีกหลายลักษณะที่เกิดขึ้นในพลวัตทางสังคมของชาวกัมพูชา ณ ปัจจุบัน เช่น ลักษณะที่นิยมนำจาเป็ยไปบรรเลงร่วมกับดนตรีสมัยใหม่ แล้วทำเป็นวงดนตรีร่วมสมัย แต่งเพลงร่วมสมัย เหล่านี้เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2560). *การเปลี่ยนแปลงทางดนตรี*. ขอนแก่น : โครงการตำราบัณฑิตสาขาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์. (2561). *เพลงมโหรีแห่งกรุงศรีอยุธยา*. กรุงเทพฯ : ธนาเพรส.
- สิปปวิชญ์ กิ่งแก้ว. (2562). *จากปูมเงา : บริบทวัฒนธรรมดนตรีกัมพูชา*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ปรัชญาดุริยางคศาสตร์ ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรอุมา เวชกร. (2555). *กลวิธีการบรรเลงจเป็ยของวงของครุฑม แสงจันทร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดุริยางคไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาชุดวิชาภาษาและวัฒนธรรมลาวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามแบบ T5 Model สำหรับผู้เรียนชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดนครราชสีมา

ทิพย์วารี สมนอก¹ / เลอสันต์ ฤทธิชัย²

¹ ผ.ศ., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

² อาจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

อีเมล : lerson.lk@bru.ac.th

รับต้นฉบับ 8 กุมภาพันธ์ 2565 ; ปรับแก้ไข 9 พฤษภาคม 2565 ; รับผิดชอบ 9 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาชุดวิชาภาษาและวัฒนธรรมลาวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามแบบ T5 Model ให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมลาวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามแบบ T5 Model กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนภาษาไทยซึ่งเป็นศิษย์เก่าหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 45 คน โดยใช้บทเรียน e-Learning รูปแบบ T5 Model เป็นแนวทางในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ บทเรียน กิจกรรม แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ภาษาและวัฒนธรรมลาว จากการทดลองครั้งที่ 1 พบว่ามีประสิทธิภาพ 80/83 และการทดลองครั้งที่ 2 พบว่า มีประสิทธิภาพ 81/83 จึงสรุปได้ว่า บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) ภาษาและวัฒนธรรมลาวที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และ 2) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.56 คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมา คือ ด้านรูปแบบบทเรียนและเว็บไซต์ ที่ค่าเฉลี่ย 4.55 คิดเป็นร้อยละ 88.9 ด้านวิธีการเรียนการสอนที่ ค่าเฉลี่ย 4.48 คิดเป็นร้อยละ 87.6 ด้านการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนที่ค่าเฉลี่ย 4.47 คิดเป็นร้อยละ 87.4 และมีความพึงพอใจในภาพรวม ที่ค่าเฉลี่ย 4.58 คิดเป็นร้อยละ 89.3

คำสำคัญ

ภาษาและวัฒนธรรมลาว บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

A T5 Model Development of the E-Learning Course on Lao Language and Culture for Thai and Foreign Students in Nakhon Ratchasima Province, Thailand

Thipwari Songnok¹ / Lerson Litthikun²

¹Asst.Prof., Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

²Lecturer of Department of Educational Technology and Innovations,
Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

E-mail: lerson.lk@bru.ac.th

Received 8 February 2022 ; Accepted 9 May 2022 ; Published 9 June 2022

Abstract

The objectives of this research were: 1) to improve Thai-Lao language and culture course for Thai and foreign students via an electronic learning (e-Learning) system also known as the T5 model to be effective according to the criteria 80/80 and 2) to examine the student's satisfaction when studying in the Thai-Lao language and culture course for Thai and foreigner students via the system. The participants of this research were 45 teachers teaching in the Thai language who are alumni of Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Bachelor of Arts in Thai and Bachelor of Education in Thai program. The T5 Model e-Learning was used as the research model. The research instruments were lessons, activities, pre-tests and post-tests, and satisfaction questionnaires.

The findings indicated that: 1) the efficiency of Thai-Lao language and culture course for Thai and foreigner students via electronic learning system in the first tryout was 80/83, and in the second trial run was 81/83. It can be concluded that the learning through the e-Learning program was effective according to the criteria and 2) the students' satisfaction with using e-Learning for learning and studying activities was at the highest level of 4.56 representing 88.9%, for lesson model and website was 4.55 representing 88.9%, for teaching and studying method was 4.48 representing 87.6, for lesson content presentation was 4.47 representing 87.4%, respectively and 4.58 representing 89.3 for the overall satisfaction.

Keywords:

Lao language and culture, E-Learning

ที่มาและความสำคัญ

e-Learning มาจากคำว่า electronics Learning ซึ่งหมายถึง การเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่านวิดีโอเทป แผ่นซีดี หรือเครือข่ายสารสนเทศที่ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า “ออนไลน์” ซึ่งในปัจจุบันระบบ e-Learning เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงวิธีเรียนที่เป็นอยู่เดิม เป็นการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสามารถและความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียนประกอบด้วยข้อความ รูปภาพ เสียงวิดีโอและมัลติมีเดียอื่น ๆ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser โดยผู้เรียน ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกคน สามารถติดต่อปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้เช่นเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนปกติ โดยอาศัยเครื่องมือการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย (e-mail, web-board, chat) จึงเป็นการเรียนสำหรับทุกคน ทุกที่และทุกเวลา (สุนีย์ ศิลพิพัฒน์ และคณะ, 2550, น. 8-9)

นอกจากบทเรียนที่ทันสมัยแล้ว รูปแบบหรือกระบวนการจัดการเรียนการสอน ก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเช่นเดียวกันที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล โมเดล T5 พัฒนาโดย Mr. Leslie Richards และคณะคณาจารย์จากมหาวิทยาลัย Waterloo ประเทศแคนาดา โมเดล T5 พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่มีอยู่ อาทิเช่น การเรียนการสอนในลักษณะการถ่ายทอดเนื้อหามากกว่าการเรียนรู้จากการปฏิบัติผู้เรียนขาดความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน การให้ข้อมูลป้อนกลับผู้เรียนรายบุคคลเป็นไปได้ยากในผู้เรียนกลุ่มใหญ่ การผลิตสื่อการเรียนทำได้ยากไม่ครอบคลุมสิ่งที่สอนหรือสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ เป็นต้น โมเดล T5 เป็นการบูรณาการรูปแบบการเรียนการสอนและเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน ในการออกแบบการเรียนการสอนนั้นอาศัยคำหลัก 5 คำ “T5 model” 5 คำหลักที่ใช้คือ 1) Tasks (งานที่มอบหมาย) ที่สามารถรับ-ส่งทางอินเทอร์เน็ตได้ 2) Tutorials (แบบฝึกหัด) 3) Topics (หัวข้อหรือเนื้อหา) เป็นการกำหนดเรื่องที่จะทำการเรียนรู้ 4) Teamwork (การทำงานเป็นกลุ่ม) 5) Tools (เครื่องมือ) โดยโมเดล T5 มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการออกแบบการเรียนการสอน ในชั้นเรียน (Classroom) แบบผสมผสาน (Blended learning) หรือ e-learning ระบบการเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นอย่างยิ่ง (สุนีย์ ศิลพิพัฒน์ และคณะ, 2550, น. 7-19) (พิชิต โสภากันต์, 2552, น. 2)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมามีบุคลากรที่มีความสามารถเกี่ยวกับภาษาลาว จึงควรมีบทบาทส่งเสริมความรู้ให้กับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา นักศึกษาวิชาชีพครู และครูอาจารย์ซึ่งเป็นผู้นำทางความรู้ และความคิดในท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจในภาษาต่างประเทศมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภาษาและวัฒนธรรมลาวที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งกับชุมชนและสถานการณ์ปัจจุบัน การเรียนรู้จะทำให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายทางวิชาการ การประสานงาน และศูนย์การศึกษาเรียนรู้ที่ดีเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทย – ลาว ซึ่งอาจส่งผลให้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมามีศักยภาพและความพร้อมในการเป็นศูนย์กลางการส่งเสริมและพัฒนการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมลาว นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาควรมีบทบาท ที่สำคัญ

ในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมลาวเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมลาว ซึ่งต่อไปสามารถพัฒนามาเป็นต้นทุนทางภาษาและวัฒนธรรมให้กับชุมชนชาวจังหวัดนครราชสีมา เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในอนาคตอันใกล้

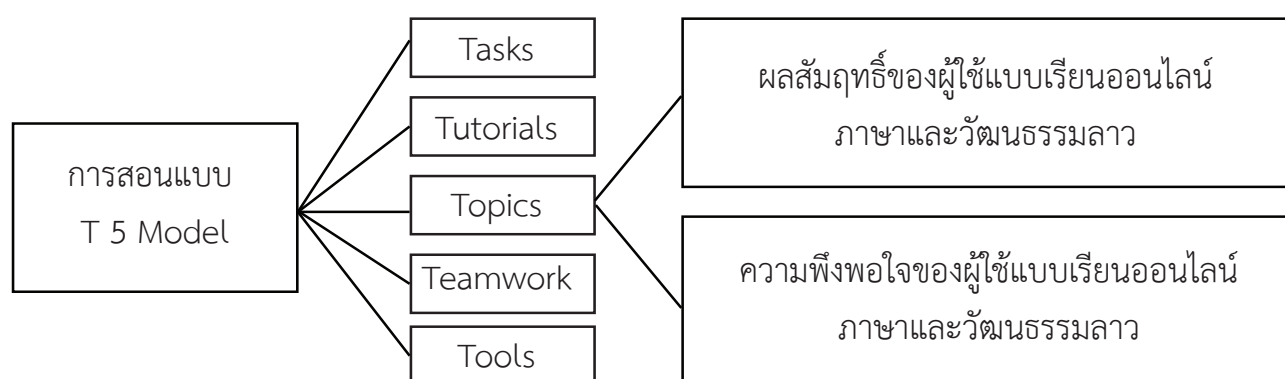
การพัฒนาการชุดวิชาภาษาและวัฒนธรรมลาวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามแบบ T5 Model สำหรับผู้เรียนชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดนครราชสีมา จึงมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย-ลาวในอาเซียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอาเซียนควบคู่กันไปกับความเข้าใจอันดีระหว่างชาติพันธุ์ไทย-ลาว เพื่อให้สังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขเพราะมีความเข้าใจอันดีต่อกัน จึงถือว่าเป็นพันธกิจและเจตจำนงของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่ต้องการจะเป็นที่พึ่งของท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดวิชาภาษาและวัฒนธรรมลาวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามแบบ T5 Model ให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมลาวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามแบบ T5 Model

กรอบแนวคิดในการวิจัย

พัฒนาชุดวิชาภาษาและวัฒนธรรมลาวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามแบบ T5 Model ได้ใช้กรอบแนวคิดในการดำเนินงาน ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักศึกษา ศิษย์เก่า และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบ ของจังหวัดนครราชสีมา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนภาษาไทยซึ่งเป็นศิษย์เก่าหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 45 คน โดยอาศัยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 3 ชนิด ประกอบไปด้วย

2.1 บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

2.1.1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 อักษรภาษาลาว

2.1.2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 นิทานและบทเพลง

2.1.3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ประเพณีลาว

2.1.4 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 อาหาร

2.1.5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สถาปัตยกรรมลาว

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม

2.3 แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการสร้างแบบสอบถาม

ในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนได้เครื่องมือที่มีความถูกต้องและสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้กับครูผู้สอนภาษาไทยซึ่งเป็นศิษย์เก่าหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 45 คน มีการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมลาว การทำแบบทดสอบระหว่างเรียน จำนวน 5 บท และมีการทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมลาว

3.2 นำแบบสอบถามให้ผู้เรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ภาษาและวัฒนธรรมลาว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลบริบททางภาษาและวัฒนธรรมลาว จะเป็นการนำข้อมูลจากการศึกษาเอกสารข้อมูลทุติยภูมิโดยการศึกษาวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ตามความยากง่ายของข้อมูลและให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนาการยกตัวอย่าง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนโดยใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

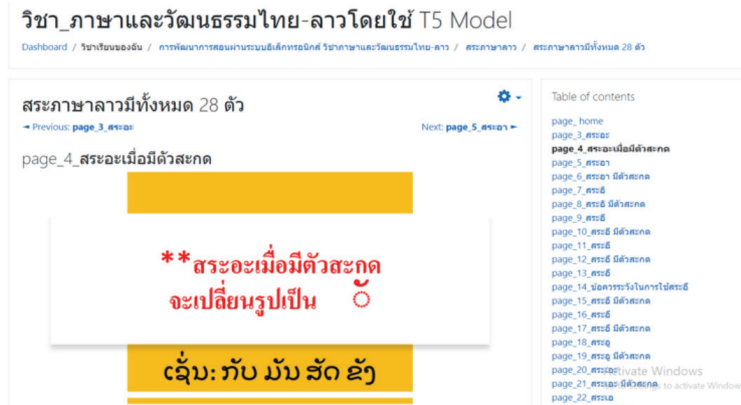
ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมลาวโดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

จากการสร้างบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมลาว โดยการกำหนดหน่วยการเรียนรู้จำนวน 5 หน่วย ได้แก่ 1) ภาษาลาว 2) นิทานและเพลงลาว 3) ประเพณีและการแต่งกายของคนลาว 4) อาหาร 5) สถาปัตยกรรมลาว และพัฒนาเป็นบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) จากนั้นนำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้กับครูผู้สอนภาษาไทยซึ่งเป็นศิษย์เก่าหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 45 คน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวัดความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ มีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาชุดวิชาภาษาและวัฒนธรรมลาวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามแบบ T5 Model โดยกำหนดเนื้อหาในบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมลาว ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาจำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เป็นเรื่องของภาษาลาว ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับพยัญชนะลาว สระ วรรณยุกต์ (การออกเสียง) และตัวสะกด มีการเรียนรู้ผ่านสื่ออื่น ๆ ที่ผู้วิจัยแนะนำให้ในบทเรียน มีการทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ เมื่อเรียนหน่วยการเรียนรู้แล้วผู้เรียนสามารถเขียน และอ่านภาษาลาวได้ตามหลักภาษา

ภาพที่ 2 ตัวอย่างหน่วยเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาลาว

1.2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องนิทานและเพลงลาว ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับนิทานลาว จำนวน 3 เรื่องคือ 1) เรื่องปู่เยอย่าเยอ เป็นนิทานประเภทปรัมปรา สะท้อนหลักคิดเกี่ยวกับความเชื่อ การนับถือ ฝับรรพบุรุษผู้มีพระคุณต่อคนลาว จนก่อให้เกิดเป็นภาษาพูด ที่สื่อความหมายถึงการระลึกถึง การจดจำ เช่น ไปเยอ มาเยอ และก่อให้เกิดประเพณีการเซ่นสรวงบูชาปู่เยอ ย่าเยอในบุญปีใหม่นิทาน 2) เรื่องพู่ท้าว-พูนาง เป็น นิทานประจำถิ่นที่มีสำนวนคล้ายนิทานเรื่องนางสิบสองของไทยเพื่อศึกษาในเชิงเปรียบเทียบและเรียนรู้เกี่ยวกับ ที่มาของสถานที่ทางภูมิประเทศของคนลาว 3) เรื่องกำพร้าต้นข้าว สะท้อนวิถีชีวิตของคนลาวที่มีอาชีพทำนา การทำนาลุ่ม และการทำนาบนที่สูง และวิถีชีวิตที่ผูกพันกับท้องนา อันก่อให้เกิดประเพณีและการละเล่น และ บทเพลงจำปาเมืองลาวที่สะท้อนให้เห็นถึงความงาม ความรักชาติ และใช้ภาษาที่สะท้อนความเป็นคนลาว ที่ต้อง พลัดพรากจากถิ่นฐานและให้หวนคิดถึงดินแดนของคนลาว ซึ่งมีดอกจำปา เป็นสัญลักษณ์ของดอกไม้ ประจำชาติ เป็นตัวแทนของคนลาวและบทเพลงสองฝั่งโขง สะท้อนความรักและความผูกพันของคนลาว และคนไทยที่มีต่อกัน

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ภาพที่ 3 ตัวอย่างการเรียนรู้หน่วยนิทานลาว

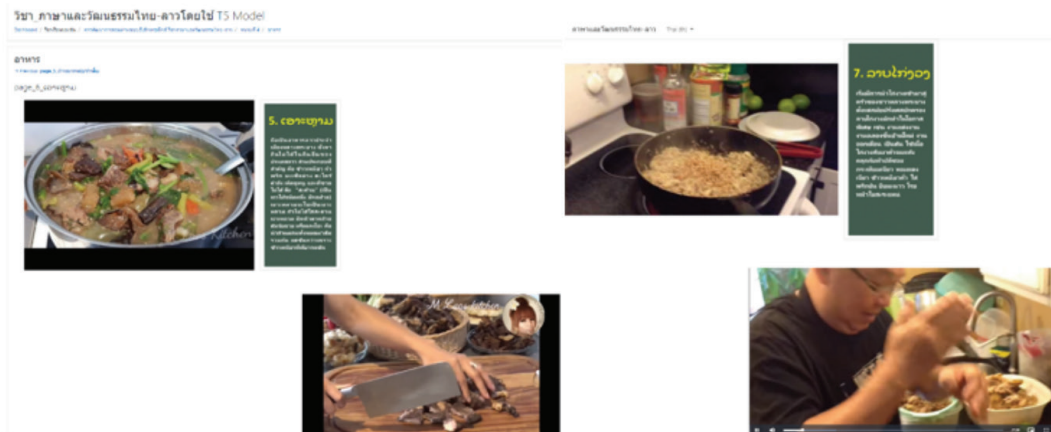
1.3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องประเพณี 12 เดือน ของคนลาว ได้แก่ บุญข้าวกรรม บุญคุณลาน บุญเข้าจี บุญพะเหวด บุญปีใหม่นาว บุญบั้งไฟ บุญข้าสละ บุญเข้าวัดสา (เข้าพรรษา) บุญข้าวประดับดิน บุญข้าสละก บุญออกวันสา (ออกพรรษา) บุญกฐินและบุญไหว้พระธาตุ

ภาพที่ 4 ตัวอย่างหน่วยเรียนรู้ประเพณีลาว

1.4 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 อาหารลาว วัฒนธรรมการกินของคนลาวเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก นั่งล้อมวงกินอาหารกันบนเสื่อ หรือสาด (เสื่อไม้ไผ่) มีพาข้าว หน้าตาล้ายโตกทางเหนือตั้งอยู่กลางวง ในพาข้าว มีกับข้าวไม่กี่ชนิด ส่วนใหญ่เป็นของแห้ง ๆ เช่น ปลาแร่ ปลาบั้ง น้ำพริก ผักพื้นบ้าน

กินเคียงกับน้ำพริก ใช้มือเปิบหรือจกข้าวเหนียว ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร รูปภาพ และวิธีทำ ได้แก่ ลาบ แจ่ว แกง ส้มตำ เอาะหลาม

ภาพที่ 5 ตัวอย่างหน่วยเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารลา

1.5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สถาปัตยกรรมลา ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับสถาปัตยกรรม หรือสถานที่สำคัญของคนลาอันสอดคล้องกับประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครองและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคน ลาวที่สำคัญ ๆ ได้แก่ วัดเชียงทอง วัดแสนสุขาราม พระราชวังหลวงพระบาง นครเวียงจันทน์ วัดวิชุนราช พระ ราชตุจอมสี หอพระแก้ว ประตูลัษย ปราสาทวัดภู

ภาพที่ 6 ตัวอย่างหน่วยเรียนสถาปัตยกรรมลา

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของชุดวิชาภาษาและวัฒนธรรมลาวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามแบบ T5 Model ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

2.1 ประสิทธิภาพของชุดวิชาภาษาและวัฒนธรรมลาวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามแบบ T5 Model

เพื่อตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ภาษาและวัฒนธรรมลาว โดยทดลอง 2 ครั้ง เพื่อทดสอบว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ภาษาและวัฒนธรรมลาว ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างบทเรียน กับคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เมื่อนำผลคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดปรากฏพร้อมผลการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1.1 ผลการทดลองครั้งที่ 1 ทดลองใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์แบบเดี่ยว จำนวน 3 คน เป็นการทดลองเพื่อศึกษาข้อบกพร่อง ปัญหา อุปสรรค รวมถึงข้อจำกัดต่าง ๆ ของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ยังเป็นการทดสอบความเข้าใจของผู้ทดลองต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ภาษาและวัฒนธรรมลาว สำหรับการทดลองครั้งที่ 1

หน่วยการเรียนรู้	แบบฝึกหัดระหว่างหน่วยการเรียนรู้			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
	คะแนนเต็ม	t	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย ($n = 3$)	E_2	
1	10	8.0	80	10	8.0	80	80/80
2	5	4.0	80	5	4.0	80	80/80
3	5	4.0	80	5	4.3	86	80/80
4	5	4.0	80	5	4.3	86	80/80
5	5	4.0	80	5	4.3	86	80/80
รวม	30	4.8	80	25	5.1	83	80/80

จากตาราง 1 การทดลองครั้งที่ 1 เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ภาษาและวัฒนธรรมลาว ทั้ง 5 หน่วยการเรียนรู้ ปรากฏว่า ผลคะแนนรวมของการทำแบบฝึกหัดระหว่างหน่วยการเรียนรู้ เป็น 72 คะแนน จากคะแนนเต็ม 90 (คะแนนจากหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 5 หน่วยรวมกัน จำนวนผู้ทดลอง 3 คน รวมทั้งสิ้น 90 คะแนน) มีค่าเฉลี่ย 4.8 คิดเป็นร้อยละ 80 ซึ่งเท่ากับค่า E1 ที่ตั้งไว้ตามเกณฑ์ 80 และผลคะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน 75 คะแนน จากคะแนนเต็ม 90 มีค่าเฉลี่ย 5.1 คิดเป็นร้อยละ 83 ซึ่งสูงกว่าค่า E2 ตามเกณฑ์ 80 ที่กำหนดไว้ จากค่า E1/ E2 ของการทดลองครั้งที่ 1 พบว่ามีประสิทธิภาพ 80/83 จึงสรุปได้ว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ภาษาและวัฒนธรรมลาว เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.1.2 ผลการทดลองครั้งที่ 2 การทดลองใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ภาษาและวัฒนธรรมลาว เพื่อศึกษาความเหมาะสมของบทเรียนในแต่ละด้าน เพื่อนำผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนการทดสอบแบบฝึกหัดระหว่างเรียนไปวิเคราะห์หาประสิทธิภาพว่าได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ก่อนนำไปใช้จริง โดยนำไปใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 9 คน ผลการทดลองปรากฏดังตาราง 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ภาษาและวัฒนธรรมลาว การทดลอง ครั้งที่ 2

หน่วยการเรียนรู้	แบบฝึกหัดระหว่างหน่วยการเรียนรู้			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (n = 9)	E ₁	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (n = 3)	E ₂	E ₁ /E ₂
1	10	8.0	80	10	8.0	80	80/80
2	5	4.1	82	5	4.0	84	84/84
3	5	4.0	80	5	4.3	84	80/84
4	5	4.2	84	5	4.3	87	84/87
5	5	4.1	82	5	4.3	84	80/84
รวม	30	4.9	81	30	5.0	83	81/83

จากตาราง 2 การทดลองครั้งที่ 2 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ภาษาและวัฒนธรรมลาว ทั้ง 5 หน่วยการเรียนรู้ ปรากฏว่า ผลคะแนนรวมของการทำแบบฝึกหัดระหว่างหน่วยการเรียนรู้เป็น 220 คะแนน จากคะแนนเต็ม 270 (คะแนนจากหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 5 หน่วยรวมกัน จำนวนผู้ทดลอง 9 คน รวมทั้งสิ้น 270 คะแนน) มีค่าเฉลี่ย 4.9 คิดเป็นร้อยละ 81 ซึ่งสูงกว่าค่า E1 ที่ตั้งไว้ตามเกณฑ์ 80 และผลคะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน 225 คะแนน จากคะแนนเต็ม 270 มีค่าเฉลี่ย 5.0 คิดเป็นร้อยละ 83 ซึ่งสูงกว่าค่า E2 ตามเกณฑ์ 80 ที่กำหนดไว้ จากค่า E1/ E2 ของการทดลองครั้งที่ 2 พบว่ามีประสิทธิภาพ 81/83 จึงสรุปได้ว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ภาษาและวัฒนธรรมลาว เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนโดยใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning)

เมื่อผู้วิจัยสร้างบทเรียนภาษาและวัฒนธรรมลาวเรียบร้อยแล้ว จึงนำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้กับครูผู้สอนภาษาไทยซึ่งเป็นศิษย์เก่าหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 45 คน มีการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบพื้นฐานความรู้ก่อนที่จะเข้าสู่บทเรียน และทำการทดสอบหลังเรียน จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ (Post-Test) จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน ปรากฏผลการเรียนรู้ดังนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

หน่วย การ เรียนที่	จำนวน ผู้เรียน	คะแนน เต็ม	คะแนนก่อนเรียน			คะแนนหลังเรียน		
			$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
1	45	10	5.11	1.13	51.1	7.80	1.18	78.0
2	45	5	2.04	0.60	40.9	3.62	0.78	72.4
3	45	5	2.07	0.81	41.3	4.11	0.65	82.2
4	45	5	2.07	0.81	41.3	4.31	0.67	86.2
5	45	5	2.11	0.61	42.2	4.29	0.73	85.8

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด 5 หน่วย ได้แก่ 1) ภาษาลาว 2) นิทาน และเพลง 3) ประเพณีและการแต่งกาย 4) อาหาร และ 5) สถาปัตยกรรม ผู้เรียนซึ่งหมายถึง ครูผู้สอนภาษาไทยสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมลาวได้เป็นอย่างดี โดยผู้เรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังใช้บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ภาษาและวัฒนธรรมสูงกว่าก่อนเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้ โดยหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง อาหาร มีผลการเรียนรู้สูงสุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.31 คิดเป็นร้อยละ 86.2 รองลงมาคือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง สถาปัตยกรรม ที่ค่าเฉลี่ย 4.31 คิดเป็นร้อยละ 85.8 และ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ที่ค่าเฉลี่ย 4.11 คิดเป็นร้อยละ 82.2

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมลาวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามแบบ T5 Model

ผู้วิจัยได้สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมลาว จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาไทยซึ่งเป็นศิษย์เก่าหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 45 คน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมลาว

รายการ	ค่าเฉลี่ย (N=45)	S.D.	ร้อยละ	ระดับความ พึงพอใจ
1. ด้านวิธีการเรียนการสอน	4.48	0.60	87.6	มาก
1.1 ความเหมาะสมในการศึกษาและทำความเข้าใจเนื้อหาด้วยตัวเอง	4.30	0.70	84.0	มาก
1.2 บรรยายภาคในการเรียนรู้	4.39	0.65	85.8	มาก
1.3 การค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง	4.48	0.59	87.6	มาก
1.4 สามารถเข้าเรียนได้ตลอดเวลา	4.61	0.54	90.2	มากที่สุด
1.5 สามารถทบทวนเนื้อหาได้ตลอดเวลา	4.64	0.49	90.67	มากที่สุด
2. ด้านการนำเสนอเนื้อหาบทเรียน	4.47	0.62	87.4	มาก
2.1 ความชัดเจนของคำสั่ง/คำแนะนำในบทเรียน	4.48	0.59	87.6	มาก
2.2 คำอธิบายเข้าใจง่าย	4.48	0.51	87.6	มาก
2.3 ลำดับการนำเสนอเนื้อหาที่มีความต่อเนื่อง	4.45	0.73	87.1	มาก
2.4 แบบฝึกหัดภายในหน่วยการเรียนรู้เสริมความเข้าใจบทเรียน	4.41	0.66	86.2	มาก
2.5 แบบทดสอบมีความเหมาะสม สามารถประเมินผลได้ทันที	4.52	0.63	88.4	มากที่สุด

3. ด้านการจัดกิจกรรมประกอบการเรียน การสอน	4.56	0.50	88.9	มากที่สุด
3.1 องค์ประกอบเว็บไซต์ ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ในภาพรวม	4.55	0.50	88.9	มากที่สุด
3.2 ความชัดเจนของคู่มือประกอบบทเรียน	4.55	0.50	88.9	มากที่สุด
3.3 การให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกของผู้สอนตามความจำเป็น	4.55	0.50	88.9	มากที่สุด
3.4 วิธีประเมินผลการเรียนรู้เหมาะสม	4.61	0.49	90.22	มากที่สุด
4. ด้านรูปแบบบทเรียนและเว็บไซต์	4.55	0.54	88.9	มากที่สุด
4.1 ความน่าสนใจโดยรวมของบทเรียน	4.48	0.59	87.6	มาก
4.2 ความสอดคล้องของรูปภาพที่นำเสนอในเว็บไซต์	4.61	0.49	90.2	มากที่สุด
4.3 เสียงที่ใช้ประกอบบทเรียนมีความเหมาะสม	4.55	0.59	88.9	มากที่สุด
4.4 ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม	4.55	0.50	88.9	มากที่สุด
ความพึงพอใจในภาพรวม	4.58	0.50	89.3	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้เรียน ซึ่งหมายถึง ครูผู้สอนภาษาไทยมีความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเท่ากับ 4.56 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 รองลงมาคือ ด้านรูปแบบบทเรียนและเว็บไซต์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 ด้านวิธีการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการนำเสนอเนื้อหาบทเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการชดวิชาภาษาและวัฒนธรรมลาวผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามแบบ T5 Model สำหรับผู้เรียนชาวไทยและชาวต่างชาติในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีบางประเด็นที่จะอภิปรายผล ดังนี้

ผู้วิจัยสร้างบทเรียนภาษาและวัฒนธรรมลาว โดยกำหนดให้ แล้วนำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้กับครูผู้สอนภาษาไทยซึ่งเป็นศิษย์เก่าหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 45 คน มีการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบพื้นฐานความรู้ก่อนที่จะเข้าสู่บทเรียน และทำการทดสอบหลังเรียนภายหลังเรียนจบ จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ (Post-Test) จากนั้น

นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละ พบว่า ผู้เรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังใช้ บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ภาษาและวัฒนธรรมสูงกว่าก่อนเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้ เรื่องที่เรียนรู้ได้ดี เป็นเรื่อง อาหาร มีผลการเรียนรู้สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 86.2 รองลงมาคือหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับสถาปัตยกรรม คิดเป็นร้อยละ 82.2 ส่วนเรื่องภาษาลาวและเรื่องนิทานและบทเพลงลาว กลับมีผลการเรียนรู้ที่น้อย ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศของผู้เรียนจำเป็นต้องเกิดจากความต้องการในการใช้ภาษา ต้องการสื่อสารเกี่ยวกับภาษาที่เรียน เห็นความสำคัญของภาษาและประโยชน์จากการใช้ภาษาเพื่อพัฒนาตนหรือพัฒนางาน จนเกิดเป็นการตระหนักรู้ และทำให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพ และการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ก็มีส่วนสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยสามารถสร้างบทเรียนให้มีสีสัน หรือสร้างความสนใจ และชี้แนะแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมได้อย่างหลากหลาย ก็สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณี โรจนเบญจกุล, ศรีปริญา ฐปกระจำง และชาญเดช เจริญวิริยะกุล (2561) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่ระบุว่า ความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษ พฤติกรรมการเรียน และความเข้าใจการสื่อสาร มีความสำคัญต่อการตระหนักรู้ภาษาอังกฤษ และการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ การสร้างทักษะใหม่ และความสามารถในการนำไปใช้ มีความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. สามารถนำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้สำหรับการเรียนการสอนเสริมการจัดการเรียนการสอนปกติในรายวิชาภาษาลาวพื้นฐานได้
2. สามารถนำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ไปให้ครูผู้สอนไปใช้สำหรับการเรียนการสอนเสริมการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่าง ๆ ได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาต่อยอดเป็นบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับภาษาลาวเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

เอกสารอ้างอิง

พรรณี โรจนเบญจกุล, ศรีปรีญา ฐปกระจำ และชาญเดช เจริญวิริยะกุล. (2561).

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา.

วารสารสมาคมนักวิจัย, 23 (2). 203-214

พิชิต โสภากันต์ (2552). การรับรองผลงานของนักศึกษาในการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียน

เป็นศูนย์กลาง สำหรับเก็บรวบรวมใน *portfolio*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

สุนีย์ ศीलพัฒน์ และคณะ. (2550). การเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ชุมวิชาเศรษฐศาสตร์

ระหว่างประเทศโดยใช้ *T5 Model*. การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีกับความสำเร็จ ในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สายฝน อุไร

สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

อีเมล : sayfon03102533@gmail.com

รับต้นฉบับ 10 มีนาคม 2565 ; ปรับแก้ไข 26 พฤษภาคม 2565 ; รับผิดชอบ 18 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพ 3) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจง จำนวน 114 คน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐานประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุส่วนใหญ่ต่ำกว่า 30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 20,000 บาท 2) ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านคุณลักษณะเฉพาะของบุคคล ด้านค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์ ด้านมาตรฐานความน่าเชื่อถือ ด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย 4) การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านคุณลักษณะเฉพาะบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ

การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชี ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

The Relationship between the Development of Competence in Accounting Profession and Operational Success of Accountants in Certified Accounting Practices the Northeastern Region

Sayfon Urai

Lecturer of Accounting Program, Faculty of Management Science, Buriram Rajabhat University

E-mail: sayfon03102533@gmail.com

Received 10 March 2022 ; Accepted 26 May 2022 ; Published 18 June 2022

Abstract

The aims of this research were 1) to investigate the opinions on the development of competence in the accounting profession of accountants in Certified Thai Accounting Practices in the Northeastern region; 2) to examine the opinions on the success of the accountants in the Certified Thai Accounting Practices in the Northeastern region, and 3) to examine the relationship between the development of competence in the accounting Profession and the operational success of the accountants in the Certified Thai Accounting Practices in the Northeastern region. The data was collected from 114 accountants in the certified accounting practice offices in the Northeastern region using questionnaires as a statistical tool. The statistics used for the data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis testing statistics were also employed in this study, multiple correlation analysis, simple regression analysis, and multiple regression analysis. The results of this research revealed that: 1) The majority of accountants in the Certified Accounting Practices in the Northeastern region were female. Moreover, most of them were under the age of 30, graduated with a bachelor's degree, and had less than five years of work experience with an average monthly income of less than 20,000 Baht. 2) The opinions of accountants in the Certified Accounting Practices in the Northeastern region on the development of competence in the accounting profession, consisting of personal characteristics, values, ethics, and professional attitudes of professional accounting knowledge and professional accounting skills, were overall and in each aspect at a high level; 3) The opinions on the individuals' operational success, including reliability standards, the satisfaction of all parties, operational processes, and achievement of success, were overall and in each aspect at a high level. And 4) regarding the development of competence in the accounting profession, the relationships, and positive effects on

success at work (SWB), including achievement goals (AGB1), standardized reliability (SRB2), timeliness of outcomes (TOB3), work processes (WPB4) and participatory satisfaction in all parties (PSB5), were overall at the 0.05 significance level.

Keywords

Accounting Profession Development, Performance Success, Accountants of Quality Accounting Firms in the Northeastern Region

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับในอดีตที่ผ่านมา มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้นอยู่เสมอ มีการติดต่อสื่อสารเกิดขึ้นมากมาย และเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าในการดำเนินงานทางธุรกิจนั้น องค์การทุกองค์กรต้องมีการจัดทำบัญชีตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อบันทึกรายการค้าต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จำแนกและสรุปผลเพื่อให้ได้สารสนเทศทางการบัญชี และนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียภายในและภายนอกองค์กร จะช่วยให้องค์กรทราบถึงรายงานทางการเงินขององค์กรในรอบปีที่ผ่านมา และเพื่อให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 คือ ผู้ทำบัญชีมีหน้าที่ในการจัดทำรายงานทางการเงิน เพื่อให้แสดงถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริง และตามมาตรฐานการบัญชี ที่สภาวิชาชีพบัญชีได้กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้ทำบัญชีจึงจำเป็นต้องมี คุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ และความสามารถ ในด้านการบัญชีเป็นอย่างดี เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งคุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ และความสามารถ เหล่านั้นเป็นสมรรถนะในตัวของผู้ทำบัญชีเอง ผู้ทำบัญชีต้องพยายาม ปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะ ในการทำงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งสมรรถนะ ในการทำงานของผู้ทำบัญชีจะส่งผลไป ยังสมรรถนะทางการบัญชีขององค์กร สมรรถนะของผู้ทำบัญชีในองค์กร จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการที่จะผลักดันธุรกิจให้มีรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพ เพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ และส่งผลให้ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายและแผนการดำเนินงานที่วางไว้ (สุจิตตรา ประครองสี, 2559, น. 1)

การพัฒนาสมรรถนะด้านวิชาชีพบัญชี (Accounting Professional Competency Improvement) เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้รับการพัฒนาเติบโตของขีดความสามารถที่ช่วยส่งเสริมศักยภาพให้ปรากฏผลสำเร็จ เพื่อเพิ่มสมรรถนะในด้านวิชาชีพ สามารถ พัฒนาความรู้ ทักษะ ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ที่เกี่ยวข้องกับงาน และความรับผิดชอบทางวิชาชีพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและในอนาคต หากนักวิชาชีพ บัญชีมีผลของการปฏิบัติ

งานที่ยอดเยี่ยมตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรฐาน ก็ถือว่าบุคคลนั้นมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน จะเห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะด้านวิชาชีพบัญชีช่วยเสริมสร้างประสบการณ์เชิงปฏิบัติให้แก่ นักวิชาชีพบัญชี เพื่อก้าวไปสู่การเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีคุณภาพพร้อมทั้งมีการพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่องและสามารถประยุกต์ความรู้ ทางทฤษฎีไปในการประกอบวิชาชีพบัญชี ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐานและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น (ปราณี คำมา, 2561, น. 1)

ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Success of Performing the Work) เป็นลักษณะของ ความก้าวหน้าในการทำงาน การได้รับความเชื่อถือจากผู้บังคับบัญชา และมีความมั่นคงในการทำงาน รวมถึงการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จในชีวิตหรือความสำเร็จในการทำงานของตัวผู้ปฏิบัติงานเอง โดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การสร้างผลผลิตและผลการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น และการสร้างความชัดเจนในผลการปฏิบัติงาน โดยให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการปฏิบัติงาน ซึ่งไม่ว่าจะเป็นองค์กรในภาครัฐหรือภาคเอกชนก็ตามต่างก็มุ่งเน้นความสำเร็จในการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความมีประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในองค์กร และการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร (ประภาพร วีระสอน, 2559, น. 2) การที่องค์กรจะเพิ่มความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้า และความพึงพอใจในผลผลิตขององค์กรนั้น จำเป็นต้องศึกษาแนวคิดแนวปฏิบัติในการปรับปรุงองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มประสิทธิภาพ การทำงานของบุคลากรในองค์กร เป็นหัวใจสำคัญที่สุดของความสำเร็จ บุคลากรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญความเชี่ยวชาญ ความคิดสร้างสรรค์ โดยความสำเร็จในการปฏิบัติงานนั้น เป็นเป้าหมายหลักของการบริหารงาน เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติงานได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายการทำงานที่องค์กรได้กำหนดไว้

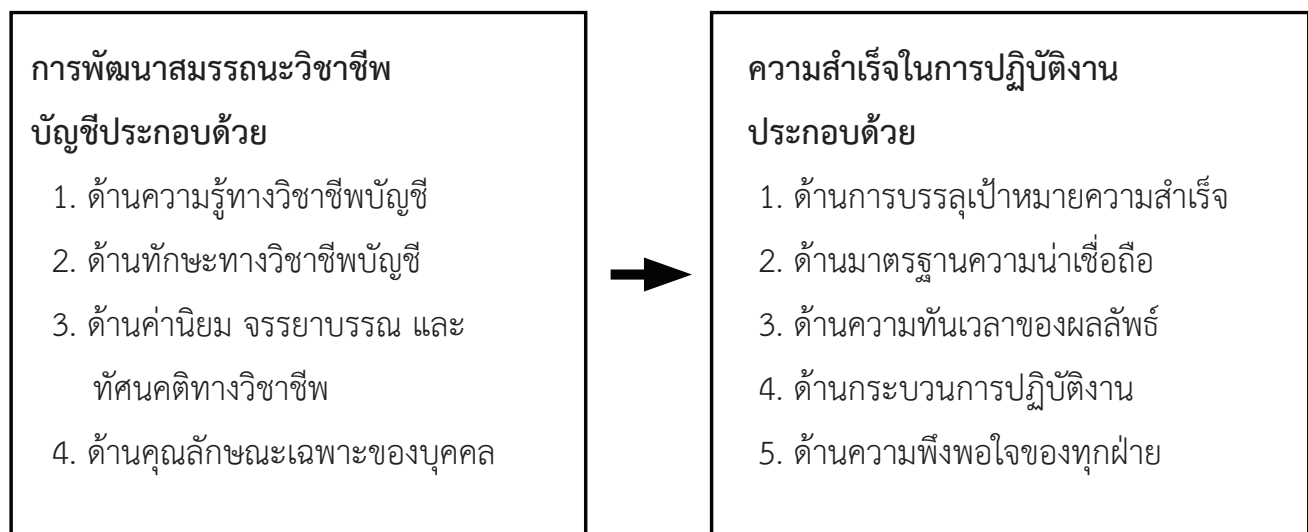
จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ในสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีความสนใจในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเริ่มศึกษาจากสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่อยู่ในระดับสำนักงานที่มีคุณภาพ เพื่อค้นหาวิธีการทำงานที่จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อนำผลการศึกษานำไปใช้ประโยชน์กับสำนักงานบัญชีได้อย่างกว้างขวาง โดยผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลทางบัญชีที่มีคุณภาพในการพัฒนา ส่งเสริม และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี และเป็นแนวทางให้องค์กรสามารถกำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้ทำบัญชีให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ทดสอบความสัมพันธ์การพัฒนสมรรถนะวิชาชีพบัญชีกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : พัฒนามาจาก กานดา แซ่หลิว, 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักบัญชีของสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 146 คน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2564, ออนไลน์)

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้แบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 146 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง (simple Random Sampling) 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) โดยคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จากนักทำบัญชีในสำนักงานคุณภาพระดับหัวหน้างานจำนวน 5 ท่าน จากสำนักงานละ 1 คน โดยมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญดังนี้ รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา ปาโนรัมย์ คณบดีคณะวิทยาการจัดการ และรองศาสตราจารย์ ดร. สายใจ ทั่นการ ผู้ช่วยคณบดีคณะวิทยาการจัดการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์แก้วมณี อุทธีรัมย์และได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2 แบบ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย ประเภทของสถานประกอบการ ทุนจดทะเบียน ระยะเวลาในการดำเนินงาน และจำนวนพนักงาน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาการพัฒนาสมรรถนะด้านวิชาชีพบัญชี 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี จำนวน 5 ข้อ ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชีจำนวน 5 ข้อ ด้านค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ และจำนวน 5 ข้อ ด้านคุณลักษณะเฉพาะของบุคคล จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 25 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบรรลุเป้าหมาย จำนวน 5 ข้อ ด้านมาตรฐานความน่าเชื่อถือ จำนวน 5 ข้อ ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์ จำนวน 5 ข้อ ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน และด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย จำนวน 5 ข้อ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ตั้งประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้นำประเด็นคำถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยพร้อมตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ของเอกสารก่อนนำเสนอส่งทางไปรษณีย์

2. ขออนุญาตราชการจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยแนบไปพร้อมกับแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง คือ สำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 146 ชุด และตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับมา พบว่า มีความสมบูรณ์ จำนวน 114 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.08 % เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง

4. นำแบบสอบถามที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลและหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item - total Correlation และการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

5. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากข้อคำถามที่ได้สร้างขึ้น ในการสัมภาษณ์ใช้เวลาประมาณ 30 นาที ต่อ 1 คน โดยการบันทึกการสัมภาษณ์ในกระดาษและเครื่องบันทึกเสียง

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้แนะนำตนเอง พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์การทำวิจัย และขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริง และขออนุญาตในการเปิดเผยชื่อผู้ตอบแบบสอบถามในงานวิจัย และรายงานวิจัยจะเสนอผลโดยรวมจากการสัมภาษณ์ และกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิในการปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 - 3 การวิเคราะห์คิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีและความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับบรรยายและสรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์ของการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกตรวจสอบความถูกต้องจากการทบทวน และข้อมูลที่ได้จากการบันทึกการสังเกต นำเสนอโดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 20,000 บาท

ตอนที่ 2 - 3 การวิเคราะห์คิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีและความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชี คุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและเป็นรายด้าน

การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชี สำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	4.23	0.45	มาก
2. ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี	4.12	0.57	มาก
3. ด้านค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ	4.31	0.50	มาก
4. ด้านคุณลักษณะเฉพาะของบุคคล	4.38	0.56	มาก
โดยรวม	4.33	0.47	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านคุณลักษณะเฉพาะของบุคคล ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.56) ด้านค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.50) และด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.45)

ตาราง 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพ
ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและเป็นรายด้าน

ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชี คุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ	4.19	0.53	มาก
2. ด้านมาตรฐานความน่าเชื่อถือ	4.30	0.49	มาก
3. ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์	4.31	0.56	มาก
4. ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน	4.25	0.51	มาก
5. ด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย	4.26	0.58	มาก
โดยรวม	4.22	0.54	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านมาตรฐานความน่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.56) ด้านมาตรฐานความน่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.49) และด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.58)

ตอนที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์ของการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังตารางที่ 4

ตาราง 4 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม (SWB) ของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแปร	SWB	AKA1	PSA2	VEPAA3	AA4	VIF _s
	4.2193	4.2325	4.1184	4.3070	4.3772	
S.D.	0.53644	0.44711	0.56952	0.49559	0.56271	
SWB	-	0.542**	0.544**	0.360**	0.530**	
AKA1		-	0.612**	0.254**	0.352**	1.629
PSA2			-	0.380**	0.419**	1.799
VEPAA3				-	0.501**	1.402
AA4					-	1.480

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันหรือเกิดเป็น Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัย จึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF ปรากฏว่า ค่า VIF ของตัวแปรอิสระการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชี มีค่าตั้งแต่ 1.402 - 1.799 ซึ่งมีความน้อยกว่า 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันที่ทำให้ไม่เกิดปัญหาระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Black, 2006, 585) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีในแต่ละด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม (SWB) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.360 - 0.544 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์ความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม (SWB) ได้ดังนี้

$$SWB = 0.390 + 0.341 (AKA1) + 0.208 (PSA2) + 0.051 (VEPAA3) + 0.299 (AA4)$$

ซึ่งสมการที่ได้นี้สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม (SWB) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 22.981$; $p = 0.000b$) และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง ($AdjR^2$) เท่ากับ 0.438 (ตาราง 5) เมื่อนำไปทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีในแต่ละด้านกับตัวแปรตามความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม (SWB) ปรากฏ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย โดยใช้ตัวแปรตามความสำเร็จ
ในการปฏิบัติงานโดยรวม (SWB) ของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขต
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชี	ความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม (SWB)		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (α)	0.390	0.443	0.881	0.380
1. ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี (AKA1)	0.341	0.108	3.157	0.002*
2. ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี (PSA2)	0.208	0.089	2.338	0.021*
3. ด้านค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ (VEPAA3)	0.051	0.090	0.561	0.576
4. ด้านคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (AA4)	0.299	0.082	3.654	0.000*

$F = 22.981$ $p = 0.000^b$ Adjusted $R^2 = 0.438$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี (AKA1) ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี (PSA2) ด้านคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (AA4) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม (SWB) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1,2 และ 4 สำหรับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชี ด้านค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ (VEPAA3) ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม (SWB)

เมื่อนำการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี (AKA1) ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี (PSA2) และ ด้านคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (AA4) ไปสร้างสมการพยากรณ์ของความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม (SWB) โดยได้สมการพยากรณ์ ดังนี้

$$SWB = 0.494 + 0.339 (AKA1) + 0.218 (PSA2) + 0.318 (AA4)$$

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุส่วนใหญ่ต่ำกว่า 30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 20,000 บาท
2. สำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ประเภทของสถานประกอบการเป็นบริษัทจำกัด ทุนจดทะเบียน 500,000 - 1,000,000 บาท ระยะเวลาในการดำเนินงาน 5 - 10 ปี และจำนวนพนักงานมากกว่า 15 คน
3. ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านคุณลักษณะเฉพาะของบุคคล ด้านค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี
4. ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์ ด้านมาตรฐานความน่าเชื่อถือ และด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย
5. การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านคุณลักษณะเฉพาะบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชี ด้านค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผู้ทำบัญชีของสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีสำนักงานคุณภาพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านคุณลักษณะเฉพาะของบุคคล ด้านค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี เนื่องจาก การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชี เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่องค์กรต้องการทั้งในด้านความรู้ ทักษะ ค่านิยม จรรยาบรรณ ทัศนคติ และคุณสมบัติเฉพาะบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม และการปฏิบัติที่จำเป็นต่อการพัฒนาองค์กร ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะเฉพาะของบุคคล เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงานของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจจะมาจากแรงผลักดันภายในจิตใจที่ส่งผลต่อความสำเร็จของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รักธิณา กวีขำคม และคณะ (2563, บทคัดย่อ) พบว่า ผู้สอบบัญชีภาษีอากรให้ความสำคัญกับสมรรถนะโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ ด้านองค์ความรู้ และด้านทักษะทางวิชาชีพตามลำดับ และมีการให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ คุณภาพของงาน ความทันต่อเวลา จากการวิเคราะห์ความสำคัญและผลกระทบเชิงบวกพบว่า สมรรถนะของผู้สอบบัญชีภาษีอากร ด้านองค์ความรู้ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ มีความสำคัญและมีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ผู้สอบบัญชีภาษีอากรควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะ ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร โดยการนำองค์ความรู้ ทักษะทางวิชาชีพ ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพมาใช้กำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลกรณก โฆษิตคณิน (2563, บทคัดย่อ) พบว่า 1) ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ ด้านพลังการทำงาน ด้านการอุทิศตน และด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงานมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในวิชาชีพ 2) สมรรถนะทางวิชาชีพ ด้านความรู้และความสามารถทางเทคนิคด้านความถนัดและทักษะ และ ด้านคุณค่า จริยธรรม และทัศนคติต่อวิชาชีพ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในวิชาชีพผลการวิจัยที่ได้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพในด้านการเรียนรู้โดยเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ และปฏิบัติงานสอบบัญชีด้วยความเที่ยงธรรมและความซื่อสัตย์ สุจริตเพื่อให้ลูกค้ามีความเชื่อมั่นในการสอบบัญชี

2. ผู้ทำบัญชีของสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์ ด้านมาตรฐานความน่าเชื่อถือ และด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย เนื่องจากความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เป็นผลลัพธ์ขององค์กรที่บรรลุตรงตามวัตถุประสงค์โดยผลงานที่ทำได้เป็นงานที่มีคุณภาพ การปฏิบัติงานที่มี

ความถูกต้องครบถ้วน และเชื่อถือได้ ซึ่งมีการตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ผลงานตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ยังส่งผลถึงการพัฒนาความสามารถของผู้ปฏิบัติงานหรือทีมงานให้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารินทร์ ใจเอื้อพลสุข (2560, บทคัดย่อ) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยระบบคุณภาพของสำนักงานบัญชีได้แก่ ด้านความรับผิดชอบของหัวหน้าสำนักงาน ด้านข้อกำหนดทางด้านจรรยาบรรณ ด้านกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านกระบวนการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี ด้านการติดตามตรวจสอบของสำนักงานบัญชี และด้านการจัดการเอกสารของสำนักงานบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกวรรณ การณวิบูลย์ (2559, บทคัดย่อ) พบว่า 1) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ ด้านความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์ และด้านความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้อง 2) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ด้านการนำเข้าสู่ข้อมูล มีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม ด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์ และด้านความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้อง 3) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ ด้านการคิดวิเคราะห์ที่ไม่มี ความสัมพันธ์ และผลกระทบกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ ด้านความทันเวลาของผลลัพธ์ และด้านความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้อง และ 4) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ ด้านการจัดเก็บ และแสดงผลลัพธ์มีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านการบรรลุเป้าหมาย

3. การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชี ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านคุณลักษณะเฉพาะบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม เนื่องจากการทำงานให้เสร็จลุล่วงตามท้องที่ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพตามแผนที่กำหนดไว้ ผลงานที่ทำได้ต้องเป็นงานที่มีคุณภาพ เกิดจากการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานและความน่าเชื่อถือ ซึ่งตัวช่วยผู้ทำบัญชีทำงานอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน รวมถึงความทันเวลาของผลลัพธ์ เพื่อให้ผลงานเสร็จทันเวลาและทันต่อเหตุการณ์ ต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติงาน รวมถึงกระบวนการขั้นตอนในการจัดทำบัญชีที่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรอง ต้องอาศัยการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ และพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผลโดยตรงกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานดา แซ่หลิว (2560, บทคัดย่อ) พบว่า 1) ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพ และด้านเจตคติมีผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม 2) ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ

ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ และเจตคติมีผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ด้านกระบวนการปฏิบัติงานด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย 3) นักบัญชีควรให้ความสำคัญกับศักยภาพในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และควรพัฒนาศักยภาพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์ (2561, บทคัดย่อ) พบว่า ผลกระทบของสมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชีบริษัทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านจริยธรรมในวิชาชีพ ด้านการจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางการบัญชี ด้านการตรวจสอบภายในด้านการวางแผนกลยุทธ์ มีผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการทำงานโดยรวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพร วีระสอน (2559, บทคัดย่อ) พบว่า การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานทางการบัญชีด้านความรู้ในวิชาชีพมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานทางการบัญชีด้านทักษะทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์ และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวม และด้านความทันเวลาของผลลัพธ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของหัวหน้างานของสำนักงานบัญชีคุณภาพฯ ตรวจสอบความถูกต้องจากการทบทวน และข้อมูลที่ได้จากการบันทึกการสังเกต นำเสนอโดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ พบว่า 1) การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพให้ความสำคัญมากที่สุดคือสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถที่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทักษะความรู้ความสามารถต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพ พบว่า ให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ด้านความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลเนื่องจากมีผลต่อการเสียภาษีที่ถูกต้องตามมา ข้อมูลที่รายงานผลทางการเงินต้องถูกต้องครบถ้วนผิดพลาดไม่ได้ 3) การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีมีสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพ พบว่า การมีสมรรถนะที่ดีและมีการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่องมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี 4) นักบัญชีในสำนักงานบัญชีคุณภาพ ควรพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพเพิ่มเติมในด้านของเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการรายงานงบการเงินที่ถูกต้องและครบถ้วน 5) สมรรถนะวิชาชีพด้านใดที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพมากที่สุด พบว่า ด้านทักษะความรู้ความสามารถ รวบรวมถึงประสบการณ์ทางวิชาชีพที่ได้สะสมอย่างต่อเนื่องจะเกิดความเชี่ยวชาญในงานที่ทำ และส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินอย่างถูกต้อง

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nelson และคณะ (2010, บทคัดย่อ) พบว่า ทักษะและความรู้ความสามารถในการสอบบัญชีช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ซึ่งในการเรียนและฝึกอบรมช่วยให้ผู้สอบบัญชีได้เรียนรู้ถึงรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการและได้ศึกษาทั้งผลการลงความเห็นแบบที่มีหลักฐานและไม่มีหลักฐาน ซึ่งผู้สอบบัญชีที่ผ่านการฝึกอบรมสามารถมองเห็นข้อสรุปใด ๆ ที่มีหลักฐาน และไม่มีหลักฐานมากกว่าทั้ง 2 กลุ่ม แต่ผู้มีประสบการณ์มากจะสามารถมองเห็นสมมุติฐานทั้งที่น่าเชื่อถือและไม่น่าเชื่อถือดีกว่าผู้สอบบัญชีที่ได้รับการฝึกฝน ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่าคุณภาพการสอบบัญชีขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชีรวมทั้งประสบการณ์ในด้านการสอบบัญชีควบคู่กันไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธรรณ ศรีสุข (2560, บทคัดย่อ) พบว่า สมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ในมิติด้านการตรวจสอบภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน สมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ในมิติด้านการทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชีเพื่อใช้ในการตัดสินใจมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน สมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ในมิติด้านความรู้และทักษะด้านบัญชีมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และสมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ในมิติด้านจริยธรรมในวิชาชีพมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตพื้นที่อื่น สามารถใช้เป็นแนวทางในการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีแก่ผู้ทำบัญชีและใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการทำบัญชีเพื่อความถูกต้องครบถ้วนของงาน

2. ใช้ในการพัฒนาองค์กรโดยการส่งเสริมและให้ความสำคัญแก่ผู้ทำบัญชีในพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีแก่ผู้ทำบัญชี เพื่อเพิ่มศักยภาพและความน่าเชื่อถือขององค์กร

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพบัญชีกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อนำผลงานวิจัยที่ได้มาทำการเปรียบเทียบ

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ การุณวิบูลย์ และคณะ. (2559). ผลกระทบของประสิทธิภาพการจัดการกระบวนการระบบสารสนเทศทางบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานทางบัญชีของธุรกิจเหล็กและเหล็กกล้าในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ บข.ม. (การบัญชี). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กานดา แซ่หลิว. (2560). ศักยภาพทางการบัญชีมีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีในจังหวัดสมุทรปราการ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บข.ม. (การบัญชี). มหาวิทยาลัยศรีประทุม. กรุงเทพฯ.
- ชลกนก ไชยิตคณิน. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 22(1), 61-68.
- ณัฐธรมณ.ศรีสุข และคณะ (2560). สมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพมหานคร. วารสารการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยเพื่อรับใช้สังคม พลังขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ยุค 4.0 ครั้งที่ 7 (6-7 กรกฎาคม 2562). 1-11.
- ธรรินทร์ ใจเอื้อพลสุข. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์. คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพฯ.
- บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์. (2561). ผลกระทบของสมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชีบริษัทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ. วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 5(1), 58-72.
- ประภาพร วีระสอน. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานทางการบัญชีกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง 1. วิทยานิพนธ์ บข.ม. (การบัญชี) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปราณี คำมา. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาสมรรถนะด้านวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักวิชาการเงินและบัญชีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. วิทยานิพนธ์ บข.ม. (การบัญชี). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

รักธินา กวีขำคม. (2563). สมรรถนะของผู้สอบบัญชีภาษีอากรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน.

วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ, 11(1), 102-116.

สุจิตตรา ประครองสี. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่กับ

ความสำเร็จในวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน.

วิทยานิพนธ์ บช.ม. (การบัญชี). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Nelson, R. and others. (2010). “*The Vulnerability of Australian Rural Communities to Climate Variability and Change : Part II Integrating Impacts with Adaptive Capacity,*” Environmental Science & Policy,

ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประสิทธิ์ จิงสุขสมสวัสดิ์^{1/} ธารรัตน์ เสนารินทร์^{2/} สุภาพร ชนะมาร์³ / ชัยรัตน์ โตศิลา⁴

¹⁻³ สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

⁴ อาจารย์สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อีเมล: Prasit.Jun@pho.ac.th

รับต้นฉบับ 5 เมษายน 2565 ; ปรับแก้ไข 25 มิถุนายน 2565 ; รับผิดชอบ 4 กรกฎาคม 2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรม 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 20 คน ได้มาจากรูปแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนหน่วยการจัดการเรียนรู้เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรม แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสามารถในการแก้ปัญหาลงได้ รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนพึงพอใจระดับมากที่สุดต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

คำสำคัญ

สังคมศึกษา นโยบายแห่งรัฐ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรม ความสามารถในการแก้ปัญหา

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

Effects of Learning Management of Principle of Fundamental State Policy by Using Innovation Process to Enhance Problem Solving Abilities for Upper Secondary School Students

Prasit Jungsuksomsawat ^{1/} Thararut Senarin ^{2/} Supaporn Chanaman³ / Chairat Tosila ⁴

¹ Teaching Social studies, The Faculty of Education, Silpakorn University

Lecturer, Faculty of Education, Silpakorn University

Email: Prasit.Jun@pho.ac.th

Received 5 April 2022 ; Accepted 25 June 2022 ; Published 5 July 2022

Abstract

This research was conducted 1) to compare each student's ability in problem-solving before and after participating in this research experiment by using the fundamental state policy by applying the innovation development process and 2) to study the satisfaction of the participants with the learning instruction. The participants engaging in this experiment were 20 grade 10 room 1 students from Phothisamphanphitthayakhan School in the second semester of 2021. They were randomly selected by using simple random sampling. The tools used in the research were the fundamental state policy learning instruction lesson plan by applying the innovation development process, the problem-solving test, along with the satisfaction survey. The statistics used were mean, Standard Deviation, and dependent T-test. The results showed that: 1) the participants had improved their problem-solving skills after working through the research experiment, as shown in the statistics ($P < 0.05$). 2) The participants were satisfied with the fundamental state policy instruction by applying the innovation development process at the highest level.

Keywords

Social Studies, Principle of fundamental state policy, Innovation process, Problem solving competencies

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านมิติของสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมเดิมที่อาจจะถูกขับเคลื่อนด้วยแนวคิดใหม่ เทคโนโลยีใหม่ ตามกาลเวลาการดำเนินกิจการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจะถูกผลักดันไปข้างหน้าด้วยข้อมูลความรู้ และนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ในการเพิ่มผลผลิตและเผชิญกับโลกที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น (ณัฐวัฒน์ ล่องทอง, 2557)

การเผชิญหน้ากับโลกที่มีความซับซ้อนในอนาคตจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนจะต้องมีทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะในกลุ่มของการเผชิญกับปัญหาและความท้าทาย (Competencies) ยังไม่มีสิ่งใดเข้ามาทดแทนได้ และไม่ได้มีจุดมุ่งหมายของการฝึกฝนเพื่อใช้ในการสอบ ซึ่งจัดกลุ่มได้เป็น 4Cs ประกอบไปด้วย (วลัยลักษณ์ คงพระจันทร์, 2562) 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการแก้ปัญหา (Critical thinking/ Problem Solving) 2) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) 3) การสื่อสาร (Communication) 4) การทำงานเป็นทีม (Collaboration)

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 นั้นไม่สามารถที่จะกระทำในรูปแบบของการป้อนข้อมูลที่เป็นเนื้อหาสาระโดยผู้สอนแต่ฝ่ายเดียว แต่ควรเป็นการเรียนรู้ที่เริ่มจากการค้นคว้าหาคำตอบด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก ออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและสามารถประเมินความก้าวหน้าของตัวเองได้ (วิจารณ์ พานิชย์, 2555, น. 16-21) จากข้อมูลของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2562) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อให้มีการพัฒนาโครงการนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ในการเปลี่ยนห่วงโซ่อุปทาน เป็นห่วงโซ่มูลค่าบนฐานความได้เปรียบในการแข่งขันของประเทศซึ่งมีนวัตกรรมอยู่ด้วยกันหลากหลายรูปแบบ ดังปรากฏในเป้าหมายปี พ.ศ. 2562 ได้มีการกำหนดให้เป็นปีแห่งนวัตกรรมเพื่อสังคม หรือ Social Innovation โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของคนในเมือง ยกกระดับคุณภาพชีวิตและดูแลสุขภาพของคนในสังคมเมืองให้มีความสุข ลดปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมและการขยายตัวของเมืองเพื่อให้นวัตกรรมนั้นสามารถช่วยแก้ปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคมของทุกกลุ่มคน และทุกวัย

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 (2560, ฉ-ช) ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยได้มีการระบุเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) เอาไว้ว่า มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) โดย 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) และ 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะ

ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา คุณธรรม จริยธรรม (Compass) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, ฉ) ซึ่งจากแผนการศึกษาครั้งนี้พบว่ามีความพยายามอย่างยิ่งที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ เป็นไปตามรูปแบบของสากลและปรับการเรียนรู้ให้เข้ากับศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (2542, น. 7-9) ได้ระบุแนวทางการจัดการศึกษา ในหมวดที่ 4 มาตราที่ 22 ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้ต้องอยู่บนพื้นฐานว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และ ต้องเป็นการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของผู้เรียน และมาตราที่ 24 (2) ว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ใน สถานศึกษานั้นให้เป็นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มา ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560) ยังได้มีการระบุสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนของผู้เรียนไว้ 5 ประการ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5) ความสามารถในการ ใช้เทคโนโลยี

คำว่า “นวัตกรรม” เป็นสิ่งที่ในทุกภาคส่วนของสังคมโดยเฉพาะสายการเรียนทางด้านวิทยาศาสตร์และ เป้าหมายของประเทศโดยเฉพาะเมื่อมีการออกแผนพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกได้มีการกล่าวถึงคำว่า นวัตกรรมอยู่ในแผนพัฒนาแรงงานโดยเฉพาะสิ่งที่เป็นนวัตกรรมซึ่งจุดนี้สอดคล้องกันกับกรอบการคิดเพื่อการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ตรงกับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งในความหมายของนวัตกรรมนั้นไม่ใช่เป็นเพียงแต่สิ่งประดิษฐ์ เพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นความคิดใหม่ แนวทางการปฏิบัติใหม่ที่สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมแต่คำว่า นวัตกรรมนั้นโดยมากแล้วมักจะถูกใช้ไปในทางธุรกิจที่มุ่งแสวงหาผลกำไรเป็นสำคัญ แต่ใช้ว่าจะมีเพียงแต่นวัตกรรม ที่เกิดขึ้นกับสายงานทางธุรกิจเพียงอย่างเดียวหากแต่ยังมีนวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation) อีกด้วย อนึ่ง นวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation) หมายถึง วิธีการ หลักการ แนวคิดและโครงสร้างที่เป็นที่ต้องการของ สังคม เป็นนวัตกรรมใหม่ทางความคิดที่พัฒนาสังคมช่วยเสริมสร้างสังคมให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (กาญจนา แสงลิ้ม สุวรรณ, 2555) โดยตัวอย่างผลของการสร้างนวัตกรรมทางสังคมจากงานวิจัยของ Kaufmann, Kraay และ Mastuzzi (อ้างถึงในกาญจนา แสงลิ้มสุวรรณ, 2555) พบว่ามีผลต่อศักยภาพและการปรับปรุงโครงสร้างของรัฐบาลส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของรัฐบาลซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของอัตราการตายของทารกแรกเกิดพบว่าประสิทธิภาพของ รัฐบาลที่เกิดจากนวัตกรรมทางสังคมนั้นสามารถลดอัตราการตายของทารกแรกเกิดได้

การเกิดนวัตกรรมได้นั้นจำเป็นต้องผ่านกระบวนการพัฒนาที่จะนำไปใช้เพื่อเกิดประสิทธิผลได้ เรียกกระบวนการนี้ว่า กระบวนการพัฒนานวัตกรรม (Innovation process) โดย Samuel Muriithi (2022) ได้กล่าวไว้ถึงกระบวนการพัฒนานวัตกรรม 7 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมพร้อม 2) การสืบสวน 3) การแปลงรูป 4) การบ่มเพาะ 5) การทำให้กระจ่าง 6) การพิสูจน์ 7) การเติมเต็มให้สมบูรณ์ หรือตามแนวของมูลนิธิสยามกัมมาจลที่ได้มีการระบุขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมไว้ 10 ขั้นตอน ดังนี้ 1) เชื่อมโยงตนเองกับสังคม 2) สังเกตและมองปัญหา 3) ระบุปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย 4) สำรวจศักยภาพของตนเอง 5) เรียบเรียงข้อมูล 6) ออกแบบ สร้างสรรค์นวัตกรรม 7) วางแผนเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงหรือเพื่อประโยชน์ทางการตลาด 8) พัฒนาผลงานตามที่วางไว้ 9) นำผลงานที่ได้ไปปรับแก้ 10) ปลอ่ยมผลิตภัณท์สู่การใช้จริง ซึ่งจากกระบวนการทั้งหมดที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นแนวทางสำคัญที่นำไปสู่การคิดค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยกันทั้งสิ้น

แนวนโยบายแห่งรัฐ คือ กรอบหรือแนวทางในการบริหารงานของรัฐบาลซึ่งกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นหลักการสำคัญของรัฐ (Directive Principles of state Policy) เพื่อความมั่นคงแห่งรัฐ กำหนดทิศทางของประเทศ และตอบสนองความต้องการของประชาชน เป็นหลักฐานในการออกกฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งรัฐมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามโดยออกมาในรูปแบบของการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตรากฎหมาย ทั้งหมดนี้ถูกบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญไม่มีการผันแปรไปตามการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยแนวคิดสำคัญที่ก่อให้เกิดแนวนโยบายแห่งรัฐทำให้เกิดการบรรจุนโยบายแห่งรัฐเพื่อเป็นแนวทางการในทำประโยชน์ให้แก่ประชาชนดิรัฐนั้น ๆ มีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ (จารุวรรณ สุขุมลพงษ์, 2553) คือ

- 1) รัฐที่ดีในอุดมคติ ซึ่งจะต้องเป็นรัฐที่มีคุณธรรม จัดการศึกษาให้แก่ประชาชน พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชน
- 2) แนวคิดสัญญาประชาคม รัฐมาจากความยินยอมของประชาชนที่ต้องการใช้ประโยชน์ร่วมกันจากรัฐ ดังนั้นเป้าหมายสำคัญคือตอบสนองต่อการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชน ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน
- 3) แนวคิดรับสหประโยชน์นิยม แนวคิดนี้มองว่าการใช้เครื่องมือทางกฎหมายของรัฐก็เพื่อผลประโยชน์ของคนหมู่มากบนพื้นฐานของการเคารพสิทธิ เหตุผล ความเสมอภาคของประชาชน รัฐเป็นตัวกลางในการแก้ไขข้อพิพาทเหล่านั้นเพื่อความมั่นคงของรัฐ จากคำอธิบายนี้จึงนำไปสู่การกำหนดหน้าที่ของรัฐในด้านต่าง ๆ
- 4) แนวคิดรัฐประชาชาติ ความต้องการในการพัฒนาประเทศ การสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นเป็นเนื้อเดียวกัน รัฐจึงต้องเข้ามามีบทบาทในฐานะผู้พิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของประชาชน เป็นสำคัญทั้งประโยชน์จากภายในและภายนอกประเทศ

จากความสัมพันธ์ของแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญของการดำเนินชีวิตที่ผู้เรียนมีทักษะเหล่านี้เพื่อการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่รวมถึงสมรรถนะต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะกลุ่มการเผชิญเหตุอย่างความสามารถในการแก้ปัญหา โดยทั้งหมดนั้นล้วนมีความสอดคล้องกัน

กับการสร้างนวัตกรรมซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อกาเสนอแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม โดยทางกลุ่มผู้วิจัยจึงได้เลือกสาระเนื้อหาแนวนโยบายแห่งรัฐซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่รัฐใช้เป็นกรอบคิดในการออกนโยบายพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาในสังคมอันสอดคล้องกันกับการจัดการเรียนรู้ในใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก่อนและหลังเรียนเรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

สมมติฐานการวิจัย

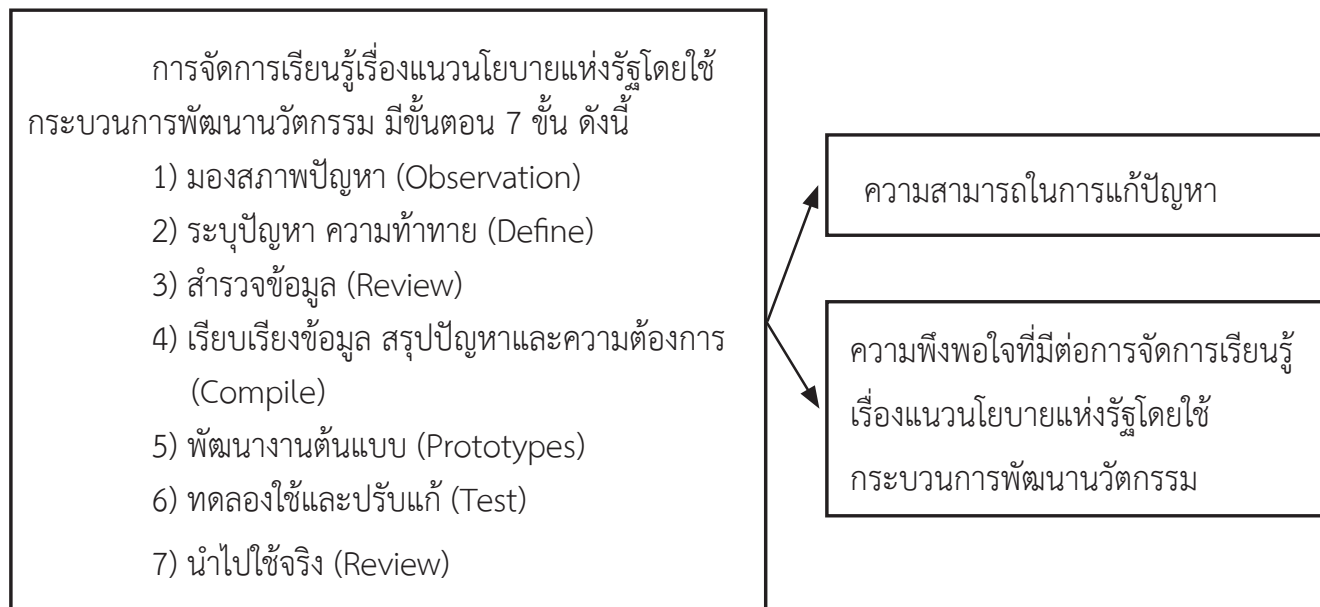
1. ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05
2. ความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับมากต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ที่เรียนในรายวิชาสังคมศึกษา จำนวน 6 ห้องเรียน รวม 240 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 20 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) แผนหน่วยการจัดการเรียนรู้เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 8 คาบเรียนซึ่งประกอบไปด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เกณฑ์การวัดและประเมินผล โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการสอนสังคมศึกษา และด้านการวัดและการประเมินผลจำนวน 5 คน ตรวจสอบค่าดัชนีความเที่ยง (Index of Item Objectives Congruence: IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2) แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัยที่ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของความสามารถในการแก้ปัญหา จำนวน 16 ข้อ โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการสอนสังคมศึกษา และด้านการวัดผลและการประเมินผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objectives Congruence: IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนรายข้อของแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้เกณฑ์การวัดและประเมินผลของความสามารถในการแก้ปัญหา

ของนก ก จันทร (2556) วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง แนวนโยบายแห่งรัฐ โดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งหมด 12 ข้อ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แบบสอบถามฉบับนี้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และทดสอบความเที่ยง (Reliability)

การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างในชั้นเรียน วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2565 จำนวน 20 ชุด และผู้ตอบแบบสอบถามได้นำส่งแบบสอบถามให้กับผู้วิจัยในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2565

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถาม จำนวน 20 ชุด หลังเรียนและได้รับการตอบกลับจำนวน 20 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูล และให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และสามารถวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก

2.50-3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1.00-1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	Df	t	Sig.
ก่อนเรียน	16	6.15	1.42	19	-4.95	.00
หลังเรียน	16	10.75	3.85			

**p < 0.05

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากการได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปล ความหมาย
1. ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.54	0.75	มากที่สุด
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.64	0.64	มากที่สุด
3. ด้านประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้	4.56	0.67	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.58	0.69	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการนวัตกรรมพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.64 ด้านประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56 และด้านบรรยากาศในการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.54 ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.58

สรุปผลการวิจัย

1) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับมากที่สุดต่อการจัดการจัดการเรียนรู้เรื่องนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้เรื่องนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัยดังต่อไปนี้

1. จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 พบว่าหลังจัดการเรียนรู้เรื่องนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการพัฒนานวัตกรรมเป็นกระบวนการที่แสวงหาหนทางในการแก้ปัญหาที่อาศัยความคิดสร้างสรรค์ หรือหาแนวทางในการเอาชนะปัญหาด้วยการปรับแนวทางการแก้ปัญหาที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น (Samuel Muriithi, 2022) นอกจากนี้ Kaufmann, Kraay และ Mastuzzi (อ้างถึงในกาญจนา แสงลิมสุวรรณ, 2555) ได้ศึกษาว่านวัตกรรมทางสังคมมีผลต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการของรัฐที่ส่งผลต่อการลดจำนวนการตายของทารกแรกเกิดได้ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวของทางภาครัฐต่อจำนวนประชากรที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยความสามารถในการแก้ปัญหานี้ผู้วิจัยได้มีการออกแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหานิตินัย 16 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 4 เรื่องโดยแต่ละเรื่องมี 4 ข้อ สอดคล้องกับความสามารถในการแก้ปัญหานั้นกัน จันทรา (2556) ได้เสนอไว้ โดยเริ่มต้นจากการมองสภาพปัญหาในภาพใหญ่ (Big picture) ตามด้วยการระบุปัญหาและความท้าทายซึ่งมีความสอดคล้องกับการกำหนดปัญหา จากนั้นสืบค้นข้อมูล สรุปปัญหาและความต้องการเป็นการพัฒนาการวิเคราะห์ปัญหา ขั้นพัฒนางานต้นแบบเป็นการพัฒนาการเสนอวิธีแก้ปัญหานั้น ทดลองใช้และปรับแก้ และขั้นนำไปใช้จริงเป็นการพัฒนาการวิเคราะห์ผลจากการแก้ปัญหา โดยจากการผ่านการจัดการเรียนรู้ทั้ง 7 ขั้นตอนแล้วนั้นจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหานั้นสูงขึ้น

2. จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับมากที่สุดต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรม โดยพบว่าด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันเนื่องมาจากว่ากระบวนการพัฒนานวัตกรรมนั้นเป็นกระบวนการที่นักเรียนจะต้องลงสืบค้นหาข้อมูลและสำรวจข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับประเด็นที่นักเรียนตั้งไว้อย่างแท้จริงเพื่อให้ทราบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับนโยบายที่นักเรียนจะออกมานั้นมีความต้องการอย่างไรโดยการสร้างแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเบื้องต้นก่อนที่จะนำมาออกแบบนโยบายต้นแบบ ก่อนที่จะนำนโยบายตัวต้นแบบไปสอบถามเพื่อวิเคราะห์ผลจากการนำเสนอนโยบายต้นแบบว่าได้รับผลตอบรับเป็นอย่างไร เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงนโยบายใหม่อีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะออกนโยบายตัวจริงที่จะใช้ในการสอบถามความพึงพอใจของคนในสังคม จากการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสังคมที่ประสบปัญหาจากนโยบายแห่งรัฐในด้านต่าง ๆ ได้รับรู้ถึงความต้องการและปัญหาที่กลุ่มคนเหล่านั้นประสบจริงจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด นอกจากนี้จากการติดตามผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่านักเรียนได้นำกระบวนการที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่องจากการนำไปทำนโยบายของสภานักเรียนซึ่งเป็นอีกปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ทำให้เห็นว่ากระบวนการพัฒนานวัตกรรมมีประโยชน์สอดคล้องกับความพึงพอใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องมีเวลาอย่างมากในการให้คำแนะนำนักเรียนนอกเวลาเรียนซึ่งทางผู้วิจัยได้ใช้เวลาในห้องเรียนพอสมควรในการให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไขชิ้นงานนโยบายของนักเรียนมาโดยตลอดจนกระทั่งปล่อยตัวนโยบายสุดท้ายออกสู่สาธารณะจึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติการตั้งประเด็นปัญหา การสืบเสาะหาคำตอบโดยข้อมูลที่นำมาประกอบในการสร้างนวัตกรรมทางความคิดนี้ไม่ใช่เพียงแค่การสืบค้นหาจากแหล่งข้อมูลหนังสือ หรือแหล่งข้อมูลดิจิทัลเท่านั้น แต่ยังจำเป็นต้องมีการสอบถามข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ๆ ที่ผู้เรียนเลือกเป็นประเด็นหลักในการทำงานด้วย ดังนั้นผู้สอนอาจต้องมีการตรวจสอบหรือกำหนดขอบเขตหรือกลุ่มสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาเพื่อความปลอดภัยของนักเรียนในการเก็บข้อมูล

2. การจัดการเรียนรู้เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา จำกัดประเด็นในการศึกษาของผู้เรียนให้อยู่ในขอบข่ายของปัญหาพื้นฐานที่อยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 นโยบายแห่งรัฐ ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัญหาที่หลากหลาย ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องมีเตรียมตัวโดยเฉพาะความรู้เบื้องต้นในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐเพื่อที่จะสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนได้

3. ผู้สอนต้องมีเวลาในการให้คำปรึกษานอกห้องเรียนอย่างมากเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่จัดขึ้นในชั้นเรียนนั้นเป็นการอธิบายและทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับลักษณะของงานในแต่ละขั้นตอน และตรวจสอบการทำงานของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม ส่วนการทำงานของนักเรียนนั้นจะเป็นกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องซึ่งผู้เรียนจะมีการติดต่อผู้สอนเพื่อรายงานความก้าวหน้าของงานอยู่เสมอ

ข้อเสนอเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การมีการวิจัยโดยใช้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของผู้เรียน
2. การมีการวิจัยบูรณาการกลุ่มสาระอื่น ๆ โดยการนำนวัตกรรมทางความคิดสู่การสร้างสรรค์ชิ้นงาน

เอกสารอ้างอิง

- กนก จันทรา. (2556). “ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5”. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา แสงลิ้มสุวรรณ. (2555). นวัตกรรมทางสังคม: ประโยชน์ที่มีมากกว่าที่คิด. วารสารนักบริหาร (Executive Journal), 32 (3).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จารุวรรณ สุขุมลพงษ์. (2553). นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ. (ออนไลน์). สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2565. จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=174
- ณัฐวัฒน์ ล่องทอง. “การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (เพื่อความสุข (ใจ) ในการทำงาน)” (ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2557), 4.

- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.” (2542). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม), 7-9.
- มูลนิธิสยามกัมมาจล. (2022). 10 ขั้นตอนการพัฒนางานนวัตกรรมที่เด็กต่อก้าวได้เรียนรู้ ในโครงการ “ต่อก้าวให้เติบโตใหญ่”. (ออนไลน์). สืบค้น 27 ธันวาคม 2564, จาก <https://bit.ly/3IVw5SW>.
- วลัยลักษณ์ คงพระจันทร์. (2562). “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21”: อยู่รอดแม้จุดยืนมนุษย์สั่นคลอนในโลกดิจิทัล ที่ไม่ย้อนกลับหลัง. (ออนไลน์). สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.nectec.or.th/news/news-pr-news/21st-century-skills.html>.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2565). นวัตกรรมทางสังคม. (ออนไลน์). สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.nia.or.th/%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B9%87%E0%B8%99%E0%B8%A1%E0%B8%B2.html>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Samuel Muriithi. (2022). *The 7 steps of the Creative Process Used in Spurring Innovation*. (online). Accessed December 24. Available from <http://gaebler.com/The-7-Steps-of-the-Creative-Process-Used-in-Spurring-Innovation>.

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษ

อโนทัย พลเยี่ยม เพชรแสง ^{1/} Yonayad Yadecha Gurmu ²

¹ผศ., สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

อีเมล : anothai.pon@pcru.ac.th

รับต้นฉบับ 30 มีนาคม 2565 ; ปรับแก้ไข 30 พฤษภาคม 2565 ; รับผิดชอบ 8 กรกฎาคม 2565

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษ 2) พัฒนาเครื่องมือในการประเมินทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ และ 3) ประเมินตนเองเรื่องทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษ ภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 49 คน ได้มาโดยการเลือกอย่างเจาะจง (Purposive sampling) ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1) โปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษ ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 16 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง มีหัวข้อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจำนวน 7 หัวข้อ มีการกำหนดภาระงานจำนวน 7 ภาระงาน ซึ่งครอบคลุมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 5 ด้าน มีการฝึกปฏิบัติทั้งในห้องเรียนและสถานการณ์จริง และวัดประเมินผลภาระงานทั้งรูปแบบกลุ่มและรายบุคคล 2) เครื่องมือในการประเมินทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 54 ข้อ ครอบคลุมทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 5 ด้าน เป็นข้อคำถามที่ให้ผู้เรียนเลือกตอบตามระดับทักษะของตนเองจำนวน 5 ระดับ และ 3) ผลการประเมินตนเองเรื่องทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาครุภาษาอังกฤษ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประเมินตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.654)

คำสำคัญ

การพัฒนาโปรแกรม ค่ายภาษาอังกฤษ ทักษะชีวิตและอาชีพ ศตวรรษที่ 21

Developing Program for Enhancing the 21st Century Learning Skills in Life & Career Skills through English Camp Management Course

Anothai Ponyeam Pachsang ¹/ Yonayad Yadecha Gurmu ²

¹Asst.Prof., English Program, Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University.

²Faculty of Humanities and Social Science, Phetchabun Rajabhat University.

E-Mail: anothai.pon@pcru.ac.th

Received 30 March 2022 ; Accepted 30 May 2022 ; Published 8 July 2022

Abstract

The purposes of this research article were: 1) to develop a program for enhancing the 21st Century Learning Skills in Life & Career Skills through English Camp Management, 2) to develop a tool for assessing the 21st Century Learning Skills in Life & Career Skills through English Camp Management for English major students, and 3) to self-assess the 21st Century Learning Skills in Life & Career Skills through English Camp Management for English major students. The samples selected through a purposive sampling consisted of 49 fourth-year undergraduate students, majoring in English, Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University, enrolling English Camp Management course in the first semester of the academic year 2020. The research findings were as follows: 1) the program for enhancing the 21st Century Learning Skills in Life & Career Skills through English Camp Management was used for teaching for 16 weeks: 4 hours a week. This program consists of 7 topics, and 7 tasks that cover all 5 aspects of the 21st Century Learning Skills in Life & Career Skills. There were practical exercises both in the classroom and in real-life situations. and personal and group assignments were used to assess students. 2) The tool for assessing the 21st Century Learning Skills in Life & Career Skills through English Camp Management for English major students consists of 54 questionnaire items covering all 5 aspects of the 21st Century Learning Skills in Life & Career Skills, there were 5 level scales according to the students' skills, and 3) the result of self-assessments on the 21st Century Learning Skills in Life & Career Skills through English Camp Management for English major students showed that in overall aspect, the samples assessed themselves at a high level ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.654).

Keywords:

Developing program, English Camp, Life & Career Skills, Century 21st

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงถึงรูปแบบที่พัฒนามาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) (www.p21.org) ที่มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P21 ซึ่งได้พัฒนารอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิต โดยกรอบแนวคิดเชิงมหทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน (Suthat Sungkhapan, 2013)

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้น ประกอบด้วย สาระวิชาหลัก จำนวน 8 วิชา หัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 หัวข้อ และทักษะด้านอื่น ๆ ที่สำคัญอีกจำนวน 3 ทักษะ ซึ่งทักษะด้านชีวิตและอาชีพถือเป็นทักษะหนึ่งที่มีความจำเป็นต่อผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นทักษะพื้นฐาน ที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุขภายหลังจากการจบการศึกษา ทักษะชีวิตและอาชีพสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่นและปรับตัว 2) การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง 3) ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม 4) การเป็นผู้สร้างหรือผลิต และความรับผิดชอบ เชื่อถือได้ และ 5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Anucha Somabut, 2020) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ทักษะชีวิตและอาชีพ ทั้ง 5 ด้านนี้ มีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพในอนาคตของผู้เรียน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้จัดการศึกษาจะต้องดำเนินการเพื่อส่งเสริมทักษะอันสำคัญนี้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนก่อนที่ผู้เรียนจะได้ก้าวไปสู่โลกแห่งการทำงานอย่างแท้จริง

การจัดการศึกษาของสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน โดยได้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ในหลายรายวิชา ตามความเหมาะสมของคำอธิบายรายวิชาและทักษะในศตวรรษที่ 21 ในด้าน ต่าง ๆ ที่สามารถบูรณาการและจัดการเรียนการสอนร่วมกันได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกรายวิชาการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อสอดแทรกเนื้อหาสาระการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

ผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักศึกษาต้องดำเนินการเป็นประจำทุกปี และเป็นกิจกรรมที่เน้นพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยโดยผนวกเข้ากับการใช้ความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนในค่ายภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะทั้งในด้านองค์ความรู้ในรายวิชาและการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง ซึ่งการดำเนินงานเช่นนี้ถือเป็นการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ให้กับนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่ง เพราะเป็นการสร้างพื้นฐานการทำงานที่ดีที่นักศึกษาจะสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในการประกอบอาชีพครู ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษ
2. เพื่อพัฒนาเครื่องมือในการประเมินทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
3. เพื่อประเมินตนเองเรื่องทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 49 คน
กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษ ภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 49 คน ได้มาโดยการเลือกอย่างเจาะจง (Purposive sampling)
2. ระยะเวลาในการวิจัย
ปีการศึกษา 2562 ถึง ปีการศึกษา 2563
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
โปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
แบบประเมินตนเองเรื่องทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
5. การดำเนินการทดลอง

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดการค่าภาษาอังกฤษ

มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

5.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรายวิชาการบริหารจัดการค่าภาษาอังกฤษ

ศึกษาข้อมูลหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และรายละเอียดประมวลรายวิชาการบริหารจัดการค่าภาษาอังกฤษ (มคอ.3) จากนั้น วิเคราะห์ผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดการค่าภาษาอังกฤษ (มคอ.5) ดำเนินการทวนสอบ และศึกษาแนวทางการจัดค่าภาษาอังกฤษทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

5.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ศึกษารูปแบบ แนวทาง หรือวิธีการวัดประเมิน โดยในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลของ Anucha Somabut (2020). ที่ได้ระบุองค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพไว้ 5 ด้าน และมีองค์ประกอบย่อยรวมทั้งสิ้น 9 องค์ประกอบ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและประเมินทักษะ

5.3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอน

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้น การฝึกปฏิบัติและพัฒนาทักษะในสถานการณ์จริง การออกแบบเอกสาร แนวทางในการวัดและประเมินผลผู้เรียน จากตำรา หนังสือ และเอกสารวิชาการหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.4. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือในการประเมิน

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือในการประเมินทักษะ รูปแบบ แนวทาง หรือวิธีการ จากตำรา หนังสือ และเอกสารวิชาการหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.5 ออกแบบโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดการค่าภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 จากการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 16 สัปดาห์ ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อในการสอนออกเป็น 7 หัวข้อ ตามคำอธิบายรายวิชา ซึ่งครอบคลุมทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 ด้าน มีภาระงานในการฝึกปฏิบัติทั้งแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลจำนวน 7 ภาระงาน และให้ผู้เรียนประเมินตนเองหลังเสร็จสิ้นการจัดการเรียนการสอนตามโปรแกรม ที่พัฒนาขึ้น

5.6 ตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดการค่าภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการประเมินความเหมาะสม โดยใช้มาตราส่วนการประเมินค่า 5 ระดับ มีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและ การสอนจำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 2 ท่าน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

5.7 ปรับปรุงแก้ไขตามคำชี้แนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และเตรียมการเพื่อนำไปใช้ทดลองในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตนเองเรื่องทักษะชีวิตและอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

5.8 การพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตนเองเรื่องทักษะชีวิตและอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

5.8.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือในการประเมินตนเองเรื่องทักษะชีวิตและอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษจากตำรา หนังสือ และเอกสารวิชาการหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.8.2 ออกแบบแบบประเมินตนเองเรื่องทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 54 ข้อ จากองค์ประกอบทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่นและปรับตัว จำนวน 9 ข้อ 2) การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง จำนวน 12 ข้อ 3) ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม จำนวน 12 ข้อ 4) การเป็นผู้สร้างหรือผลิต และความรับผิดชอบ เชื่อถือได้ จำนวน 11 ข้อ และ 5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ จำนวน 10 ข้อ โดยเป็นการเลือกตอบตามระดับพฤติกรรมของผู้ประเมินจำนวน 5 ระดับ ได้แก่

ระดับ 5 หมายถึง ตรงกับระดับทักษะของข้าพเจ้ามากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ตรงกับระดับทักษะของข้าพเจ้ามาก

ระดับ 3 หมายถึง ตรงกับระดับทักษะของข้าพเจ้าปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ตรงกับระดับทักษะของข้าพเจ้าน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ตรงกับระดับทักษะของข้าพเจ้าน้อยที่สุด

5.8.3 ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินตนเองเรื่องทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการหาค่าความตรง (IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 2 ท่าน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.83 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

5.8.4 นำแบบประเมินทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน แล้วนำมาหาค่าความเที่ยงโดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเที่ยง 0.89

5.8.5 ปรับปรุงแก้ไขตามคำชี้แนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และเตรียมการเพื่อนำไปใช้ทดลองในขั้นต่อไป

5.9 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษโดยใช้โปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

5.10 ให้กลุ่มตัวอย่างประเมินตนเองโดยใช้แบบประเมินตนเองเรื่องทักษะชีวิตและอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

6.1 ประเมินตนเองเรื่องทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ โดยให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างประเมินพฤติกรรมของตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยได้ศึกษาคำอธิบายรายวิชา คัดเลือกหัวข้อ เนื้อหา และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ภาระงาน และการวัดประเมินผล เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยแบ่งหัวข้อในการสอนออกเป็น 7 หัวข้อ ซึ่งครอบคลุมทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 ด้าน มีภาระงาน ในการฝึกปฏิบัติทั้งแบบกลุ่มและแบบรายบุคคลจำนวน 7 ภาระงานหลัก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

คำอธิบายรายวิชา

เรียนรู้ทักษะและหลักการจัดการค่ายภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพ การเตรียมความพร้อม ในการจัดกิจกรรมสำหรับค่ายภาษาอังกฤษ เน้นการเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติการจัดการค่ายและกิจกรรม ต่าง ๆ เช่น การเล่นเกม และการร้องเพลงภาษาอังกฤษ

จุดประสงค์รายวิชา

1.1 นักศึกษามีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการค่ายภาษาอังกฤษ เข้าใจหลักการ จัด การค่ายภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพ สามารถเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมสำหรับค่ายภาษาอังกฤษได้

1.2 นักศึกษาสามารถฝึกปฏิบัติการกิจกรรมการเล่นเกมและการร้องเพลงภาษาอังกฤษและเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติการจัดการค่ายภาษาอังกฤษและกิจกรรมต่าง ๆ

1.3 นักศึกษามีทักษะทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

รายละเอียดของการจัดการเรียนการสอนในโปรแกรม

หัวข้อ ได้แก่ 1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับค่ายภาษาอังกฤษ 2) แบบประเมินความต้องการจำเป็น 3) การวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล 4) การวิเคราะห์บริบทแวดล้อม 5) โครงการค่ายภาษาอังกฤษ 6) แนวทางการเขียนสรุปโครงการค่ายภาษาอังกฤษ และ 7) การจัดค่ายภาษาอังกฤษ

ชิ้นงานเดี่ยว ได้แก่ สรุประเด็นเกี่ยวกับการจัดค่ายภาษาอังกฤษในรูปแบบแผนงาน เขียนโครงการ ค่ายภาษาอังกฤษ เลือกเพลงในค่ายภาษาอังกฤษ ออกแบบเกมค่ายภาษาอังกฤษ จัดทำสมุดค่ายภาษาอังกฤษ สรุปรโครงการ

ชิ้นงานกลุ่ม ได้แก่ แบบประเมินความต้องการจำเป็น แบบวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล แบบวิเคราะห์ บริบทแวดล้อม

ชิ้นงานห้อง ได้แก่ จัดค่ายภาษาอังกฤษ สรุปรการจัดค่ายภาษาอังกฤษ เขียนรายงานสรุปรโครงการ

จากข้อมูลที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนนี้ จะเห็นได้ว่าหัวข้อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทั้ง 7 หัวข้อ มีความสัมพันธ์กับคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดไว้ การกำหนดภาระงานทั้ง 7 ภาระงาน มีความสอดคล้องกับหัวข้อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพทั้ง 5 ด้าน มีความเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลภาระงานทั้งรูปแบบกลุ่มและรายบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และโดยภาพรวมของโปรแกรมสามารถส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาเครื่องมือในการประเมินทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินโดยเชื่อมโยงองค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 เข้ากับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดการค่ายภาษาอังกฤษ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 54 ข้อ มีตัวเลือกพฤติกรรม 5 ระดับ ตั้งแต่ มีทักษะในระดับมากที่สุด ไปจนถึง มีทักษะในระดับน้อยที่สุด ซึ่งข้อคำถามมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว 9 ข้อ ยกตัวอย่าง เช่น

1.1 นักศึกษามีความรับผิดชอบ สามารถทำงานได้ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

1.2 นักศึกษาสามารถเข้าใจการสร้างสมดุลและความเสมอภาคอย่างรอบด้านเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ในการทำงาน

2. ด้านเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและผู้นำ 12 ข้อ ยกตัวอย่าง เช่น

2.1 นักศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายของการทำงานได้อย่างชัดเจน

2.2 นักศึกษาสามารถบริหารจัดการเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม 12 ข้อ ยกตัวอย่าง เช่น

3.1 นักศึกษาสามารถสร้างศักยภาพเพื่อให้เกิดการยอมรับในความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ

3.2 นักศึกษาสามารถมองเห็นประโยชน์จากการสร้างสรรค์งานจากความแตกต่างเชิงสังคมและ

วัฒนธรรม

4. ด้านการเพิ่มผลผลิตและการรู้รับผิด 11 ข้อ ยกตัวอย่าง เช่น

4.1 นักศึกษาสามารถวางแผนงานเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่มุ่งหวัง

4.2 นักศึกษาสามารถนำเสนอผลงานได้อย่างมืออาชีพ

5. ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบความเป็นตัวแบบและเป็นผู้นำคนอื่น 10 ข้อ ยกตัวอย่าง เช่น

5.1 นักศึกษาสามารถนำพาองค์กร/คณะทำงานก้าวสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายได้

5.2 นักศึกษาสามารถปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่าข้อคำถามทั้ง 54 ข้อ ครอบคลุมทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดค่ายภาษาอังกฤษ ซึ่งจะสามารถประเมินทักษะชีวิตและอาชีพของนักศึกษาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินตนเองเรื่องทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

หลังจากจัดการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดค่ายภาษาอังกฤษแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้เรียนประเมินตนเองโดยใช้แบบประเมินทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างประเมินตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.654) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ความยืดหยุ่นและการปรับตัว ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.716) ด้านที่ 2 เป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.805) ด้านที่ 3 ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.790) ด้านที่ 4 การเพิ่มผลผลิตและการรู้รับผิด ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.770) และด้านที่ 5 ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ความเป็นตัวแบบและเป็นผู้นำคนอื่น ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.785)

จากผลการวิจัยทั้ง 3 ข้อ จะเห็นได้ว่าโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และเครื่องมือในการประเมินทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ได้จริง ดังรายละเอียดในการอภิปรายผล

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดค่ายภาษาอังกฤษ และการพัฒนาเครื่องมือในการประเมินทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาครูภาษาอังกฤษ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. โปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการบริหารจัดการภาษาอังกฤษ ใช้สำหรับจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 16 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง มีหัวข้อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนจำนวน 7 หัวข้อ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับคำอธิบายรายวิชา ที่กำหนดไว้ มีการกำหนดภาระงานจำนวน 7 ภาระงาน ที่มีความสอดคล้องกับหัวข้อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่วนการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพทั้ง 5 ด้านนั้น มีความเชื่อมโยงกับทุกกิจกรรม การเรียนการสอน ในด้านการวัดและประเมินผลภาระงาน ทั้งรูปแบบกลุ่มและรายบุคคล เน้นการให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และโดยสรุป ในภาพรวม โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากการออกแบบโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพซึ่งเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการศึกษาคำอธิบายรายวิชา การตั้งจุดประสงค์ การคัดเลือกเนื้อหา การออกแบบกิจกรรม และการวัดผลประเมินผล ซึ่งทุกขั้นตอนในโปรแกรม ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาครูได้ฝึกปฏิบัติและพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพไปพร้อมกันด้วยการออกแบบโปรแกรมให้มีประสิทธิภาพนี้ถือเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียน การสอน ดังที่ Tisana Khammanee et al. (2003) ได้กล่าวไว้ว่าโปรแกรมเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะเฉพาะ (specific program) เป็นโปรแกรมพิเศษที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โปรแกรมจึงได้รับความนิยมในการจัดในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้อง Waralee Tanomchat and Napat Srichareonmongkol (2017) ที่ได้กล่าวถึงโปรแกรมไว้ว่า เป็นรายละเอียดของแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายของโปรแกรมที่ได้วางไว้ เช่น เดียวกันกับความคิดเห็นของ Kessaree Suwanrungsri (1999) ที่กล่าวถึงโปรแกรมไว้ว่า โปรแกรมเป็นรายละเอียดของแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนโดยทั่วไปหรือผู้เรียนที่มีคุณสมบัติพิเศษเพื่อให้ผู้เรียนนั้นได้รับการพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายหรือลักษณะของโปรแกรมที่วางไว้ ซึ่งจากคำกล่าวของนักการศึกษาทั้ง 3 ท่านนี้สอดคล้องกับโปรแกรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น คือ มีลักษณะเฉพาะที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน มีการวางแผนและออกแบบตามองค์ประกอบของโปรแกรม ที่ครบถ้วน มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชาและผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายได้

2. เครื่องมือในการประเมินทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 54 ข้อ ครอบคลุมทักษะชีวิตและอาชีพทั้ง 5 ด้าน เป็นข้อคำถามที่ให้ผู้เรียนเลือกตอบตามระดับทักษะของตนเองจำนวน 5 ระดับ โดยแบบประเมินสามารถวัดทักษะของผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากมีขั้นตอนการออกแบบที่มีคุณภาพ มีการกำหนดข้อคำถามโดยใช้ผังข้อสอบเป็นตัวกำกับมีการตั้งจุดมุ่งหมายของแบบประเมินที่ชัดเจนและสามารถวัดได้จริง ข้อคำถามใช้ข้อความที่เข้าใจง่ายและตรงประเด็น และมีการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับ Mathew (1978) ที่กล่าวว่า การวัดและประเมิน ผลที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีเครื่องมือที่มีคุณสมบัติของความเชื่อถือได้ ความเป็นปรนัย ความเที่ยงตรง

และมีบรรทัดฐาน โดยในการประเมินทักษะหรือการปฏิบัตินั้น Suwimol Wongwanich (2003) ได้กล่าวไว้ว่าการประเมินทักษะหรือการปฏิบัติเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าการประยุกต์ใช้องค์ความรู้และทักษะของผู้เรียน ซึ่งในกระบวนการประเมินการปฏิบัติงานต้องมีการปฏิบัติงานหรือแสดงกระบวนการปฏิบัติ การปฏิบัติงานควรมีการกระทำซ้ำหลายครั้ง และการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ Grittiyakarn Topitak. (2020). ยังได้กล่าวถึงการประเมินทักษะหรือการปฏิบัติไว้ว่าเป็นหนึ่ง ในการประเมินผลการเรียนรู้ที่นักวิชาการศึกษาได้กล่าวถึงมากในยุคปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากเป็นวิธีการประเมินที่เข้าถึงความสามารถของผู้เรียนมากกว่าการทดสอบแบบเดิมที่ใช้แบบทดสอบมาตรฐาน ผลจากการประเมินการปฏิบัติจะทำให้ทราบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจและประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างไร ในบริบทของการทำงานที่แตกต่าง การประเมินลักษณะนี้จึงมีความสอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริง ดังนั้น ถ้าครูสามารถออกแบบการประเมินการปฏิบัติโดยบูรณาการการประเมินการปฏิบัติเข้ากับกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ก็จะเป็นการเพิ่มประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียนไปด้วย

3. ผลการประเมินตนเองเรื่องทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประเมินตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.654) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะเฉพาะและมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของตนเองได้ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Duangduen Ornnum (1986) ที่กล่าวถึงโปรแกรมไว้ว่าเป็นรายละเอียดของแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทั้งโดยทั่วไปหรือผู้เรียนที่มีคุณลักษณะพิเศษที่เฉพาะเจาะจง นอกจากนี้ ภาระงานและกิจกรรมในโปรแกรมยังช่วยให้กลุ่มตัวอย่างได้ฝึกทักษะชีวิตและอาชีพได้เป็นอย่างดี เพราะเน้นการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อีกทั้ง การฝึกปฏิบัติยังช่วยกระตุ้นให้ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม จึงทำให้ทุกคนรู้สึกว่ามีคุณค่าและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Office of the Primary Education Commission (2001) ที่พบว่า การทำงานเป็นทีมหรือการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม จะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างสูงสุด เพราะผู้เรียนจะได้ศึกษาจากประสบการณ์จริงและ ได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับบุคคลอื่น นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้เข้ากับ การทำงานในชีวิตจริงได้ในช่วงการจัดค่ายภาษาอังกฤษในสถานศึกษาที่เป็นการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์และสถานที่จริง ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นคุณค่าของวิชาชีพครูมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Pimpun Thechakup and Pornthip Kangkhan (2008) และงานวิจัยของ Preut Siribunpituk et al. (2001) ที่ระบุไว้ตรงกันว่า การเปิดโอกาสให้นักศึกษาครูได้สัมผัสกับการเป็นครูในโรงเรียน จากสถานการณ์ที่เป็นจริงจะช่วยหล่อหลอมความรักและศรัทธาในวิชาชีพให้กับนักศึกษาครูได้ และนอกเหนือไปจากนี้ กลุ่มตัวอย่างเองได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับการดำรงชีวิตในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 และเป็นการเตรียมพร้อมเข้าสู่การทำงานตามวิชาชีพที่ตั้งใจเลือกไว้ ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจในการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

เนื่องจากโปรแกรมมีลักษณะเฉพาะ ดังนั้น ก่อนการนำโปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้นำไปใช้ควรศึกษาแนวทางการใช้โปรแกรมให้เข้าใจเพื่อให้สามารถใช้โปรแกรมได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบระดับของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนก่อนและหลังการใช้โปรแกรม

3. ควรมีการศึกษาผลของการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในการทำงานจริง เช่น ในระหว่างการศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หรือในการทำงานหลังสำเร็จการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- Anan Srisopa. (1982). *Educational Measurement and Evaluation: For Teachers, Lecturers, Students and others*. (การวัดและประเมินผลทางการศึกษา: สำหรับครู อาจารย์ นักศึกษา นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง). Bangkok, A-Printing.
- Anucha Somabut. (2020). *21st Century Learning Skills in Life & Career Skills*. (ทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ). Online. Retrived from <http://wanwanut.myreadyweb.com/article/topic-51592.html> (20 Jan 2019)
- Barrow, H., M., and Mcgee. (1979). *A practical approach to measurement in physical education*. Philadelphia: Lea & Febiger.
- Duangduen Ornnuam. (1986). *The Model of Program Development for Children with Special Needs in the Primary Education*. (รูปแบบโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กสามารถพิเศษในชั้นประถมศึกษา : รายงานการวิจัย). Bangkok, Faculty of education, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.

- Kessaree Suwanrungsri. (1999). *A Development of Multicultural School and Community Partnership Program for the Improvement of Preschool Teaching in Southern Muslim Community*. (การพัฒนาโปรแกรมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาการสอนระดับอนุบาลในชุมชนไทยมุสลิมภาคใต้). Master's thesis, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Grittiyakarn Topitak. (2020). *Performance Assessment: Concept to Practice* (การประเมินการปฏิบัติ: แนวคิดสู่การปฏิบัติ). Naresuan Press. Phitsanulok.
- Mathew, D.K. (1978). *Measurement in physical education*. Philadelphia: Wm.C.Brown.
- Pimpun Thechakup and Pornthip Kangkhan. (2008). *Competency and the way to develop teachers in the changes* (สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูใน สังกัดที่เปลี่ยนแปลง). Office of the Education Council, Ministry of Education. Bangkok.
- Preut Siribunpituk et al. (2001). *Research: Crisis and strategy for develop Faculty of Education for reforming education in educational plan phase 9-10 (2545-2554)*. รายงานการวิจัยเรื่องภาวะวิกฤตและยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ เพื่อปฏิรูปการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 9-10 (พ.ศ. 2545-2554). Office of the Basic Education Commission. Bangkok.
- Suwimol Wongwanich. (2003). *Modern Assessment of Learning*. (การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่). Faculty of education, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Tisana Khammanee et al. (2003). *Instructional Model: Various Choices* (รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย). Chulalongkorn University Press, Bangkok.
- Waralee Tanomchat and Napat Srichareonmongkol. (2017). *Development of Learning Program Using by Experience-based Learning for Early Childhood of Alpha Generation for Teacher Professional Students in Early Childhood Education Program* (การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยในยุคเจนเอเรชั่นอัลฟาสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย). Rambhai Barni Rajabhat University.

ระนาดเอกในฐานะผู้นำวงดนตรีไทย

เอกสิทธิ์ สุนิมิตร ^{1/} บุญสืบ บุญเกิด ²

^{1,2} ผศ. สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

อีเมล : esunitmit@gmail.com

รับต้นฉบับ 25 กุมภาพันธ์ 2565; ปรับแก้ไข 30 มิถุนายน 2565; รับผิดชอบ 5 สิงหาคม 2565

บทคัดย่อ

ผู้บรรเลงระนาดเอกเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบรรเลงของวงดนตรีไทย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำการบรรเลงให้เป็นไปตามมาตรฐานของการบรรเลงดนตรีไทย บทความนี้จึงนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทของระนาดเอกในวงดนตรีไทย คุณสมบัติของผู้บรรเลงระนาดเอกได้แก่ ปฏิภาณไหวพริบ การสื่อสารที่ชัดเจน การเลือกใช้เทคนิคเพื่อสื่อสัญญาณ และความรอบรู้แม่นยำของบทเพลง ตลอดจนการดำเนินงานทำนองของผู้บรรเลงระนาดเอกสำหรับการบรรเลงนำวงดนตรีไทย

คำสำคัญ

ระนาดเอก การบรรเลงในฐานะผู้นำ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

Ranat Ek as a Leading Instrument in the Traditional Thai Music Ensemble

Ekasit Sunimit ¹/ Boonsubd Boonkerd ²

^{1,2} Asst.Prof., Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

E-Mail: esunimit@gmail.com

Received 25 February 2022 ; Accepted 30 June 2022 ; Published 5 August 2022

Abstract

The performer of the Ranat Ek (Thai Xylophone) is considered an important part of the Traditional Thai Music Ensemble, which aims to bring the performance up to standard according to Thai music Ensemble principles.

This article, therefore, presents the essence of the Ranat Ek in the Traditional Thai Music Ensemble that is related to the characteristics of the xylophone performer are: tact and improvisation, clear communication, the technique for using the signal to communicate, and precision understanding of the song as well as performing the melodic progression of Ranat Ek player for leading the Traditional Thai Music Ensemble.

Keywords:

Ranat Ek, Performance as a leader

บทนำ

เกือบทุกประเทศในโลกนี้ ส่วนใหญ่จะมีวงดนตรีประจำของตัวเอง เพื่อสำหรับใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ ตลอดจนเพื่อความบันเทิง ประเทศไทยของเราก็นับเป็นประเทศหนึ่ง ที่มีวงดนตรีประจำชาติของตัวเองมาช้านาน และอยู่คู่กับสังคมเรื่อยมาจนถึงทุกวันนี้ โดยมีวงดนตรีหลากหลายชนิด ทั้งวงดนตรีพื้นบ้านที่ใช้แสดงหรือบรรเลงในงานเทศกาลต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่น เช่นวงสละล้อซอซึงของภาคเหนือ วงโปงลางของภาคอีสาน วงกลองยาวของภาคกลาง และวงโนราห์ของภาคใต้

นอกจากวงดนตรีพื้นบ้านตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ประเทศไทยของเรายังมีวงดนตรีที่จัดแบ่งการประสมวงเป็นแบบแผนอีก 3 ชนิด คือ วงปี่พาทย์ วงมโหรี และวงเครื่องสาย อย่างไรก็ตาม วงปี่พาทย์ถือเป็นวงที่สำคัญมากวงหนึ่งของดนตรีไทย เนื่องจากเป็นวงดนตรีที่นำไปใช้บรรเลงได้หลากหลายโอกาส ได้แก่ บรรเลงประกอบพิธีกรรม ประกอบการแสดงมหรสพ และเพื่อความบันเทิง ทำให้ในวิถีชีวิตของไทยจะพบเห็นวงประเภทนี้มากที่สุด (พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์, 2554, น. 102) เครื่องดนตรีที่ประกอบอยู่ในวงปี่พาทย์นั้น ส่วนใหญ่มีเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีเป็นหลัก เช่น ระนาดเอก ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ระนาดทุ้ม และเครื่องประกอบจังหวะ ส่วนเครื่องเป่าจะใช้ปี่ หรือขลุ่ยเข้ามาประกอบอยู่ในวง การจะใช้ปี่หรือขลุ่ยนั้น ขึ้นอยู่กับโอกาสวัตถุประสงค์ของการบรรเลง หากเป็นวงปี่พาทย์ไม้นวมก็จะเอาปี่ออก เอาขลุ่ยเพียงออเข้าแทน และเพิ่มเครื่องสีคือ ซออู้มาประกอบการบรรเลงด้วย ปี่พาทย์ไม้นวมกับปี่พาทย์ไม้แข็ง ต่างกันด้วยไม้ตี โดยไม้นวมเป็นไม้ตีหุ้มนวมทำให้เกิดเสียงที่นุ่มนวล ส่วนไม้แข็งเป็นไม้ตีถักเชือกลงยางรักจึงทำให้แข็ง ทำให้เกิดเสียงดังมาก (เรณู โกศินานนท์, 2535, น. 71) จากองค์ประกอบเบื้องต้นจึงทำให้เห็นถึงความสำคัญของวงปี่พาทย์ โดยเฉพาะวงปี่พาทย์ไม้แข็ง

ภาพที่ 1 วงปี่พาทย์

ที่มา: เอกสิทธิ์ สุณีมิตร, 2563

วงปี่พาทย์ไม้แข็ง จัดเป็นวงดนตรีที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายสูงสุดในกลุ่มวงดนตรีชนิดเดียวกัน นอกจากนั้นตามทฤษฎีของนักดนตรีเอง ต่างยอมรับโดยทั่วกันว่าปี่พาทย์ที่มีความเป็นมาตรฐานที่สูงที่สุดอีกด้วย เครื่องดนตรีที่สังกัดในวงดนตรีประเภทนี้ทุกเครื่องจะมีเสียงดัง เนื่องจากบรรเลงด้วยไม้ตีชนิดแข็ง จึงเรียกชื่อวงดนตรีชนิดนี้ว่า ปี่พาทย์ไม้แข็ง ตามลักษณะของไม้ที่ใช้บรรเลง อรรถรสที่ได้จากการฟังดนตรีชนิดนี้จึงมีทั้งความหนักแน่น สง่าผ่าเผย คล่องแคล่ว และสนุกครื้นเครง (เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี, 2542, น. 71) วงปี่พาทย์ไม้แข็ง นอกจากจะเป็นวงดนตรีไทยที่ทำหน้าที่รับใช้สังคมในด้านต่าง ๆ แล้ว ด้วยลักษณะวิธีการบรรเลงของวงปี่พาทย์ชนิดนี้ ที่มีทั้งความหนักแน่น ความคล่องแคล่วและสนุกครื้นเครง ในบางครั้งจึงได้มีการนำวงปี่พาทย์ชนิดนี้มาบรรเลงประชันกัน การประชันเป็นกิจกรรมที่แสดงความสามารถของนักดนตรีที่จะต้องมีการฝึกฝนทางด้านดนตรีอย่างมากเพราะจะต้องจดจำเพลงจำนวนมาก และฝึกเพลงเดี่ยวต่าง ๆ เพื่อประชันกับคู่ต่อสู้ การประชันวงเป็นกิจกรรมทางดนตรีไทยที่วงการนักดนตรีไทยนิยมจัดกัน เพื่อแสดงความสามารถที่มีอยู่ของนักปี่พาทย์ทั้งหลาย (ณรงค์ เขียนทองกุล, 2541 น. 105) ซึ่งจะจัดขึ้นตามสถานที่และในงานต่าง ๆ แล้วแต่ความสะดวกและโอกาส ตั้งแต่อดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 2 การประชันวงปี่พาทย์

ที่มา: เอกสิทธิ์ สุนิมิต, 2559

นับเป็นการสร้างสรรค์และพัฒนาวงปี่พาทย์ทางการบรรเลงในสมัยนั้น โดยเฉพาะในสมัยรัชกาลที่ ๕ นี้ นับเป็นระยะที่ดนตรีไทยได้พัฒนารูปแบบเพิ่มขึ้นอีกหลายอย่าง แต่ที่สำคัญกว่านั้นก็คือการประชันฝีมือดนตรี ซึ่งมีอยู่บ่อยครั้งจนจะเรียกได้ว่าเป็นประจำในงานต่าง ๆ (สงบศึก ธรรมวิหาร, 2540, น. 27)

ทั้งการบรรเลงประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ หรือการบรรเลงประชันนั้น สิ่งสำคัญที่สุดของวงปี่พาทย์หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่ต้องคำนึงถึงก็คือ การบรรเลงที่มีความเรียบร้อย และพร้อมเพรียง ซึ่งถ้าจะทำให้เกิดความพร้อมเพรียงและการบรรเลงที่เรียบร้อยได้โดยสมบูรณ์แบบ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบรรเลงของวง

บทบาทของระนาดเอกในวงดนตรีไทย

บทบาทในฐานะผู้นำวงดนตรีไทยของเครื่องดนตรีระนาดเอก มีลักษณะคล้ายกับบทบาทของผู้นำในด้านการงานทั่วไป การทำงานทุกอย่างล้วนต้องการมุ่งไปสู่ความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง โดยอาศัยการปฏิบัติที่เป็นระเบียบและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยเฉพาะงานที่ต้องทำด้วยคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป จำเป็นที่จะต้องให้มีผู้นำที่จะช่วยขับเคลื่อนการปฏิบัติที่ดีและมีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬาเป็นทีม การแสดงที่ต้องใช้ผู้แสดงจำนวนมาก ตลอดจนการบรรเลงของวงดนตรีก็เช่นกัน ต้องบรรเลงไปพร้อม ๆ กันและมีระเบียบ โดยมีระนาดเอกเป็นผู้นำ หน้าที่ของระนาดเอกที่สำคัญก็คือเป็นผู้นำวง จะออกเพลงอะไรต่อไป จะหยุดหรือจะทอด เหล่านี้ ระนาดเอกเป็นผู้นำทั้งสิ้น (มนตรี ตราโมท.2538 น. 31) ฉะนั้นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการบรรเลงอย่างพร้อมเพรียงของผู้บรรเลงตามและเป็นระเบียบได้ จำเป็นต้องมีผู้บรรเลงระนาดเอกทำหน้าที่ผู้นำคอยควบคุม สั่งการ และบรรเลงนำ จึงจะทำให้การบรรเลงบรรลุตามวัตถุประสงค์

ภาพที่ 3 ผู้บรรเลงระนาดเอก

ที่มา: เอกสิทธิ์ สุนิมิตร, 2564

ในทางดนตรีไทยนั้น เครื่องดนตรีที่โดดเด่นของวงปี่พาทย์มากที่สุด คือ ระนาดเอก ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีที่สันนิษฐานว่าพัฒนาขึ้นมาจากจากกรับไม้ที่แต่เดิมมีสองอันตีกระทบกันเป็นจังหวะ ต่อมานำกรับหลาย ๆ อันที่ขนาดแตกต่างกันและระดับเสียงที่ต่างกันวางเรียงต่อกันโดยการใช้เชือกร้อยเข้าด้วยกันเป็นผืนแขวนไว้บนรางระนาดที่พัฒนาให้เป็นกล่องเสียง (Sound Box) และให้เสียงมีความไพเราะนุ่มนวลและตรงกับระดับเสียงที่ต้องการจึงมีการใช้ตะกั่วผสมกับขี้ผึ้งมาถ่วงเสียง (Tuner) จนได้เป็นลูกระนาดที่มีขนาด ความไพเราะของเสียง ตลอดจนระดับเสียงตามที่ต้องการและเกิดเป็นระบบเสียงของดนตรีไทย (Tuning System) บนผืนระนาดเอก มีด้วยกัน 2 ขนาด คือขนาดปกติ เรียกว่าระนาดเอกปี่พาทย์ ใช้ในวงปี่พาทย์ และระนาดเอกมโหรีที่

มีขนาดเล็กกว่า ใช้ในวงมโหรี

สำหรับผู้บรรเลงระนาดเอกในฐานะผู้นำวงดนตรีประเภทวงปี่พาทย์ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอันดับแรกของการบรรเลงนำวง และต้องมีความชัดเจนมากที่สุด คือเรื่องของการขึ้นเพลง “การขึ้น” และการจบเพลงหรือ “การลง” ทั้งนี้เป็นเพราะในการจะเริ่มบรรเลงเพลงต่าง ๆ ของวงดนตรีไทยประเภทนี้นั้น ส่วนใหญ่จะให้ผู้บรรเลงระนาดเอกเป็นผู้ขึ้นเพลงก่อนเป็นอันดับแรก จากนั้นจึงจะให้เครื่องดนตรีอื่น ๆ เริ่มบรรเลงตามในภายหลัง เพื่อให้สมาชิกในวงที่บรรเลงเครื่องดนตรีอื่น เริ่มบรรเลงในจังหวะหรือวรรคตอนทางดนตรีที่เหมาะสม ในทฤษฎีของครูวิเชียร เกิดผล ท่านได้กล่าวไว้ว่า เครื่องดนตรีทุกชิ้นที่เป็นผู้บรรเลงประกอบอยู่ในวงปี่พาทย์ไม่แข็ง รวมไปถึงผู้บรรเลงประกอบจังหวะหน้าทับ ไม่ว่าจะเป็นตะโพนหรือกลองแขก จะต้องให้ความสำคัญกับระนาดเอก จะมาจะไปอย่างไร ต้องคอยดูคนระนาดเอกเป็นหลัก วิเชียร เกิดผล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 สิงหาคม 2564) ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ผู้บรรเลงระนาดเอกจึงต้องมีความรอบรู้เรื่องบทเพลงและหลักของการบรรเลงเป็นอย่างมาก จึงจะทำให้สามารถบรรเลงนำและเป็นจุดสังเกตให้กับเครื่องดนตรีอื่นๆได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่าง “การขึ้นเพลง” และ “การลงเพลง” ต่อไปนี้

การขึ้นเพลง

ทำนองการขึ้นเพลง (ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระนาดเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตฆ้องวงใหญ่)

---ม	ซซซซ	---ล	ซซซซ	ลทุรม	-ซ-ล	-มริท	-ล-ซ
----	-----	----	----	----	----	----	-----
ทลทซ	ลทดำริ	ดันทริ	มริตซ	ทลทซ	ลทลท	ดริตท	ลทดำริ
-มิมิ	-ซุ -ริ	ริริ -ดิ	ดิดิ -ซ	ซซ -ล	ลล - ท	ทท -ดิ	ดิดิ -ริ

การลงเพลง

ทำนองการลงเพลง (ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระนาดเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตฆ้องวงใหญ่)

ลทุรม	รซรม	ซลทซ	ลท-ล	-ริ-ม	-ริ-ท	---ล	---ซ
-ม -ร	รร -ม	มม -ซ	ซซ -ล	-ริ-ม	-ริ-ท	---ล	---ซ

นอกจากบทบาทในการนำ การขึ้นเพลง และการลงเพลงแล้วนั้น ผู้บรรเลงระนาดเอกต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการบรรเลงส่วนต่าง ๆ ของบทเพลงอีกด้วย เช่น การนำการบรรเลงก่อนถึงลูกล่อลูกขัด และการนำการบรรเลงก่อนออกลูกหมด เป็นต้น

คุณสมบัติของผู้บรรเลงระนาดเอก

ผู้ที่ถูกกำหนดให้เป็นผู้ดำเนินการบรรเลงของวงปี่พาทย์ คือ ผู้บรรเลงระนาดเอก นับว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับผู้บรรเลงระนาดเอกเป็นอย่างมาก ที่จะต้องทำหน้าที่ผู้นำของวง ซึ่งการที่จะเป็นผู้นำการบรรเลงที่ดีได้นั้นก็ไม่ได้แตกต่างจากผู้นำในงานลักษณะอื่น ๆ ทั่วไป ที่ผู้นำ (Leader) เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จของงานหรือองค์กร เพราะความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนและนำทางสมาชิกในองค์กรหรือในวงดนตรีให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ภาวะของผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ ความชำนาญในงานที่ทำเป็นอย่างดี คุณสมบัติทั้งหลายนี้จะต้องมีอยู่ในตัวผู้บรรเลงระนาดเอก ซึ่งประกอบไปด้วยข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ปฏิภาณไหวพริบ

นอกจากร่างกายที่สมบูรณ์และกำลังในการบรรเลงแล้วนั้น ในฐานะของผู้ดำเนินการบรรเลงของวง ผู้บรรเลงระนาดเอกจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบ มีความคิดที่ยืดหยุ่น สามารถปรับหรือแก้ไขสถานการณ์การบรรเลงของวงได้เป็นอย่างดี เมื่อมีปัญหาหรือเกิดข้อผิดพลาดขึ้นในขณะที่ทำการบรรเลงอยู่ ยกตัวอย่าง เช่น การบรรเลงประกอบพิธีกรรม บรรเลงเพลงเร็วรับพระ-ส่งพระ ในระหว่างที่กำลังบรรเลงรับพระอยู่นั้น ผู้บรรเลงระนาดเอกต้องใช้วิธีสังเกตดู เมื่อเห็นพระสงฆ์มาถึงบริเวณปริมณียที่จัดไว้เรียบร้อยแล้ว วงปี่พาทย์ที่กำลังบรรเลงรับพระอยู่ในขณะนั้นจะต้องหยุดบรรเลง ถึงแม้บทเพลงนั้นจะยังไม่จบก็ตาม ผู้บรรเลงระนาดเอกจะต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบคิดหาวิธีตัดเพลงลงและหยุดให้ได้ เพื่อให้พิธีของงานเริ่มดำเนินต่อไป

จากทฤษฎีของทวิศักดิ์ อัครวงษ์ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า ปฏิภาณไหวพริบถือเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับผู้บรรเลงระนาดเอก โดยเฉพาะในการบรรเลงประกอบการแสดงโขน ผู้บรรเลงระนาดเอกจะต้องมีความรู้ทางด้านท่าทางของตัวละครที่แสดงเป็นอย่างดี เพื่อจะได้ดำเนินการบรรเลงให้เหมาะสมกับตัวละครนั้น ๆ จึงจะทำให้การแสดงมีความสมบูรณ์มากที่สุด มิใช่บรรเลงตามที่ตนอยากบรรเลง ตลอดจนการบรรเลงปกติก็เช่นเดียวกัน หากเมื่อต้องการนำวงให้หยุดบรรเลงโดยกะทันหัน ผู้บรรเลงระนาดเอกก็ต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบหาทางนำการบรรเลงของวงลงจบให้ได้เช่นเดียวกัน ทวิศักดิ์ อัครวงษ์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 ตุลาคม 2564) ตัวอย่างทำนองที่ปรับลงลูกหมด

(ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระนาดเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตฆ้องวงใหญ่)

จากทำนองที่ปรากฏในบรรทัดแรกแสดงให้เห็นว่า ผู้บรรเลงระนาดเอกมีการปรับใช้กลอนระนาดเอก

ซลซท	ลทรีมี	ทลซร	ซมรท	ลทรม	รซลท	รีมีรีท	ลซ - -
-ม่มมี	-ม่มมี	-รี้รี้	-ททท	-ร -ซ	-ล -ท	-รี้ -ท	-ล -ซ

ซซซซซ	-ล - -	ดัดดัด	-ล - -	ซซซซซ	-ล - -	ดัดดัด	-รี้ - -
--ซซ	--ลล	--ดัด	--ลล	--ซซ	--ลล	--ดัด	--รี้

เพื่อบ่งบอกถึงการตัดเพลงให้หมดลงระหว่างจุดใดจุดหนึ่งของเพลงเร็วที่กำลังบรรเลงอยู่ในขณะนั้น เพื่อต้องการให้ผู้บรรเลงเครื่องดนตรีอื่น ๆ ได้รับรู้ว่าการหยุดการบรรเลงเมื่อจบวรรคเพลงในบรรทัดที่หนึ่ง จากนั้นจึงนำการบรรเลงลูกหมุดต่อทันทีทันใดในบรรทัดที่สอง

2. การสื่อสารที่ชัดเจน

การสื่อสารถือเป็นสิ่งสำคัญของการทำงาน โดยเฉพาะงานที่ต้องมีผู้ร่วมงานเป็นจำนวนมาก การสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาและชัดเจนนั้นสามารถกระตุ้นให้ผู้ฟังรู้สึกคล้อยตาม มีความเข้าใจ และให้ความร่วมมือในสิ่งที่คุณกำลังขอได้ง่ายขึ้น (<https://sumrej.com/5-communication-skills-that-will-make-you-a-better-leader-5-2017/>) หากมีการสื่อสารที่ไม่ชัดเจนอาจทำให้เกิดความเสียหายต่องานนั้น ๆ ได้ ในการบรรเลงดนตรีก็เช่นกัน หากผู้บรรเลงระนาดเอกสื่อสารไม่ชัดเจนอาจจะทำให้ผู้ที่บรรเลงเครื่องดนตรีอื่น ๆ ที่ประกอบอยู่ในวงนั้นมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนหรือไม่ตรงกัน

ในเรื่องดังกล่าวนี้ครูทัศนัย พิณพาทย์ได้ให้ทรรศนะไว้ว่า ขณะที่บรรเลงอยู่นั้น ผู้บรรเลงระนาดเอกต้องมีหน้าที่สื่อสารไปยังผู้บรรเลงตามด้วย ท่านยังใช้คำพูดว่า “คนข้างหลังฟังเรา” ซึ่งในที่นี้คำที่กล่าวว่าคุณข้างหลังนั้นหมายถึงผู้บรรเลงเครื่องมืออื่น ๆ ที่ประกอบอยู่ในวง จะต้องคอยฟังการสื่อสารจากผู้บรรเลงระนาดเอก ซึ่งไม่สามารถบอกด้วยสายตา หรือคำพูด แต่บอกด้วยเสียงเพลงจากการบรรเลงระนาดเอกและที่สำคัญต้องสื่อให้ชัดเจน เช่น หากต้องการจบเพลงด้วยลูกหมุด ก็จะต้องนำการบรรเลงแนวไปให้สุด จึงจะทำให้ผู้บรรเลงเครื่องมืออื่น ๆ ทราบอย่างชัดเจน (ทัศนัย พิณพาทย์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 ตุลาคม 2564) ซึ่งในทางตรงกันข้าม ถ้าต้องการจบเพลงด้วยการถอนลง ผู้บรรเลงระนาดเอกจะต้องนำการบรรเลงให้จังหวะช้าลงก่อนจะถึงทำนองจบเพลง มิใช่บรรเลงเร่งแนวจังหวะให้ไวเกินไป ซึ่งอาจจะทำให้ผู้บรรเลงเครื่องดนตรีอื่น ๆ ในวงมีความเข้าใจผิด คลาดเคลื่อน และอาจคิดว่าผู้บรรเลงระนาดเอกจะนำการบรรเลงของวงให้บรรเลงจบด้วยทำนองลูกหมุดแทนการจบด้วยทำนองซ้ำ การนำการบรรเลงลักษณะนี้ถือว่าการสื่อสารที่ไม่ชัดเจนของผู้นำ จะทำให้เกิดความเสียหายต่อการบรรเลงของวงเป็นอย่างยิ่ง

3. การเลือกใช้เทคนิคเพื่อสื่อสารสัญญาณ

ระนาดเอกเป็นเครื่องดนตรีที่มีเทคนิคการบรรเลงหลากหลาย เนื่องจากลักษณะทางกายภาพที่เอื้ออำนวยต่อผู้บรรเลง ทั้งยังมีลูกกระนาดจำนวนมากจึงทำให้มีจำนวนเสียงมากกว่าเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม การที่มีเทคนิคการบรรเลงหลากหลายนั้นก็มิใช่ว่าจะนำมาใช้สำหรับการสื่อสารสัญญาณได้ทั้งหมด ทั้งนี้ต้องเลือกเฉพาะบางเทคนิคและนำมาใช้อย่างเหมาะสม เทคนิคที่ผู้บรรเลงระนาดเอกจะใช้สำหรับเป็นสัญญาณสื่อสารให้ผู้บรรเลงเครื่องมืออื่น ๆ ได้รับรู้ ประกอบด้วย

3.1 การตีให้เสียงระนาดดังขึ้นกว่าปกติ

ตามปกติของการบรรเลงวงปี่พาทย์ ผู้บรรเลงทุกเครื่องมือจะต้องควบคุมเสียงการบรรเลงของตนให้มีความดังพอประมาณหรือมีความสมดุลย์กันทั้งวง ผู้บรรเลงระนาดเอกก็ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกัน แต่พอถึงช่วงที่จะต้องเปลี่ยนการบรรเลง เช่น เปลี่ยนจากการบรรเลงอัตราจังหวะสามชั้นไปเป็นอัตราจังหวะสองชั้น หรือเปลี่ยนจากอัตราจังหวะสองชั้นเป็นอัตราจังหวะชั้นเดียว ผู้บรรเลงระนาดเอกจะต้องทำหน้าที่ผู้นำโดยใช้วิธีการตีให้เสียงระนาดดังขึ้นกว่าปกติ เปรียบได้กับการตะโกนหรือพูดให้เสียงดังขึ้น เพื่อเป็นจุดสังเกต และเป็นการส่งสัญญาณให้ผู้บรรเลงเครื่องมือต่าง ๆ ได้รับรู้ว่าจะมีการเปลี่ยนอัตราจังหวะของการบรรเลงในช่วงต่อไป ในทางดนตรีเรียกว่าวิธีการทำเทคนิคนี้ว่า “การตีกระพือ” นั้นหมายถึงการใช้ไม้ตี ตีลงไปบนผืนระนาดอย่างแรงหรือเพิ่มกำลังน้ำหนักการตีให้มากกว่าปกติ เพื่อต้องการให้เสียงระนาดมีความดังมากขึ้น

การที่จะปฏิบัติเทคนิคการตีกระพือนั้น ผู้บรรเลงระนาดเอกจะต้องมีความพร้อมในด้านพลังกำลังด้วย เพราะเนื่องจากการปฏิบัติเทคนิคการตีกระพือ หรือการตีตะหวาดต้องเพิ่มกำลังการตีโดยใช้กำลังมากขึ้นกว่าการใช้กำลังในการตีแบบปกติ จึงจะได้เสียงระนาดที่ดังขึ้น ทั้งนี้ผู้บรรเลงระนาดเอกจะต้องเก็บสะสมกำลังของการตีเพื่อใช้ในการปฏิบัติเทคนิคนี้ด้วย ทรงศักดิ์ เสนีย์พงศ์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม 2564)

3.2 การเร่งจังหวะให้เร็วขึ้น หรือช้าลงกว่าจังหวะปกติที่บรรเลงอยู่

เพลงไทยบางประเภทมีการบรรเลงที่ซับซ้อน โดยเฉพาะเพลงประเภทเพลงเถาซึ่งมีอัตราจังหวะประกอบอยู่ในเพลงเดียวกันทั้ง 3 จังหวะคือ สามชั้นเป็นอัตราจังหวะช้า สองชั้นเป็นจังหวะปานกลาง และชั้นเดียวเป็นจังหวะเร็ว ซึ่งในทางดนตรีนั้น จังหวะนับว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการบรรเลงเป็นอย่างยิ่ง เพราะการบรรเลงเพลงทุกเพลงต้องมีจังหวะกำกับเพื่อให้เครื่องดนตรีทุกเครื่องมือบรรเลงไปพร้อมกัน ทั้งนี้ในช่วงของการบรรเลงโดยปกติทั่วไปนั้น จังหวะจะต้องดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ การที่จะดำเนินจังหวะช้าเพียงไร เร็วเพียงไร จึงเหมาะสมกับทำนองเพลงนี้แหละ เป็นสิ่งที่รู้ได้ยาก และเมื่อได้ดำเนินกำลังจังหวะไปถูกต้องแล้ว ยังจะต้องรักษาจังหวะนั้นไว้ให้คงที่โดยสม่ำเสมอ ไม่ถอยหลังช้าลง หรือรุกให้เร็วขึ้น (มนตรี ตราโมท , 2538 น. 111) ยกเว้นกรณีที่จะมีการเปลี่ยนแปลงการบรรเลงโดยกะทันหัน หรือเมื่อต้องการหยุดการบรรเลงโดยทันทีทันใด ผู้บรรเลงระนาดเอก จะต้องนำการบรรเลงโดยเร่งจังหวะให้เร็วขึ้นหรือช้าลงกว่าจังหวะปกติที่บรรเลงอยู่ในขณะนั้น เพื่อให้สอดคล้องและมีความกลมกลืนกับทำนองที่จะลงจบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทำนองที่จะลงจบว่าจะใช้การลงด้วยวิธีการถอนช้าลง หรือจบลงด้วยทำนองลูกหมด

ในเรื่องดังกล่าวนี้ ครูบุญสร้าง เรืองนนท์ ท่านได้ให้ความเห็นว่า การบรรเลงที่จะลงจบด้วยทำนองลูกหมด ผู้บรรเลงระนาดเอกจะต้องบรรเลงเร่งจังหวะของเพลงที่กำลังบรรเลงอยู่ให้เร็วขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับทำนองลูกหมดที่ต้องการจะลงจบ และในทางตรงกันข้าม ถ้าต้องการที่จะลงจบด้วยการถอนลง ผู้บรรเลงระนาดเอกจะต้องบรรเลงนำในวรรคเพลงก่อนถึงวรรคสุดท้ายด้วยจังหวะช้าลงกว่าปกติ เพื่อให้สอดคล้องกับทำนองจบเช่นเดียวกัน บุญสร้าง เรืองนนท์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 ตุลาคม 2564)

4. ความรอบรู้และความแม่นยำของบทเพลง

การบรรเลงระนาดเอกนั้น ผู้บรรเลงระนาดเอกต้องจดจำทำนองเนื้อเพลงหรือทางฆ้องวงใหญ่ให้ขึ้นใจเพื่อการประยุกต์สู่วิธีบรรเลง และการกำหนดหน้าที่ของเครื่องดนตรีในวง เช่น ทางฆ้องวงใหญ่อย่างหนึ่ง ระนาดเอกจะแปรทำนองอย่างไร ซึ่งขึ้นกับปฏิภาณดนตรีในการเรียบเรียงกลอนระนาดเอกของผู้บรรเลงเป็นสำคัญ เพราะการบรรเลงดนตรีไทยไม่ได้ดูโน้ต ดังที่ปรากฏในสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ (โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2564, เล่มที่ 1 เรื่องที่ 9) ความว่า

... การบรรเลงดนตรีไทยนั้น ผู้บรรเลงต้องจำทำนองเนื้อเพลงได้อย่างแม่นยำอย่างหนึ่ง รู้วิธีบรรเลง และหน้าที่ของเครื่องดนตรี ที่ตนบรรเลง เช่น ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ว่ามีอย่างไร และมีสติปัญญาแต่งทำนองให้เกิดความไพเราะอีกอย่างหนึ่ง เพราะการบรรเลงดนตรีไทยไม่ได้ดูโน้ต จึงต้องใช้ความจำ ในขณะที่บรรเลง ผู้บรรเลงจะต้องแต่งทำนองด้วยปัญญาของตน ให้ดำเนินไปตามวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีที่ตนบรรเลง เช่น ระนาดเอกก็ต้องเก็บถี่ ๆ ตีเป็น คู่ 8 พร้อม ๆ กันทั้งสองมือ และต้องไม่ให้ผิดไปจากเนื้อเพลงของเพลงนั้นด้วย...

ตัวอย่างการดำเนินทำนองระนาดเอกกับเนื้อเพลง

ทำนองที่ 1 (ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระนาดเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตฆ้องวงใหญ่)

รมฟช	ฟชลท	รืมรืท	รืทลช	รมฟช	ลมฟช	ลฟชล	ทชลท
-ร - ช	-ล -ท	-รื -ท	-ล -ช	-ม -ร	รร -ช	ชช -ล	ลล -ท

ทำนองที่ ๒ (ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระนาดเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตฆ้องวงใหญ่)

รมฟช	ฟชลท	รืมรืท	รืทลช	รมฟช	ลมฟช	รมฟช	ลชฟม
-ร - ช	-ล -ท	-รื -ท	-ล -ช	-ม -ร	รร -ช	ชช -ล	ลล -ท

ทำนองข้างต้นแสดงให้เห็นว่า มีการดำเนินทำนองของระนาดเอกแตกต่างกันระหว่างทำนองที่ 1 ซึ่งจบลูกตก หรือโน้ตพยางค์สุดท้ายของห้องโน้ตห้องที่ 8 ด้วยเสียงที และทำนองที่ 2 จบลูกตก หรือโน้ตพยางค์สุดท้ายของห้องโน้ตห้องที่ 8 ด้วยเสียงมี ซึ่งในที่นี้ เนื้อเพลงที่บรรเลงด้วยฆ้องวงใหญ่ จบทำนองห้องที่ 8 ด้วยโน้ตเสียงที โดยปกติการแปรทำนองของผู้บรรเลงระนาดเอกจะต้องจบทำนองด้วยโน้ตเสียงทีเช่นเดียวกัน มิใช่จบทำนองด้วยเสียงมีดังทำนองที่ 2 ซึ่งลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บรรเลงระนาดเอกไม่แม่นยำเนื้อเพลง จึงทำให้บรรเลงผิดไปจากเนื้อเพลงนั่นเอง

การดำเนินงานของผู้บรรเลงระนาดเอกในฐานะผู้นำวง

การบรรเลงของเครื่องดนตรีแต่ละประเภทย่อมมีความแตกต่างกัน ตามข้อจำกัดของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด ลักษณะทางกายภาพ จำนวนเสียงของเครื่องดนตรี ตลอดจนหน้าที่ของผู้บรรเลง ข้อกำหนดเหล่านี้จะเป็นปัจจัยทำให้เกิดทำนองที่ไม่เหมือนกัน เช่น ปี่ในก็จะมีทำนองที่โหยหวน ระนาดเอกจะดำเนินทำนองด้วยวิธีเก็บถี่ ๆ ช้องวงใหญ่ก็จะดำเนินทำนองห่างกว่าช้องวงเล็ก เป็นต้น การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีต่าง ๆ นี้ ถือเป็นรูปแบบของการบรรเลงพื้นฐานทั่วไป แต่สำหรับการบรรเลงของระนาดเอกในฐานะผู้นำวงนั้น การที่จะสื่อสารหรือส่งสัญญาณบ่งบอกให้ผู้บรรเลงเครื่องดนตรีอื่นๆ ในวงได้รับรู้ จะต้องใช้ทำนองที่แตกต่างจากทำนองพื้นฐานทั่วไป ซึ่งจะอธิบายดังต่อไปนี้

1. ทำนองที่ใช้สำหรับการขึ้นเพลง

วิธีการบรรเลงของวงปี่พาทย์ โดยเฉพาะเพลงประเภทที่ใช้บรรเลงล้วน ไม่มีการขับร้อง ส่วนใหญ่นั้นจะให้ผู้บรรเลงระนาดเอกเป็นผู้นำในการขึ้นเพลง แล้วผู้บรรเลงตามจึงบรรเลงพร้อมกันในวรรคต่อไป การขึ้นเพลงนั้นมิใช่จะนำทำนองที่บรรเลงปกติมาใช้บรรเลงขึ้นเพลงได้ ซึ่งตามหลักการแล้ว การดำเนินทำนองของระนาดเอกนั้นจะใช้การตีเก็บถี่ๆ เป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าต้องเป็นผู้บรรเลงขึ้นเพลง หรืออาจเรียกว่าบรรเลงนำ ทั้งนี้คือการบรรเลงนำขึ้นก่อนโดยระนาดเอกเพียงผู้เดียว ผู้บรรเลงระนาดเอกจำเป็นต้องมีการประดิษฐ์ทำนองใหม่ โดยให้มีลักษณะทำนองห่าง ๆ ตามความเหมาะสมของบทเพลง ดังตัวอย่าง

ทำนองที่ 1 ใช้สำหรับการขึ้นเพลงประเภทเพลงโหมโรง

(ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระนาดเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตช้องวงใหญ่)

---ท	ริริริริ	-ลิ้ม	-ริ -ท	-ริ -ล	-ท -ริ	-ลิ้ม	-ริ -ท
----	-----	----	----	----	----	----	-----

---ซ	---ล	---ท	---ริ	-ซลท	-ริ -ม	--ลซ	มซ -ล
---ซ	---ล	---ท	---ริ	-ซลท	-ริ -ม	-ล -ซ	ซซ -ล

ทำนองที่ 2 ใช้สำหรับการขึ้นเพลงประเภทเพลงเถา โดยเฉพาะเพลงที่ขึ้นต้นด้วยลูกเต่า
(ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระนาดเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตฆ้องวงใหญ่)

---ช	ลลลล	---ท	ลลลล	-ทลช	รช-ค	-มรค	-ท-ล
----	----	-----	----	----	----	----	----

ชลทค	ทคค	คคค	คคค	ชลทค	คคค	คคค	คคค
-ช -ค	-ค -ค	-ค -ค	-ค -ค	-ล -ช	ชช -ค	คค -ค	คค -ค

ทำนองที่ 3 ใช้สำหรับการขึ้นเพลงประเภทเพลงเรือ
(ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระนาดเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตฆ้องวงใหญ่)

-ฟมร	-ม-ร	มรท	-ม-ช	-ชลท	-ค -ค	-คคค	-ค -ท
----	----	----	----	----	----	----	----

---ท	ทททท	คค -ค	-ท -ล	คคค	คคค	ฟมม	ฟชลท
---ท	-ท -ท	-ค -ค	-ท -ล	-ค -ท	-ล -ช	ชช -ล	ลล -ท

ทำนองที่ 4 ใช้สำหรับการขึ้นเพลงอัตราจังหวะสองชั้น
(ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระนาดเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตฆ้องวงใหญ่)

---ค	คคคค	-คคค	-ค -ท	-คคค	-ล -ช	--ทล	ชล -ท
----	----	----	----	----	----	----	----

-ค -ค	คคคค	ลชลท	ลทคค	ชลชม	ชมรด	ทลชล	ทคค
-ค -ค	คคคค	ลชลท	ลทคค	-ค -ค	-ค -ค	คค -ค	คค -ค

จากทำนองทั้ง 4 ทำนองที่ปรากฏ จะพบว่า ทำนองส่วนใหญ่โดยเฉพาะทำนองที่อยู่ในบรรทัดโน้ตบรรทัดแรกนั้นจะมีการใช้โน้ตไม่เต็ม 4 พยางค์ต่อ 1 ห้องโน้ต ทั้งนี้เพื่อต้องการประดิษฐ์ทำนองให้มีช่วงห่างกันสำหรับการขึ้นเพลง ซึ่งจะมีความแตกต่างจากทำนองที่ใช้สำหรับบรรเลงโดยปกติทั่วไป หรือที่เรียกว่า “การตีเก็บ” ลักษณะการตีเก็บนั้นจะใช้สำหรับระหว่างการบรรเลงในตัวเพลง จะไม่สามารถนำมาใช้ในการบรรเลงขึ้นเพลงได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ต้องมีการประดิษฐ์ทำนองเพื่อใช้สำหรับการขึ้นเพลง ดังตัวอย่างที่กล่าวมาในข้างต้น ทั้ง 4 ทำนอง ล้วนเป็นทำนองที่ผู้บรรเลงระนาดเอกสามารถนำมาใช้บรรเลงกับการขึ้นเพลงประเภทต่าง ๆ ได้

2. ทำนองที่ใช้สำหรับการจบเพลง

เมื่อการบรรเลงได้ดำเนินมาถึงส่วนสุดท้ายของเพลง หรือกำลังจะจบเพลง ผู้ที่บรรเลงระนาดเอก จะต้องทำหน้าที่ส่งสัญญาณให้ผู้บรรเลงคนอื่นๆ ที่บรรเลงด้วยกันได้รับรู้ว่าจะจบเพลงตรงไหน หรือจะหยุดการบรรเลงเพลงที่บรรเลงอยู่อย่างไร ยกเว้นการจบเพลงประเภทเพลงเถา ซึ่งส่วนใหญ่จะมีวิธีการจบเพลงด้วยการลงลูกหมุดตามมาตรฐานของการบรรเลงโดยทั่วไป ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะการจบเพลงในลักษณะถอนซาลงโดยใช้ทำนอง /-รํ-มํ/-รํ-ท/-ล-ซ/ เป็นทำนองจบ ซึ่งทำนองเพลงที่จะถอนซาลงก่อนที่จะถึงวรรคจบด้วยทำนองดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่เป็นทำนองที่มีลูกตกจากโน้ต 3 เสียง คือเสียงลา เสียงที และเสียงมีที่ปรากฏอยู่ในพยางค์สุดท้ายของวรรคเพลงก่อนหน้านี้ โดยโน้ตที่กล่าวถึงทั้ง 3 เสียงนี้จะปรากฏอยู่ในห้องโน้ตห้องที่ ๔ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างแสดงลูกตกโน้ตเสียงลา

---	---	---	-- -ล	---	---	---	---
-----	-----	-----	-------	-----	-----	-----	-----

ตัวอย่างแสดงลูกตกโน้ตเสียงที

---	---	---	-- -ท	---	---	---	---
-----	-----	-----	-------	-----	-----	-----	-----

ตัวอย่างแสดงลูกตกโน้ตเสียงมี

---	---	---	-- -ม	---	---	---	---
-----	-----	-----	-------	-----	-----	-----	-----

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงโน้ตพยางค์สุดท้ายของวรรคเพลง เสียงลา เสียงที และเสียงมี ดังนั้นจึงมีการประดิษฐ์ทำนองเพื่อให้สอดคล้องกับทั้งสามเสียง โดยจำแนกได้ดังนี้

2.1 ทำนองที่ใช้สำหรับการจบเพลงด้วยลูกตกเสียงลา

ทำนองที่ใช้ในการจบเพลงสำหรับระนาดเอกจะมีลักษณะคล้ายกับการบรรเลงเก็บปกติ เพียงแต่จะมีความแตกต่างบ้างในส่วนท้ายของทำนองวรรคก่อนที่จะถึงทำนองจบ โดยใช้วิธีการตัดโน้ตก่อนพยางค์สุดท้ายของวรรคออก 1 พยางค์ตามลักษณะทำนอง ดังนี้

ทำนองที่ 1 (ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระนาดเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตฆ้องวงใหญ่)

ลทรม	รชรม	ชลทช	ลท-ล	-รํ-มํ	-รํ-ท	---ล	---ซ
-ม -ร	รร -ม	มม -ซ	ซซ -ล	-รํ-มํ	-รํ-ท	---ล	---ซ

ทำนองที่ 2 (ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระยะนาเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตข้อย่างใหญ่)

ลทุรม	รชรม	ลชมช	ลท-ล	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ช
-ม -ร	รร -ม	มม -ช	ชช -ล	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ช

ทำนองที่ 3 (ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระยะนาเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตข้อย่างใหญ่)

รชลท	คัมรีค	ทลชล	ชท-ล	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ช
-ม -ร	รร -ม	มม -ช	ชช -ล	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ช

ทำนองที่ 4 (ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระยะนาเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตข้อย่างใหญ่)

มรทร	ลทุรม	ชลทม	รท-ล	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ช
-ม -ร	รร -ม	มม -ช	ชช -ล	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ช

จากทำนองข้างต้นทั้ง 4 ทำนอง เป็นทำนองที่มีทำนองหลักทำนองเดียวกัน จะพบว่า ห้องโน้ตห้องที่ 1 ถึงห้องโน้ตห้องที่ 3 มีตำแหน่งของตัวโน้ตปรากฏอยู่ทั้ง 4 พยางค์ ส่วนห้องโน้ตห้องที่ 4 นั้น ไม่มีโน้ตในตำแหน่งพยางค์ที่ ๓ ซึ่งเป็นพยางค์ที่ถูกตัดออกไป เพื่อส่งผลให้วรรณเพลงดังกล่าวเป็นจุดสังเกต ส่งสัญญาณให้ผู้บรรเลงตามได้รับรู้ถึงการจบบทเพลง และเตรียมหยุดลงโดยพร้อมเพรียงกัน

๒.๒ ทำนองที่ใช้สำหรับการจบเพลงด้วยลูกตกเสียงที่

การประดิษฐ์ทำนองที่ใช้สำหรับการจบเพลงด้วยเสียงที่ จะใช้วิธีการเดียวกันกับการประดิษฐ์ทำนองที่ใช้สำหรับการจบเพลงด้วยเสียงลา ด้วยการตัดโน้ตออก 1 พยางค์เช่นเดียวกัน ลักษณะทำนองที่ประดิษฐ์ขึ้นนี้อาจมีความแตกต่างกันบ้าง ตามลักษณะดังนี้

ทำนองที่ 1 (ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระยะนาเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตข้อย่างใหญ่)

ลทุรม	ชทลช	ทลชล	ทร-ท	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ช
-ม -ร	รร -ช	ชช -ล	ลล -ท	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ช

ทำนองที่ 2 (ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระยะนาเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตข้อย่างใหญ่)

ลทุรม	ชทลช	ลชทล	ชล-ท	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ช
-ม -ร	รร -ช	ชช -ล	ลล -ท	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ช

ทำนองระนาดเอกทั้ง 2 ทำนองที่ปรากฏข้างต้นนี้ ถึงแม้จะเป็นทำนองที่จับด้วยลูกตกเสียงเดียวกัน แต่หากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่ามีความแตกต่างกันอยู่บ้างเล็กน้อย โดยสังเกตได้จากโน้ตที่ปรากฏอยู่ในห้องโน้ตห้องที่ 3 และห้องโน้ตห้องที่ 4 ของทั้งสองทำนอง โดยทำนองที่ 1 คือโน้ต/ทลซล/ทริ-ท/และทำนองที่ 2 คือโน้ต/ลซทล/ซล-ท/ซึ่งใช้โน้ตสลับกัน ถึงแม้ทำนองจะมีการใช้โน้ตที่แตกต่างกันก็สามารถนำมาใช้เป็นทำนองบรรเลงจับลูกตกเสียงที่ได้เช่นเดียวกัน

2.3 ทำนองที่ใช้สำหรับการจบเพลงด้วยลูกตกเสียงมี

การจบวรรคด้วยเสียงมี ก่อนจะถึงทำนองจบอาจพบไม่มากในบทเพลงไทยทั่วไป แต่ก็พอมียู่บ้าง เช่น เพลงลา เป็นต้น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการประดิษฐ์ทำนองขึ้นใหม่สำหรับผู้บรรเลงระนาดเอกในการบรรเลงนำเพื่อเป็นที่สังเกตให้กับผู้บรรเลงเครื่องดนตรีอื่น ๆ ในวงได้รับรู้ และพร้อมที่จะบรรเลงทำนองจบในวรรคต่อไป ทำนองที่ประดิษฐ์ขึ้นสำหรับลูกตกเสียงมี ได้แก่

ทำนองที่ 1 (ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระนาดเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตฆ้องวงใหญ่)

ซมร	ทมซ	ทลซ	มซ-ม	-ริ-มิ	-ริ-ท	---ล	---ซ
-รรร	-ม -ซ	-ท -ล	-ซ -ม	-ริ-มิ	-ริ-ท	---ล	---ซ

ทำนองที่ 2 (ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระนาดเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตฆ้องวงใหญ่)

ซมร	ทมซ	ทลซม	ซม-ม	-ริ-มิ	-ริ-ท	---ล	---ซ
-รรร	-ม -ซ	-ท -ล	-ซ -ม	-ริ-มิ	-ริ-ท	---ล	---ซ

จากทำนอง จะพบว่าการตัดโน้ตพยางค์ที่ 3 ของห้องโน้ตห้องที่ 4 ออกไป 1 พยางค์ เช่นเดียวกับการประดิษฐ์ทำนองที่ใช้กับลูกตกเสียงลา และลูกตกเสียงที่ก่อนหน้านี้ ตลอดจนการใช้โน้ตก็เช่นกัน โดยทั้งสองทำนองมีการใช้โน้ตที่แตกต่างกันบ้าง แต่ทั้งนี้ทำนองทั้งสองดังกล่าวมีการดำเนินทำนองไปหาเสียงลูกตกที่เสียงมีด้วยกัน ฉะนั้นผู้บรรเลงระนาดเอกสามารถเลือกทำนองใดทำนองหนึ่งมาใช้ในการบรรเลงได้ตามต้องการ

4. ทำนองที่ใช้สำหรับบรรคสุดท้ายก่อนที่จะมีลูกล่อ-ลูกขัด

ลูกล่อ-ลูกขัด เป็นวิธีการบรรเลงทำนองอย่างหนึ่ง ที่แบ่งเครื่องดนตรีออกเป็น 2 พวก และผลัดกันบรรเลงคนละที พวกหนึ่งบรรเลงก่อนเรียกว่า พวกหน้า อีกพวกหนึ่งบรรเลงทีหลังเรียกว่า พวกหลัง ทำนองที่ผลัดกันบรรเลงนี้ จะเป็นวรรคสั้น ๆ หรือยาว ๆ ก็ได้ แต่ถ้าเมื่อพวกหน้าบรรเลงไปแล้วเป็นทำนองอย่างไร พวกหลังก็บรรเลงเป็นทำนองอย่างเดียวกันเหมือนการพูดล้อเลียนตามกัน ก็ เรียกว่า “ลูกล่อ” ถ้าหากเมื่อพวกหน้าบรรเลง

ไปเป็นทำนองอย่างหนึ่ง แล้ว พวกหลังแยกทำนองบรรเลงไปเสียอีกอย่างหนึ่ง (ไม่เหมือนพวกหน้า) เหมือนพูดขัดกันก็เรียก “ลูกขัด” ถ้าเพลงใด มีบรรเลงทั้ง 2 อย่างก็เรียกว่า “ลูกล่อลูกขัด” (โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2564, เล่มที่ 1 เรื่องที่ 9) ส่วนใหญ่ของการบรรเลงเพลงลูกล่อ-ลูกขัดจะใช้ระนาดเอกเป็นผู้บรรเลงนำ ฉะนั้นเมื่อบรรเลงทำนองวรรคสุดท้ายก่อนจะถึงลูกล่อ-ลูกขัด ผู้บรรเลงระนาดเอกจะต้องส่งสัญญาณให้ผู้บรรเลงตามได้รับรู้ว่าจะมีการบรรเลงแบบลูกล่อ-ลูกขัดในวรรคต่อไป เพื่อให้ผู้บรรเลงตามได้เตรียมตัวหยุดบรรเลงก่อนที่จะถึงลูกล่อ-ลูกขัด จากนั้นจึงค่อยบรรเลงตามหลังจากที่ระนาดเอกบรรเลงลูกล่อนำจบแล้ว

ซึ่งวิธีการส่งสัญญาณให้กับผู้บรรเลงตามนั้น ผู้บรรเลงระนาดเอกมิได้ส่งสัญญาณด้วยการบอกเป็นคำพูด แต่จะใช้สื่อด้วยทำนองแทน ลักษณะทำนองที่ใช้สำหรับบรรเลงในวรรคสุดท้ายก่อนที่จะถึงลูกล่อ-ลูกขัดมีลักษณะที่สำคัญคือ ต้องเป็นทำนองที่บรรเลงจบก่อนเครื่องดนตรีอื่นๆที่บรรเลงตาม หรืออาจเรียกว่า “ลักจังหวะ” การบรรเลงลักจังหวะมิใช่จะใช้ได้กับทำนองทุกทำนองเสมอไป จำเป็นต้องมีการประดิษฐ์ทำนองที่พิเศษ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม ทำนองที่ใช้สำหรับระนาดเอกบรรเลงนำก่อนถึงลูกล่อ-ลูกขัดจะมีลักษณะดังนี้

ทำนองที่ 1 (ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระนาดเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตฆ้องวงใหญ่)

ลทุรม	รชรม	รทุรม	รมชล	ลทุรม	รมชล	ทลชม	-ช - -
-ทุรม	รชรม	รทุรม	รมชล	-ทุรม	รมชล	ทลชม	ชล - ช

ทำนองที่ 2 (ตัวอักษรหนาแทนโน้ตระนาดเอก ตัวอักษรปกติแทนโน้ตฆ้องวงใหญ่)

ลทุรม	รชรม	รทุรม	รมชล	ลทุรม	รมชล	รทลช	-- - -
-ทุรม	รชรม	รทุรม	รมชล	-ทุรม	รมชล	ทลชม	ชล - ช

จากทำนองดังกล่าว ของการบรรเลงระนาดเอกวรรคก่อนที่จะถึงลูกล่อ-ลูกขัดนั้น จะเห็นได้ว่าทำนองทั้ง 2 ทำนองจะสิ้นสุดวรรคก่อนจังหวะตกในห้องที่ 8 จากนั้นจึงจะเข้าสู่ช่วงทำนองที่เป็นลูกล่อ-ลูกขัด ลักษณะของทำนองทั้งแบบที่ 1 และแบบที่ 2 เป็นทำนองที่ต้องการจบวรรคด้วยเสียงซอล แต่เป็นการจบที่แตกต่างกัน โดยทำนองแบบที่ 1 จบเสียงซอลในพยางค์ที่ 2 ของห้องโน้ตห้องที่ 8 ส่วนทำนองแบบที่ 2 จบเสียงซอลในพยางค์ที่ 4 ของห้องโน้ตห้องที่ 7 ซึ่งทำนองทั้ง 2 แบบนี้สามารถนำไปใช้กับการบรรเลงก่อนถึงลูกล่อ-ลูกขัดได้เช่นเดียวกัน

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

สรุป

ระนาดเอกเป็นเครื่องดนตรีที่มีวิวัฒนาการมาช้านาน มีรูปแบบวิธีการบรรเลงที่สลับซับซ้อน และเป็นเครื่องดนตรีที่มีความโดดเด่นในวงปี่พาทย์ ทั้งยังมีหน้าที่บทบาทในการเป็นผู้นำคอยควบคุมการบรรเลงของวงให้ดำเนินไปอย่างเรียบร้อย การบรรเลงระนาดเอกในฐานะของผู้นำวง หรือการเป็นผู้บรรเลงระนาดเอกที่ตื้นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาเรียนรู้องค์ประกอบต่างๆของการบรรเลง ทั้งบทบาทของผู้บรรเลงระนาดเอก คุณสมบัติของผู้บรรเลงระนาดเอก และการดำเนินทำนองในฐานะผู้นำ ตลอดจนการเลือกใช้ทำนองและเทคนิคแต่ละรูปแบบเพื่อการสื่อสารหรือส่งสัญญาณไปยังผู้บรรเลงเครื่องมืออื่น ๆ ได้รับทราบอย่างชัดเจน จึงจะส่งผลให้การบรรเลงของวงเป็นไปตามจุดประสงค์ และนำติดตามอย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2564).

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 1 เรื่องที่ 9 การบรรเลงดนตรีไทย. สืบค้นจาก

[https://www.saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=1&chap=](https://www.saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=1&chap=9&page=t1-9-infodetail05.html)

[9&page=t1-9-infodetail05.html](https://www.saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=1&chap=9&page=t1-9-infodetail05.html).

เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2545). *สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ณรงค์ เขียนทองกุล. (2541). *บ้านบางลำพูชุมชนดนตรีไทยชาวบ้านที่ยิ่งใหญ่และเก่าแก่ของกรุงเทพฯ*.

กรุงเทพฯ :บริษัทพินเนตพรินต์ติ้งเซ็นเตอร์.

ณรงค์ชัย ปิฎกัรัชต์. (2542). *สังคีตนิยม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา. ทวีศักดิ์ อัครวงษ์. อาจารย์ประจำสำนัก

การสังคีต กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม5. (1 ตุลาคม 2564). สัมภาษณ์

ทรงศักดิ์ เสนีย์พงศ์. ศิลปินอาวุโส. 109/41 หมู่บ้านระเปียงทอง ซอยพหลโยธิน 52 ตำบลคลองถนน

เขตสายไหม จังหวัดกรุงเทพมหานคร. (19 ตุลาคม 2564). สัมภาษณ์

ทัศนัย พิณพาทย์. ศิลปินอาวุโส. 45 ถนนมหาธาตุ 10 ซอย2 ตำบลอุทัย อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี.

(1 ตุลาคม 2564). สัมภาษณ์

บุญสร้าง เรืองนนท์. อาจารย์ประจำสำนักการสังคีต กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม 5.

(1 ตุลาคม 2564). สัมภาษณ์

ประสบความสำเร็จ. (2564). 5 ทักษะในการสื่อสาร ที่ช่วยให้คุณเป็นผู้นำที่ดีขึ้น. สืบค้นจาก

<https://sumrej.com/5-communication-skills-that-will-make-you-a-better-leader-5-2017/>.

พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์. (2554). ปฐมบทดนตรีไทย. (พิมพ์ครั้งที่2). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์.

มนตรี ตราโมท. (2540). คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ: ศิลปะสนองการพิมพ์.

----- (2538). ดุริยางคศาสตร์ของมนตรี ตราโมท. (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช
กุมารีทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทาน ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายมนตรี
ตราโมทม.ว.ท.,ม.ป.ช.,ท.จ.ว. ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส วันอาทิตย์ที่
22 กุมภาพันธ์ 2538). ธนาคารกสิกรไทย (มหาชน). ม.ป.ท.

เรณู โกศินานนท์. (2535). นาฏดุริยางคศาสตร์กับสังคมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

วิกิพีเดีย. (2564). ระนาดเอก. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ระนาดเอก>.

วิเชียร เกิดผล. ศิลปินอาวุโส. 57 หมู่4 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

(25 สิงหาคม 2564). สัมภาษณ์

สงบศึก ธรรมวิหาร. (2540). ดุริยางค์ไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อิทธิพล ใจสมัคร. (2542). ดนตรีไทยอุดมศึกษาครั้งที่ 30. กรุงเทพฯ

คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับ

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เป็นวารสารที่พิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย (Research articles) บทความวิจารณ์หนังสือ (Book review) และบทความวิจัยแบบสั้น (Communication letter) ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีกำหนดออกปีละ 2 ฉบับ คือ เดือนมกราคม – มิถุนายนและเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม ผู้เขียนบทความทุกท่านสามารถส่งเรื่องมาลงตีพิมพ์ได้โดยไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกหรือสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผลงานที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องไม่เคยถูกนำไปพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน พร้อมทั้งได้รับการพิจารณาจากผู้ประเมินอิสระ (Peer review) จากภายนอกมหาวิทยาลัยในสาขาวิชานั้น ๆ และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ บทความอาจถูกดัดแปลง แก้ไขคำ สำนวน และรูปแบบการนำเสนอตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควรผู้เขียนบทความสามารถค้นรายละเอียดต่าง ๆ ของการเตรียมต้นฉบับได้จากเว็บไซต์ <http://journal.bru.ac.th/> หรือ www.tci-thaijo.org/index.php/bru

วิธีการเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับพิมพ์เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้

การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และชื่อบัญญัติตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ควรหลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยโดยไม่จำเป็น กรณีจำเป็นต้องเขียนคำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยในวงเล็บภาษาอังกฤษ โดยคำแรกให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ ส่วนอักษรและคำที่เหลือทั้งหมดให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์เล็ก ยกเว้นชื่อเฉพาะทุกคำให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ บทความส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษควรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาก่อน

2. การพิมพ์

ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft word โดยจัดหน้ากระดาษ ขนาด A4 (8.5 x 11 นิ้ว) ตั้งค่าหน้ากระดาษสำหรับการพิมพ์ห่างจากขอบกระดาษทุกด้าน ด้านละ 1 นิ้ว (2.5 เซนติเมตร) จัดคอลัมน์เดียว ใส่เลขหน้ากำกับทุกหน้า

3. รูปแบบตัวอักษร

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้แบบ THSarabunPSK และ ให้ใช้แบบ ขนาดตัวอักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ขนาดตัวอักษรอย่างเดียวกัน ดังนี้ ชื่อเรื่องขนาด 18 pt. ชื่อผู้เขียนบทความและหัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา หัวข้อรองใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวหนา เนื้อความทุกส่วนใช้ตัวเลขอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อตำแหน่งทางวิชาการของผู้เขียนบทความ และที่อยู่ใช้ตัวอักษรขนาด 12 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความไม่ควรเกิน 13 หน้า รวมตาราง รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. ตาราง รูปภาพ ภาพลายเส้น แผนภูมิ และกราฟ (Tables, Pictures, Figures, Diagrams and Graphs) ให้แทรกไว้ในเนื้อเรื่องอาจจัดทำเป็นขวาดำหรือสีใดก็ได้ โดยผู้เขียนบทความคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็น

เท่านั้น เรียงลำดับให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ชื่อตารางให้อยู่ด้านบนของตาราง ส่วนชื่อรูปภาพแผนภูมิ และกราฟให้อยู่ด้านล่างพร้อมคำอธิบายสั้น ๆ ที่สื่อความหมายได้สาระครบถ้วน

6. การส่งต้นฉบับ

ส่งทาง www.tci-thaijo.org/index.php/bruj ดำเนินการตามระบบ

ประเภทของต้นฉบับ

1. บทความวิจัย (Research articles) เป็นการนำเสนอผลการวิจัยอาจเป็น Concept paper หรือ ผลงานวิจัยที่สำเร็จสมบูรณ์แล้วซึ่งผู้เขียนได้ดำเนินการด้วยตนเอง

1.1 ส่วนประกอบตอนต้น

1.1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ควรสั้น กระชับรัดกุม แสดงเป้าหมายหลักของการวิจัย ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษร ให้เขียนชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยในหน้าแรก หน้าต่อไปเป็นชื่อภาษาอังกฤษโดยภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะตัวแรก ยกเว้น Article และ Preposition ใช้ตัวพิมพ์เล็ก ส่วนชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name) ให้พิมพ์ด้วยตัวเอนไม่ต้องขีดเส้นใต้ กรณีระบุชื่อสามัญของสิ่งมีชีวิตเป็นภาษาไทยให้ใส่ชื่อวิทยาศาสตร์ด้วย

1.1.2 ชื่อผู้เขียนบทความ (Authors and Co-authors) ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุลเต็มทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อตัวและนามสกุล ถ้ามีผู้วิจัยหลายคนให้ใช้หมายเลขกำกับตามลำดับ พร้อมระบุที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ (กรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุระดับการศึกษา สาขาวิชาและสถาบันการศึกษา) สำหรับการส่งบทความวิชาการเพื่อพิจารณาไม่ควรใส่ชื่อผู้แต่ง หน่วยงาน และ E-Mail แต่ให้กรอกในแบบฟอร์มส่งบทความแทน เมื่อบทความได้รับการตอบรับแล้ว จึงใส่ชื่อผู้แต่ง หน่วยงาน และ E-mail address

1.1.3 บทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) ความยาวไม่เกินอย่างละ 300 คำ เป็นการย่อเนื้อความงานวิจัยทั้งเรื่องให้สั้นได้เนื้อหาสาระครบถ้วนตามเรื่องเต็มควรเขียนแบบสั้น และตรงประเด็น ระบุเฉพาะสาระสำคัญเท่านั้น (เขียนแบบ Indicative abstract) ไม่ควรเขียนตามรูปแบบที่เขียนในรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์หรือวิทยานิพนธ์ (เขียนแบบ Informative abstract) โดยให้ลำดับบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อนตามด้วยบทคัดย่อภาษาอังกฤษ (แยกบทคัดย่อเฉพาะภาษาไทย 1 หน้าถัดไปเป็นบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 1 หน้า)

1.1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้ใช้คำปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องซึ่งเป็นตัวแทนบอกริธีการวิจัย ประเด็นที่วิจัย ผลการวิจัย สาขาวิชาที่ทำวิจัย การใช้ประโยชน์หรือสถานที่ที่ทำวิจัย คำสำคัญนี้ให้เขียนทั้งคำสำคัญภาษาไทยและภาษาอังกฤษแต่ละชุดไม่เกิน 5 คำ โดยให้ระบุไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา

1.2 เนื้อหาในบทความวิจัย สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ ภาษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ ครุศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ บัญชี และอื่นๆ ให้มีองค์ประกอบดังนี้

1.2.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา (Statement of the problems) อธิบายถึงภูมิหลังความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัยรวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเหตุผลของการทำวิจัย

1.2.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives) เป็นความเรียงเฉพาะประเด็นสำคัญของวัตถุประสงค์การวิจัยที่ครอบคลุมแนวทางการทำวิจัยทั้งหมด

1.2.3 สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis) (ถ้ามี) เป็นความเรียงสมมติฐานเชิงพรรณนาหรือระบุความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

1.2.4 ขอบเขตการวิจัย (Scope) กำหนดกรอบความคิดการวิจัย (Conceptual framework) เป็นกรอบที่เป็นแนวทางการทำวิจัยด้านเนื้อหาสาระตัวแปรและความสัมพันธ์ของตัวแปรพื้นที่และระยะเวลาการวิจัย

1.2.5 วิธีดำเนินการวิจัย (Research methodology) ระบุแบบแผนการวิจัย เช่น การสำรวจ ศึกษาเอกสาร ทดลอง และอื่น ๆ (Survey, documentary, experiment and etc.) และวิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.6 ประชากร (Population) คุณลักษณะและจำนวนให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

1.2.7 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) หลักเกณฑ์การกำหนดจำนวนตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง

1.2.8 เครื่องมือการวิจัย (Research instrument) ชนิดของเครื่องมือ วิธีการสร้าง การทดลองใช้ (Try out) และการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย

1.2.9 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data collection) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และระยะเวลาการรวบรวมข้อมูล

1.2.10 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) (ถ้ามี) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2.11 สรุปผลการวิจัย (Conclusion) เป็นการสรุปเฉพาะประเด็นสำคัญที่เกิดจากการทำวิจัย

1.2.12 การอภิปรายผลการวิจัย (Discussion) เป็นการแสดงความเห็นว่าผลการวิจัยสอดคล้องหรือแตกต่างจากวัตถุประสงค์ สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ หรือผลงานวิจัยที่มีผู้รายงานไว้ก่อนอย่างไร เป็นเพราะเหตุใด มีหลักฐานทางทฤษฎีหรือผลงานวิจัยอะไรสนับสนุน

1.2.13 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) นำเสนอผลการวิจัยที่เด่นชัดสมควรนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร และแนวทางการทำวิจัยต่อไป

1.2.14 เอกสารอ้างอิง (References) ให้ระบุเฉพาะเอกสารที่ผู้เขียนบทความได้นำมาอ้างอิง ในบทความวิจัยอย่างครบถ้วน โดยใช้ระบบการอ้างอิง APA style 6th ed. ดูรายละเอียด และตัวอย่างการอ้างอิงในเนื้อหาและการอ้างอิงท้ายเล่มเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ <http://journal.bru.ac.th/> หรือ www.tci-thaijo.org/index.php/bru

2. บทความประสบการณ์ (Experience article) และบทความเรียบเรียง (Review article) เป็นบทความที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงโดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร งานแปล และผลงานจากประสบการณ์ของผู้เขียน หรือถ่ายทอดจากผู้อื่น มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ องค์ความรู้ การเสนอความคิดเห็นที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทางวิชาการของสาขาต่างๆ

2.1 ส่วนประกอบตอนต้น

2.1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้เป็นภาษาไทยก่อน ใต้ลงมาเป็นภาษาอังกฤษโดยภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะตัวแรก ยกเว้น Article และ Preposition ใช้ตัวพิมพ์เล็ก ส่วนชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name) ให้พิมพ์ด้วยตัวเอนไม่ต้องขีดเส้นใต้ กรณีระบุชื่อสามัญของสิ่งมีชีวิตเป็นภาษาไทยให้ใส่ชื่อวิทยาศาสตร์ด้วย

2.1.2 ชื่อผู้เขียน (Authors and co-authors) ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุลเต็มทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะตัวแรกของชื่อตัวและนามสกุล ถ้ามีผู้วิจัยหลายคนให้ใช้หมายเลขกำกับตามลำดับ (1) พร้อมระบุที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ และชื่อหน่วยงานของผู้วิจัยที่ส่วนล่างของหน้าแรกพร้อม e-mail address (กรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุระดับการศึกษา สาขาวิชาและสถาบันการศึกษา)

2.1.3 สารสังเขป (Summary) เป็นการย่อเนื้อความของบทความทั้งเรื่องให้สั้นได้เนื้อหาสาระครบถ้วนตามเรื่องเต็ม ให้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยเขียนไม่เกินอย่างละ 300 คน ให้ลำดับสารสังเขปภาษาไทยขึ้นก่อนตามด้วยสารสังเขปภาษาอังกฤษ

2.1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้ใช้คำที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องซึ่งเป็นตัวแทนบอกวิธีการ สิ่งที่ศึกษา ผลการศึกษาสาขา การใช้ประโยชน์ และสถานที่ คำสำคัญให้เขียนทั้งคำสำคัญ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษแต่ละชุดไม่เกิน 5 คำ

2.2 เนื้อหา (Main texts) ในบทความทางวิชาการมีองค์ประกอบดังนี้

2.2.1 บทนำ (Introduction) กล่าวถึง ความน่าสนใจของเรื่องที่น่าสนใจ ก่อนเข้าสู่เนื้อหา

2.2.2 เนื้อความ (Content) ควรนำเสนอพัฒนาการของเรื่องได้อย่างน่าสนใจและเนื้อเรื่องมีเนื้อหาใหม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

2.2.3 สรุป (Conclusion) เป็นการย่อเฉพาะข้อมูลจากเนื้อความให้สั้น ได้เนื้อหาสาระของเนื้อความครบถ้วน

2.2.4 เอกสารอ้างอิง (References) ให้ระบุเฉพาะเอกสารที่ผู้เขียนบทความได้นำมาอ้างอิงในบทความวิชาการอย่างครบถ้วนโดยใช้ระบบการอ้างอิง APA style 6th ed. ดูรายละเอียด และตัวอย่างการอ้างอิงในเนื้อความและการอ้างอิงท้ายดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ <http://journal.bru.ac.th/> หรือ www.tci-thaijo.org/index.php/bru

3. การอ้างอิงในเนื้อความ

การอ้างอิงในเนื้อความเป็นการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อความ ให้ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนาม-ปี (Author date in text citation) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์และหน้าที่อ้างอิงเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น ดังนี้

3.1 การอ้างอิงชื่อบุคคล คนไทยให้ลงชื่อตัวและนามสกุลส่วนชาวต่างชาติให้ลงเฉพาะชื่อสกุล
ตัวอย่างการอ้างอิง

ผู้แต่ง 1 คน

(วัชร ทรัพย์มี, 2531, น. 35)

ผู้แต่ง 2 คน

(สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, 2545, น. 66)

ผู้แต่งมากกว่า 2 คน

(อรพินทร์ ชูชม และคณะ, 2542, น. 40)

3.2 ชื่อนิติบุคคล หน่วยงาน องค์กร ที่ทำเอกสาร ให้ระบุชื่อหน่วยงานตามที่ปรากฏ ตัวอย่างการอ้างอิง

(กรมสุขภาพจิต, 2548 : เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประจำปี)

4. เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนบทความได้ใช้อ้างอิงในเนื้อความ พร้อมจัดเรียงรายการเอกสารตามลำดับอักษรของผู้แต่ง และให้ใช้การอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style 6th ed.) ดังนี้

หนังสือ (Book)

รูปแบบ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์

ตัวอย่าง

ประเวศ วะสี. (2545). *ทฤษฎีใหม่ทางการแพทย์*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน
สมชาย โลจายะ. (2526). *ตำราโรคหัวใจและหลอดเลือด*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สมาคมแพทย์โรคหัวใจ
แห่งประเทศไทย.

บทความจากวารสารหรือนิตยสาร (Journal or magazine article)

รูปแบบ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่ตีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), หน้า.

ตัวอย่าง

สมคิด โพธิ์ชนะพันธุ์ และคณะ. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการดูแลตนเอง
ในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจ. *วารสารพยาบาลศาสตร์*, 8, (1) 206-213.

บทความจากฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ต (Article from an internet database)

รูปแบบ

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่เผยแพร่). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่, ฉบับที่. วันที่ทำการสืบค้น.
จากแหล่งข้อมูล/สารนิเทศ.

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

ตัวอย่าง

Mershon, D. H. (1988, November-December). Star trek on the brain: Alien minds, human minds. *American Scientist*, 86, 585. Retrieved July 29, 1999, from expanded academic ASAP database.

บทความจากสารานุกรม (Encyclopedia article)

รูปแบบ

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน *ชื่อสารานุกรม*, (เล่มที่, หน้า). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

เจริญ อินทรเกษม. (2515-2516). ฐานันดร. ใน *สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน*, (เล่มที่ 10, น.6912-6930). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

เว็บไซต์ (Website)

รูปแบบ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่อง/ ชื่อบทความ, วันที่ทำการสืบค้น, จาก URL

ตัวอย่าง

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ. (2545). *ความเป็นมาและการเคลื่อนไหวการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ*, สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2547, จาก www.hsro.or.th/background.html.

Guidelines for the article publication in the Buriram Rajabhat University Journal: Humanities and Social Sciences

Buriram Rajabhat University Journal: Humanities and Social Sciences is a journal which publishes research articles, book reviews, and communication letters covering the various fields of Humanities and Social Sciences. Journal is issued twice a year: January- June and July-December. The authors can send the text of articles (manuscripts) even if they are not the journal members or the personnel of Buriram Rajabhat University. The articles must not have been published in any journals before and their articles will be peer reviewed by the external experts and approved by the editorial boards. In addition, the articles might be changed for editorial corrections. The authors can get more information from BRU Journal website: <http://journal.bru.ac.th/> หรือ www.tci-thaijo.org/index.php/bru

Preparation for the manuscript

1. The manuscript can be either Thai or English.

Use of the Thai language should be in line with the principles of terminology usage proposed by the Royal Thai Academy dictionary. Use of mixed English and Thai should be avoided. If it is necessary to use the English word, Thai should be written first and followed by English in parentheses. The first letter of an English word in a sentence must be capitalized and the small letters are used in the rest of the sentence. However, all of proper nouns can be capitalized. If the article is written in English, it should be proof read by a native speaker or English language expert/s before being submitted.

2. Page set up

The Microsoft Word program should be used by setting the page as A4 size. All margins (left, right, top, and bottom) should be set at 1 inch (2.5 cms). One column is needed with page numbering.

3. Font

THSarabunPSK font must be used in both Thai and English article(s): bold 18 point font is used with a title. Bold 16 point font is used with the name of the author and main topic. Bold 14 point font is used with subordinate topics, and the regular 14 point font is also used with rest of the article. The regular 12 point font is used with the first footnote that shows the academic position of the author and her/his address.

4. Article length Article should be no more than 15 pages long, including charts, graphs, and references.

5. Tables, pictures, figured, diagrams, and graphs

These must be included in the article in either grayscale or colored illustrations. The author must select only necessary illustrations. They must be arranged in order according to the article content. The table headings are placed at the top while the names of the illustrations together with details are placed at the bottom.

6. Manuscript submission

Send via www.tci-thaijo.org./index.php/bruj

Type of Manuscript

1. Research articles

These research articles present the results of research. They may be concept papers or complete research conducted by a researcher.

1.1 Preliminaries

1.1.1 Title The title should be clear and concise. It should be no longer than 100 characters. The title should be written in Thai and then in English. Use capital letters for the initial letters of the first word and all other words except articles and prepositions. For scientific names, italic letters without underline must be used. If there is a Thai name, the scientific names must be written along with the Thai name.

1.1.2 Authors and Co-authors The authors' full name both in Thai and English should be included. For English, capitalization must be applied with the given and family names. If there are many co-authors, mark with a number (1) including addresses (in case, the co-author are students, indicate educational level, fields, and institute). Articles sent for editorial board's consideration, the author's name, institute, and email should not be included in the article. The information must be written in the article submission form. When the article is accepted, then the information must be included in the article.

1.1.3 Abstract The abstract should be no longer than 300 words. This summary should be clear and concise. Only the important issues must be indicated (indicative abstract). It must not be written as in the complete research report or thesis (informative abstract). The Thai abstract comes first, and next page by the English abstract.

1.1.4 Keywords Keywords which appeared in the content of the research must be used and they represent the research methodology, research important issues, research results, research discipline, research application or research conducted location. Keywords

must be written in Thai and English with a maximum of 5 keywords per abstract. The keywords must be shown at the end of each abstract.

1.2 Research articles in humanities and social sciences such as linguistics, social sciences, public administration, law, education, commercial sciences, accounting, and so on. The article should consist of:

1.2.1 Statement of the problems The introduction should consist of background, literature reviews, and reasons for conducting the research.

1.2.2 Objectives Only the important issues of the objectives covering the overall research picture should be written.

1.2.3 Hypothesis (if any) The hypothesis should be written in the form of descriptive hypothesis essay or the relationship between the research variables must be stated in the hypothesis.

1.2.4 Scope The conceptual framework should be included in the scope as the guideline for conducting the research in terms of the important content, variables, and the relationship between the variables of the research location and the research duration.

1.2.5 Research methodology The research plans, surveys, documentaries, experiments, etc. as well as the research methods must be indicated in the research methodology.

1.2.6 Population All variables including the qualification of the population and number of the population should be covered.

1.2.7 Sample The formulation of the sample group and random sampling must be explained.

1.2.8 Research instrument The type of research instrument, research instrument construction, and research instrument tryout and the development of the research instrument must be indicated.

1.2.9 Data collection Data collection methods and the duration of the data collection must be stated.

1.2.10 Data analysis (if any) The statistics used in the data analysis must be specified.

1.2.11 Conclusion The summary of the core issues in the research must be presented.

1.2.12 Discussion The results of the research should be discussed by comparing with the objectives, predetermined hypothesis, or previous research results so as to check whether the current research results go in line with or against the previous studies with the

theoretical support.

1.2.13 Suggestion The distinction of the research and a guideline for the next research should be presented.

1.2.14 References All references cited in the text have to be listed by using APA citation style. See more information and examples of in-text citation and references in item number 3 and 4. And please visit our website at <http://journal.bru.ac.th/> หรือ www.tci-thaijo.org/index.php/bruj for more information.

2. Experience article and Review article Author writes this type of article from studying documents, translation works, and works from experiences of other authors or those were transferred from others. The objectives of this type of article are to publicize the knowledge or body of knowledge, to suggest the valuable ideas and to be utilized in terms of academic purposes.

2.1 First section

2.1.1 Title The title should be written in Thai and then in English in the next line. Use capital letters for the initial letters of the first word and all other words except articles and prepositions. For scientific names, italic letters without underline must be used. If there is a Thai name, the scientific names must be written along with the Thai name.

2.1.2 Authors and co-authors The authors' full name both in Thai and English should be included. For English, capitalization must be applied with the given and family names. If there are many co-authors, mark with a number (1) including addresses and researcher's institute at the end of the first page as well as email address for correspondence (in case, the co-author are students, indicate educational level, field, and institute).

2.1.3 Summary The article should be summarized clearly and concisely both in Thai and English for not more than 300 words, the Thai summary comes first, and followed by the English summary.

2.1.4 Keywords Keywords which appeared in the content of the research must be used and they represent the research methodology, research important issues, research results, research application or research conducted location. Keywords must be written in Thai and English with a maximum of 5 keywords per abstract.

2.2 Main texts The main text of academic articles should consist of:

2.2.1 Introduction The main points of the text should be presented before the content.

2.2.2 Content The development of the content should be presented interestingly

and the content should contain the new information which can be applied to the current situation

2.2.3 Conclusion This is the summary of the content which contains all of the core issues.

2.2.4 References All references cited in the text have to be listed by using APA citation style 6th ed. See more information and examples of in-text citation and please visit our website at <http://journal.bru.ac.th/> หรือ www.tci-thaijo.org/index.php/bru for more information.

Notes The manuscript of experience article and review article prepared for publishing in BRU Journal: humanities and social sciences must contain 2.1 first section, 2.2 article content, 3. in-text citation, and 4 references.

3. In-text citation

References within the text should indicate the source of information by using author-date in-text citation by indicating author, year of publication and page reference. References should be included either at the front or back of the text.

3.1 Person name: Thai name should be listed by a given name. Foreigner should be listed by a family name.

Examples:

One author:

(Watcharee Sapmee, 1998, p. 35)

Two authors:

(Sucha Jan-em and Surang Jan-em, 2002, p. 66)

More than two authors:

(Orapin Chuchom, et. al., 1999, p. 40)

3.2 Organizations: this should be listed by registered name.

Examples:

(Department of Mental Health. 2005 : Annual Academic Meeting's handout)

Book

Format

Author. (Year of Publication). *Title of Book*. Edition of Book. Place of Publication : Publisher Name.

Examples

Prawet Wasee. (2002). *A New Theory of Medicine*. Bangkok : Moh Chao Ban Publishing House.
Somchai Lojaya. (1983). *A Textbook of Heart and Vascular Disease*. (2nd Edition). Bangkok:
Heart Association of Thailand.

Journal or magazine article

Format

Author. (Year of Publication). Title of Article. *Name of journal/magazine*, Year (Volume), page.

Examples

Somkid Phochanaphan, et. al. (1990). Correlation between Particular Factors and Self
Care of Patients with Permanent Colostomy. *Nursing Journal*, 8, pp.206-213.

Article from an internet database

Format

Author. (Date of Publication). Title of Article. *Name of journal*, Year, Volume. Retrieved date,
from Name of internet database.

Examples

Mershon, D. H. (1988, November-December). Star trek on the brain: Alien minds, human
minds. *American Scientist*, 86, 585. Retrieved July 29, 1999, from expanded academic
ASAP database.

Encyclopedia article

Format

Author. (Date of Publication). Title of Article. *in Name of Encyclopedia*, (Volume, page).
Place of Publication : Publisher Name.

Examples

Chorean Intarakasem. (1972-1973). Nobility Rank. *In Thai Encyclopedia of Royal Institute*,
(Vol 10 , pp.6912-6930). Bangkok : Nanmeebooks Publications.

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

Website

Format

Author. (Date of Publication). *Title of Article*. in Name of Encyclopedia (Volume, page).
Place of Publication : Publisher Name.

Examples

National Health System Reform Office. (2002). *Background and Movements of National Health System Reform*, Retrieved 5 January 2004, from www.hsro.or.th/background.html.

Author. (Available Year). Title of Story/Article, Retrieved date, from URL

